

Luone 1

laadunvalvonta Guldberg. 1946.

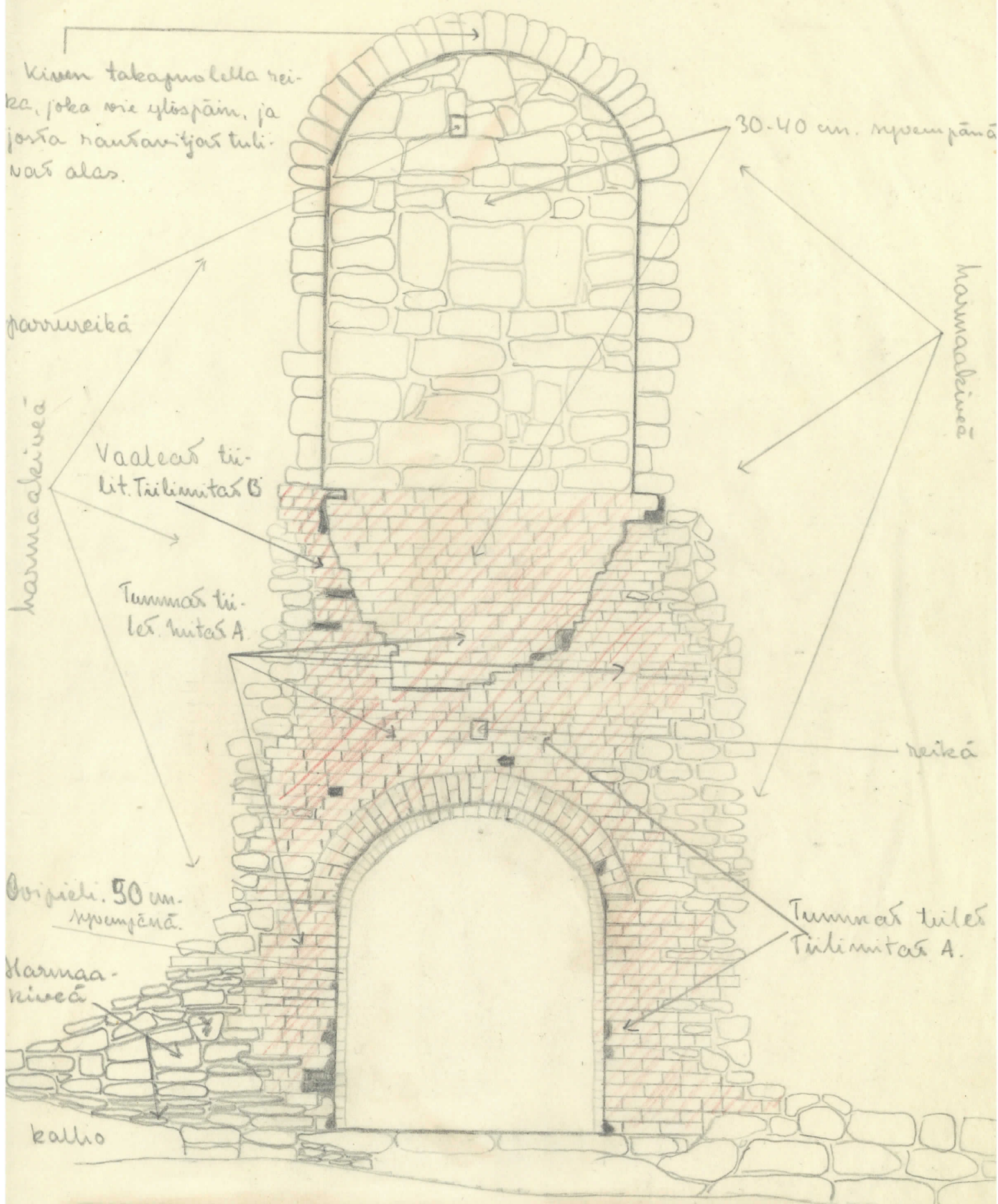
Länsitorin länsiportti. (Luone 1.)

Portti oli 1200-luvulla linnan pääportti, mutta sen kaavalla vuorisadalla se muurattiin kiinni, ja avattiin vasta kesäkuussa 1939. Portti suljettiin 1200- ja 1300-luvulla laskuportilla, ja sitä varseen on portin yläpuolella 20 senttimetrinen nako, johon laskuportti hilattiin. ~~Sen yläpuolella on reikä, josta nautavitjat menivät ylös toriin.~~ Noin 2,5 metriä oven yläpuolella näon ulkosivinä loppuu, ja nautia on nyt tullut syvennys muurissa. Syvennys on noin 2,5 metriä leveä ja 4-5 metriä korkea. Sen yläreuna on tymprikaarimuotoinen. Syvennyksen yläpuolella on reikä, josta laskuportin nautavitjat menivät ylös toriin. Tämän reiän alapuolella on toinen reikä, ilmeisesti vanha paraurikä. Oven yläpuolella on myöskin reikä, joka on suurempi sisäpuolella. Tämä suuremmus on kuitenkin tehty myöhemmin, kun reikään rakennettiin karniinan saavuppuu.

Portin aukko on tymprikaarimuotoinen. Sen leveys on ulkosivillä 216 cm. ja sisäseinällä 255 cm. Portissa on keskellä 75 cm. leveinen ovipieli, ja portin leveys on siinä kohdalla 2 m. Tämän keskiosan ulkopuolella on tiilinen kisko, josta laskuportti liukui nakoan. molennalla puolella kiskon leveys on 20 cm. ja syvyys 18 cm. Kiskoissa on noin 30 cm. lattiaa 70 cm. korkeinen ja 10 cm. paksuinen kerros rappausa, jossa on liikeät yläosat.

~~125~~ 125 cm. perustusta ja 95 cm. sisäseinästä on itäpuolella reikä puolia varseen. Reiän syvyys on 340 cm. länsipuolella on samalla kohdalla toinen rei-

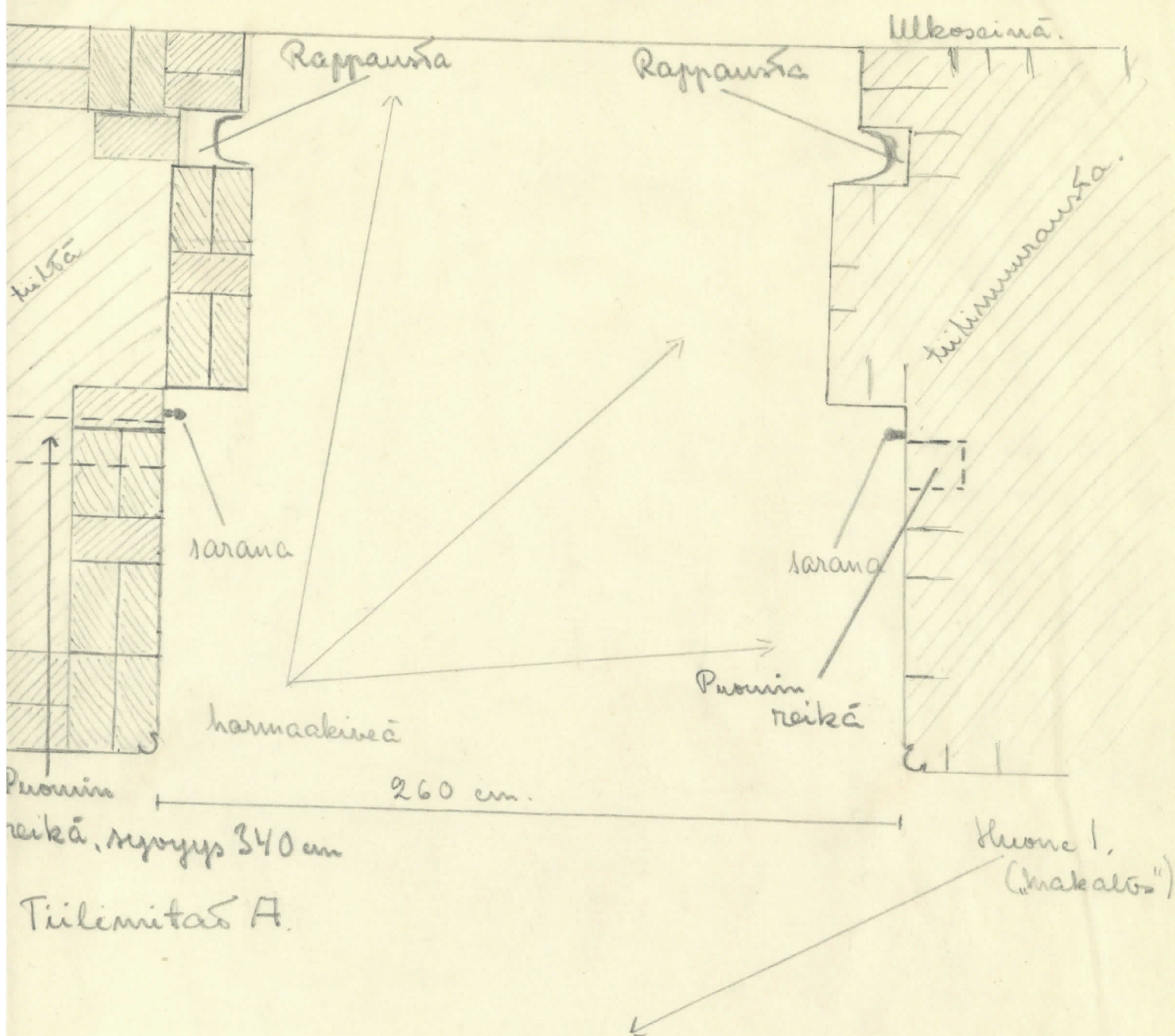
luomus 1. Portti ulkopuolelta.

Rikkinäiset tiilet ja tiilenosat ovat värjätty mustaksi.

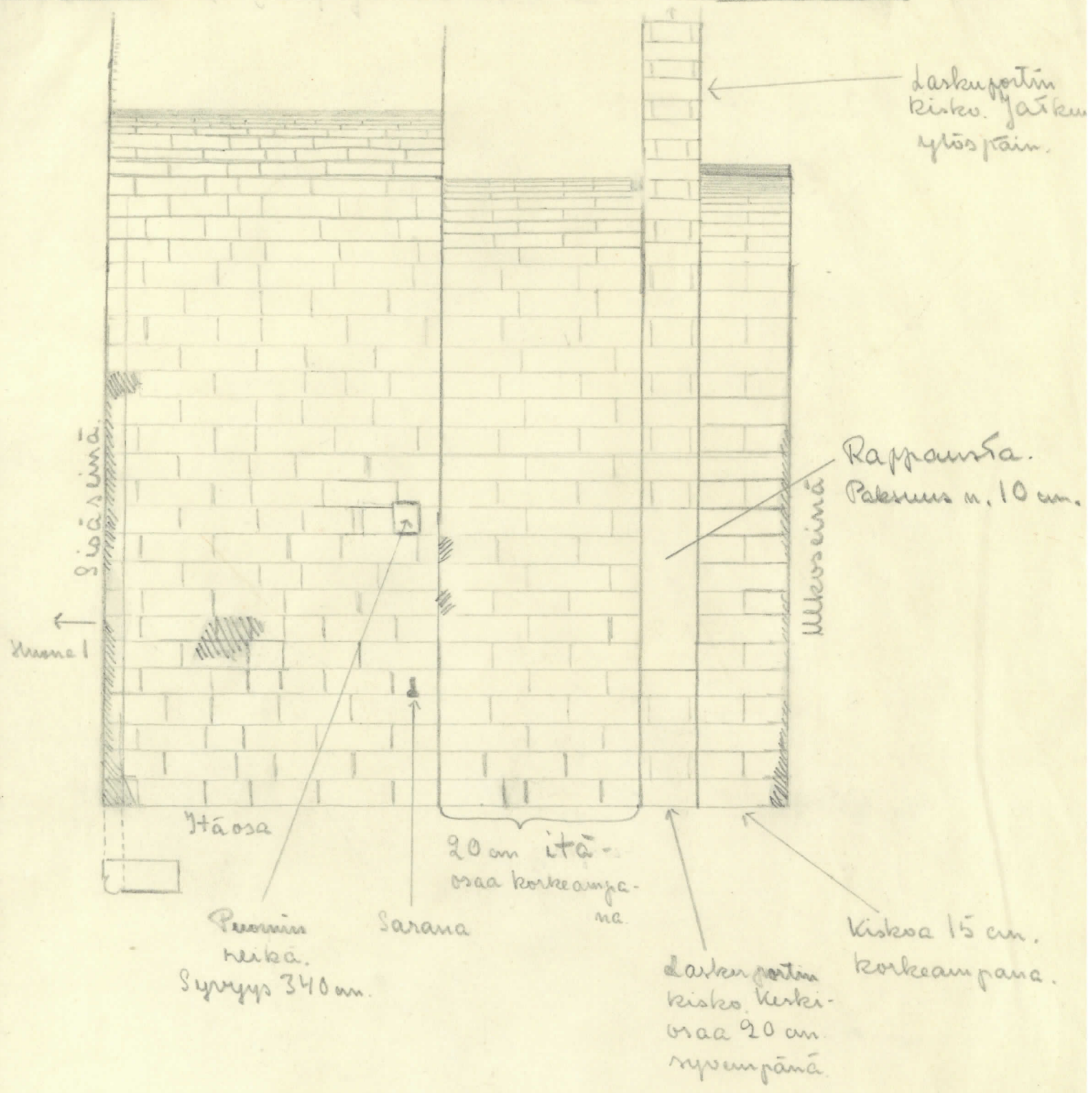
Luonnos 2.

Vaakaruuva läpileikkäus 1:20.

luomus I.

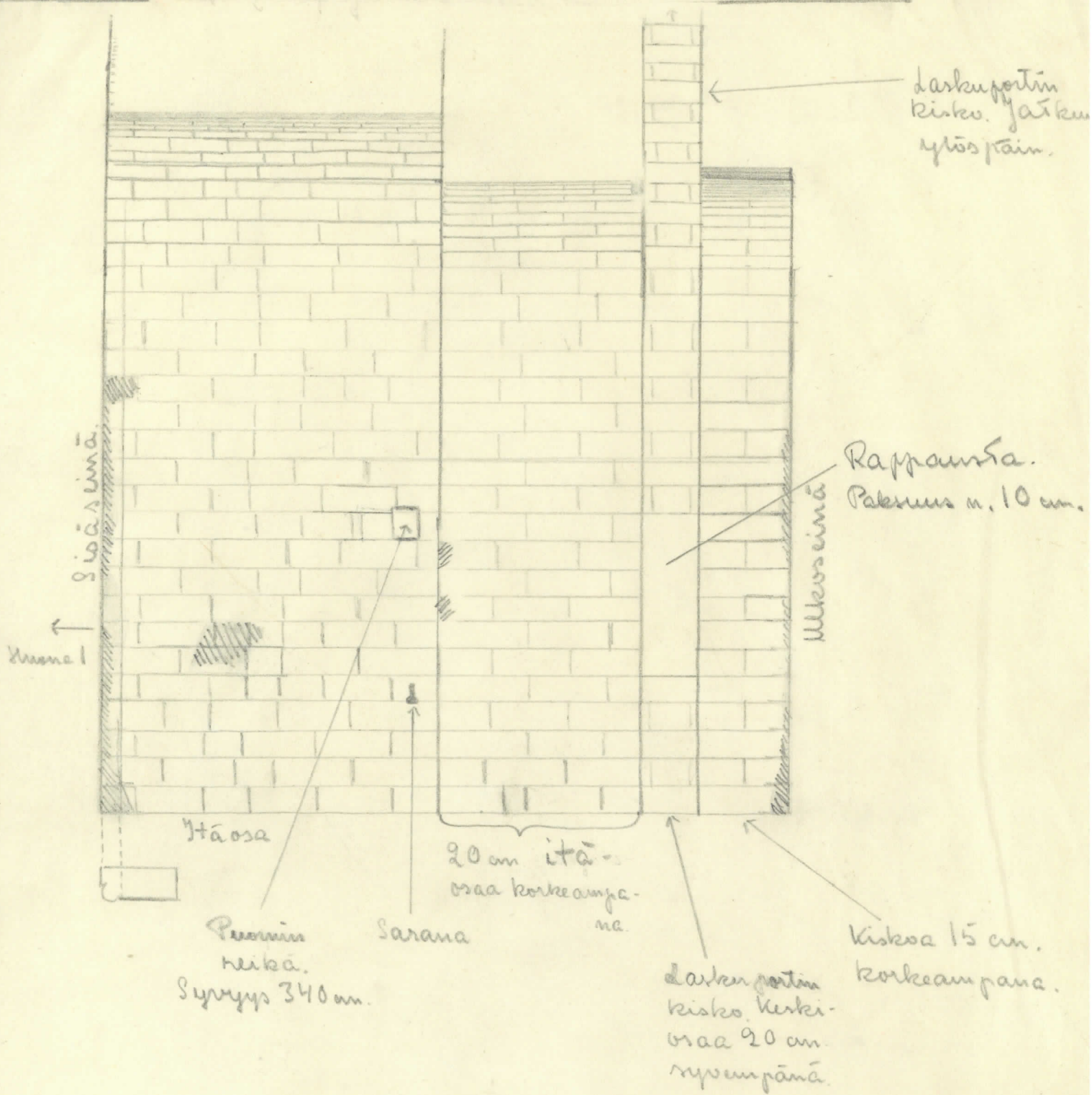
Etelä seinä.

Tiilimäärä A.

Rikkiänsä tiilet = kivi määräyt.

Helä seinä.

Tilimäär A.

Rikkimäsen tiilet = halvi värgäst.

luonnos 4.

Polykrisseinä

laskuportin
kisko. Yläkum
ylös päin.

Tymmyriholoi

N. 10 cm. paksua
pappausa.

Ulkoseinä

Sisäseinä

Stuone 1

Kiskoa 15 cm.
korkeampana.

laskuportin
kisko
kerkiosaa
20 cm. syvempänä.

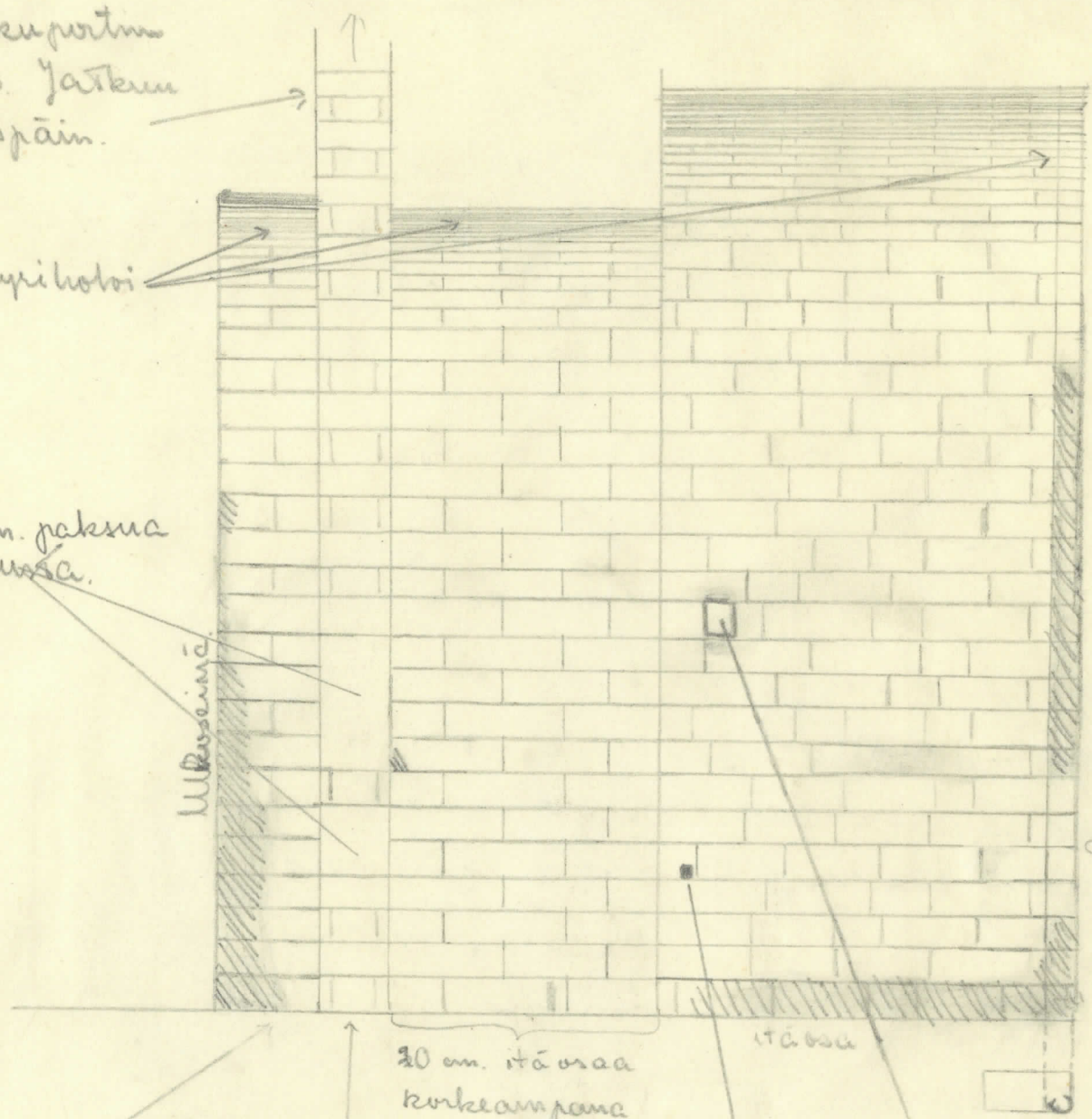
20 cm. itä osaa
korkeampana

sarana.

Toisella puolella o-
lissa pumiseiän (vrt.
luonnos 3) varkava
reikä. Syvyys 20 cm.

Tiilimittak A.

Rikkimäiset tiilet = // // // // //

kä, jonka syvyys on 20 cm. Portin molemmalla puolella on noin 50 cm. permannolta ja 100 cm. sisäseinältä sa-
nana.

Portti on tiilimuurauksa. Portin sivupuolella alkaa harmaakivimuuraus noin 50 cm. portista. Portissa on si-
säseinän kulmatiilet -muotoiset. Näistä tiileistä on suuri osa rikkiäisiä. Portin yläpuolella oleva ra-
ko on myöskin tiilimuurauksa. Raon ulkoseinästä on kuitenkin suuri osa pudonnut pois. Raon ulkosei-
nän yläosassa on vasemmalla vaaleita tiilejä (ti-
liimitat B), mutta portin kaikissa muissa osissa ~~on~~
tummia tiilejä (tiilimitat A). Vaaleat tiilet ovat saman-
laiset kuin pohjoissivun länsiossa kolmannesta kerrok-
sesta ylöspäin olevat tiilet. Raon yläpuolella oleva sy-
vennys on harmaakivimuurauksa.

Tiilimitat A.
Tummat tiilet.

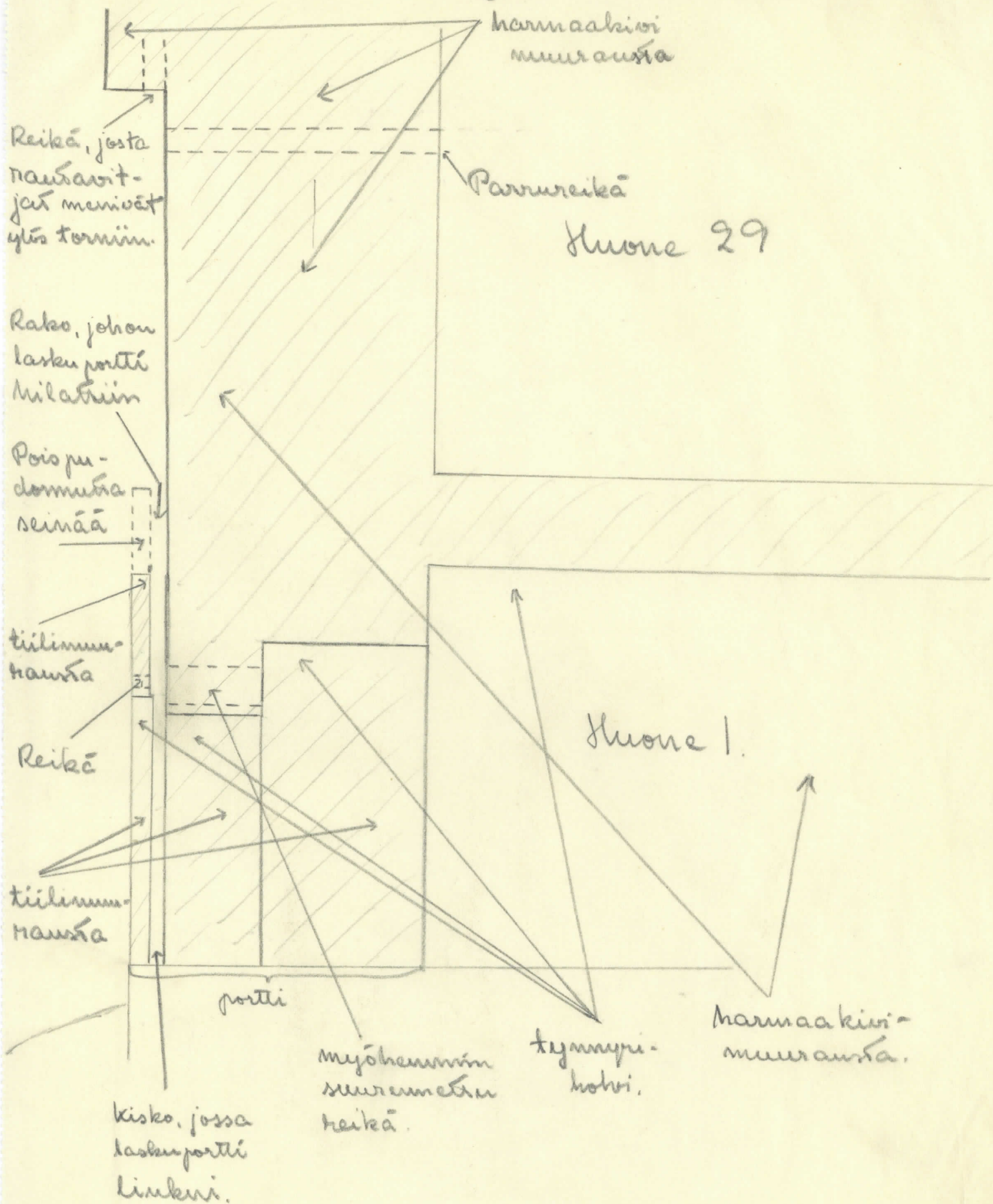
$27 \times 8,5 \times 12,5$	$28,5 \times 10 \times 14$
$27 \times 9,5 \times 12,5$	$29 \times 9 \times 13$
$28 \times 8,5 \times 12,5$	$29 \times 9,5 \times 12,5$
$28 \times 9 \times 13,5$	$29 \times 9,5 \times 13,5$
$28 \times 9,5 \times 13$	29
$28 \times 9,5 \times 14$	$29 \times 10 \times 13,5$
$28,5 \times 9,5 \times 13,5$	$29 \times 10 \times 15$
$28,5 \times 9,5 \times 14$	$29,5 \times 9,5 \times 13,5$
$28,5 \times 10 \times 13$	

Tiilimitat B.
Vaaleat tiilet.

$22 \times 7 \times ?$
$22,5 \times 7 \times 13$
$23 \times 7 \times 13$
$23,5 \times 7,5 \times ?$
$24 \times 7 \times 13$
$24 \times 8 \times ?$

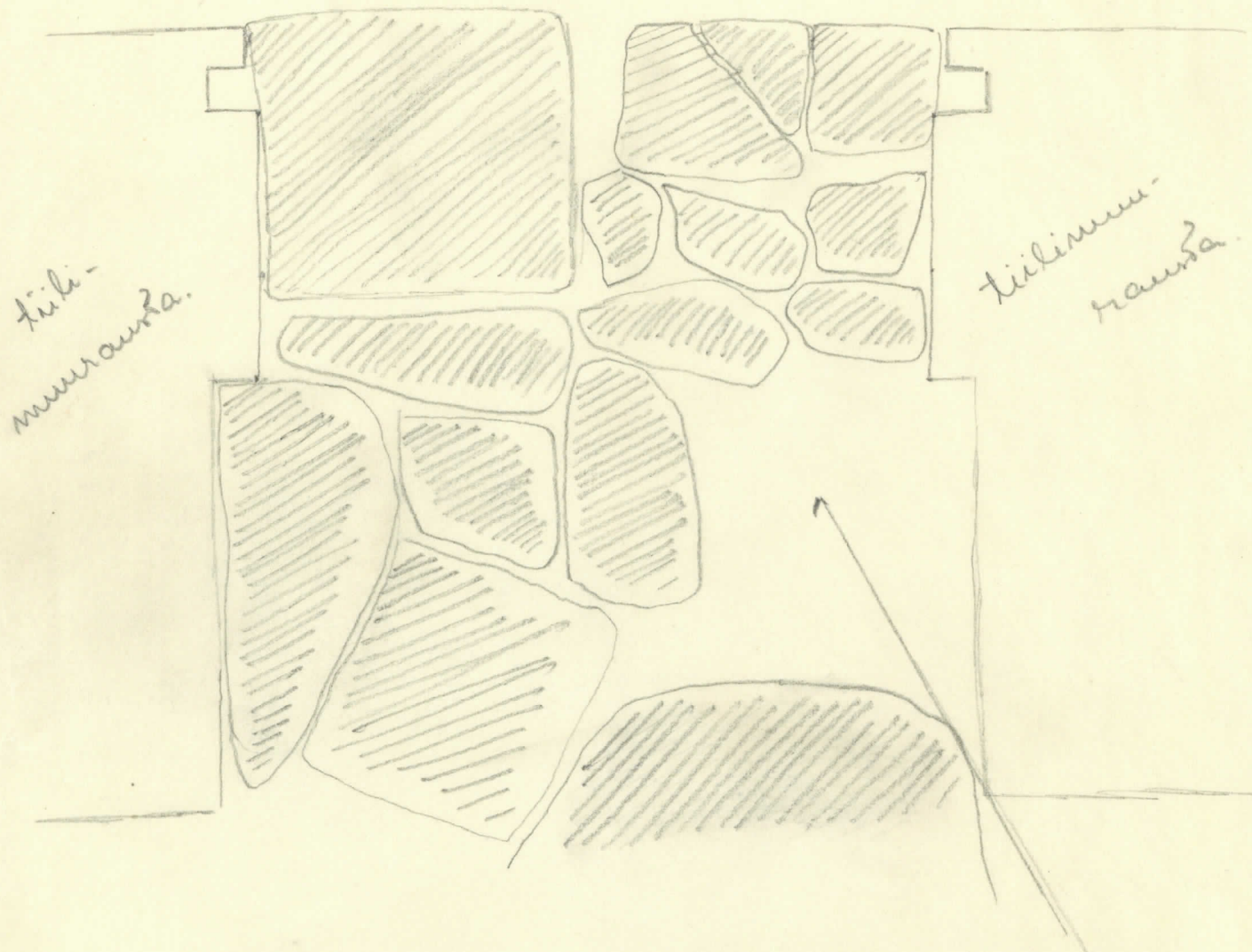
luonnos 5.

Pystysuora läpileikkaus.

länssi ← → itä

Perianto on haamaakiviinmuurauksa.

Paikkaa ei vielä ole laskettu.

L. Pettersson 1939

Huone n:o 1.

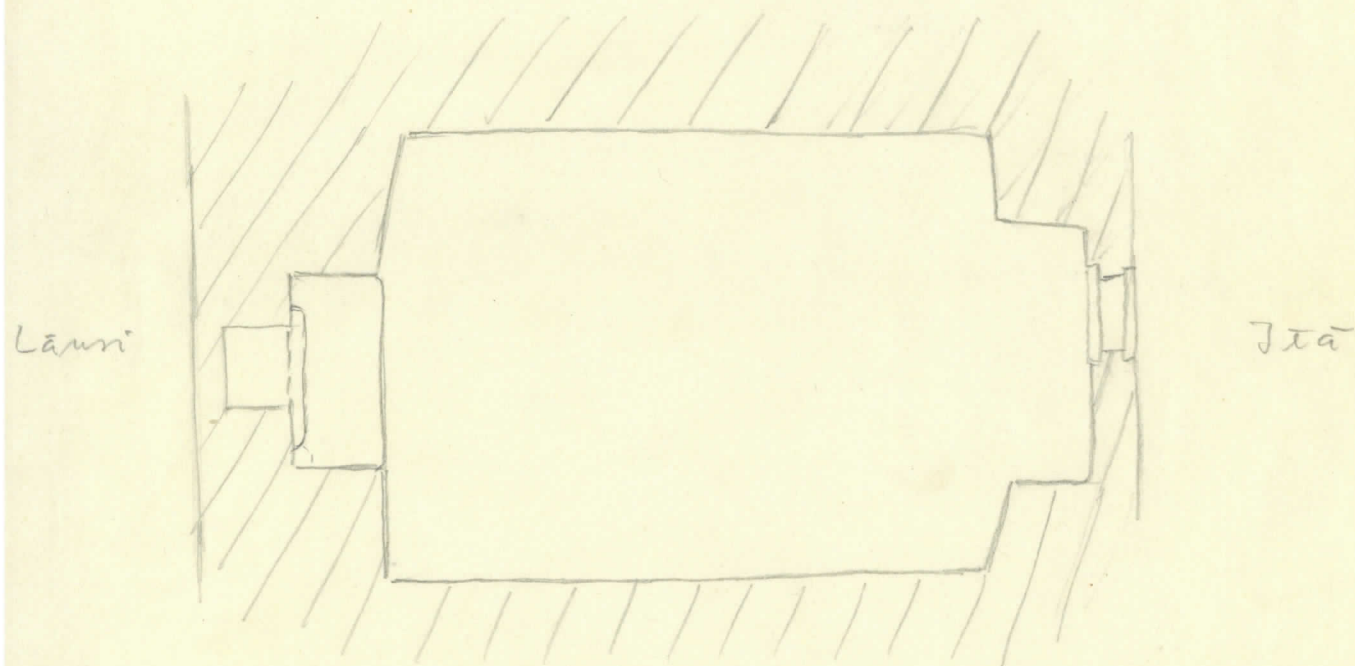
(Huom: lathian pohjapiirros sis. tähän kertomukseen.)

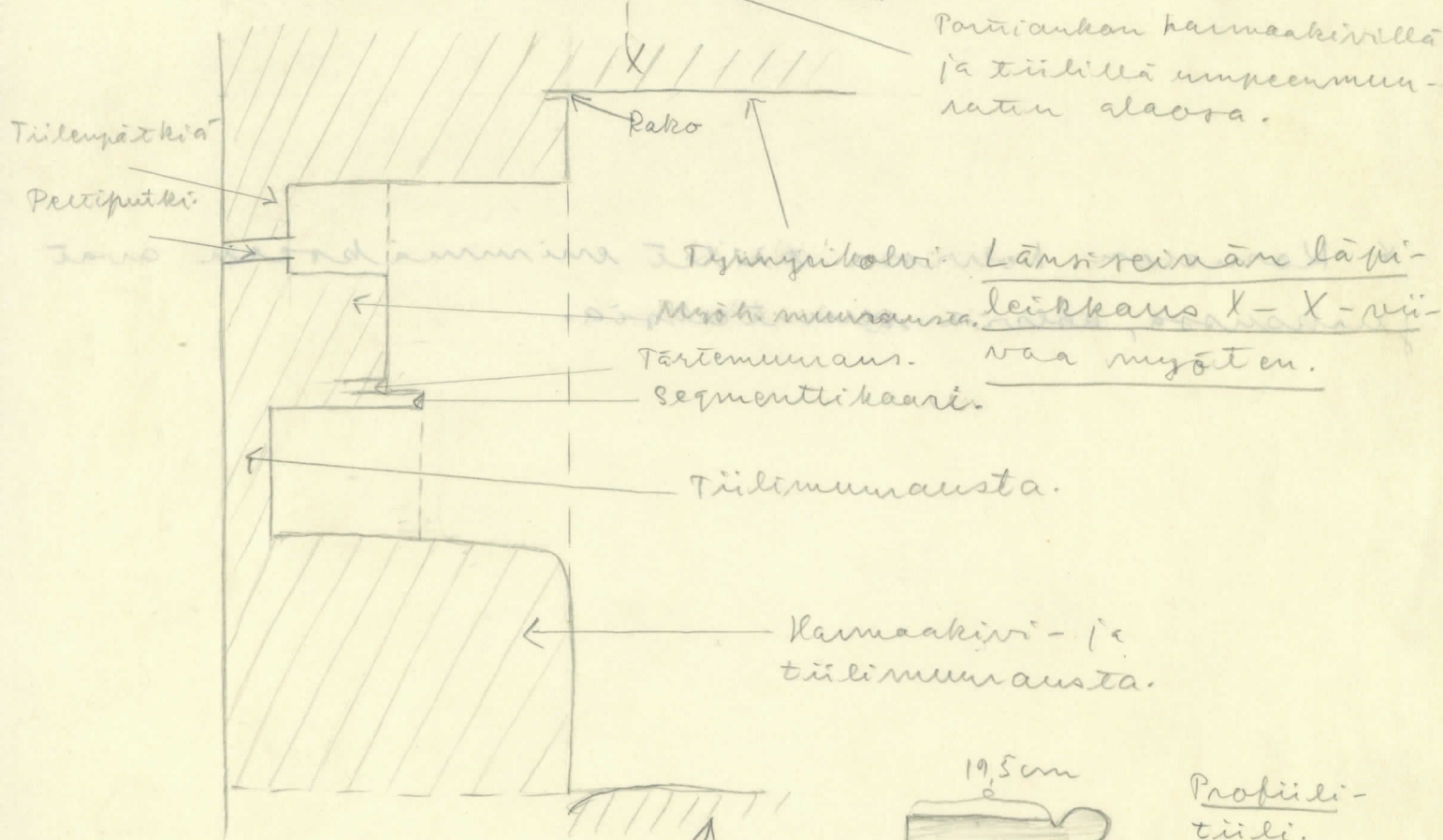
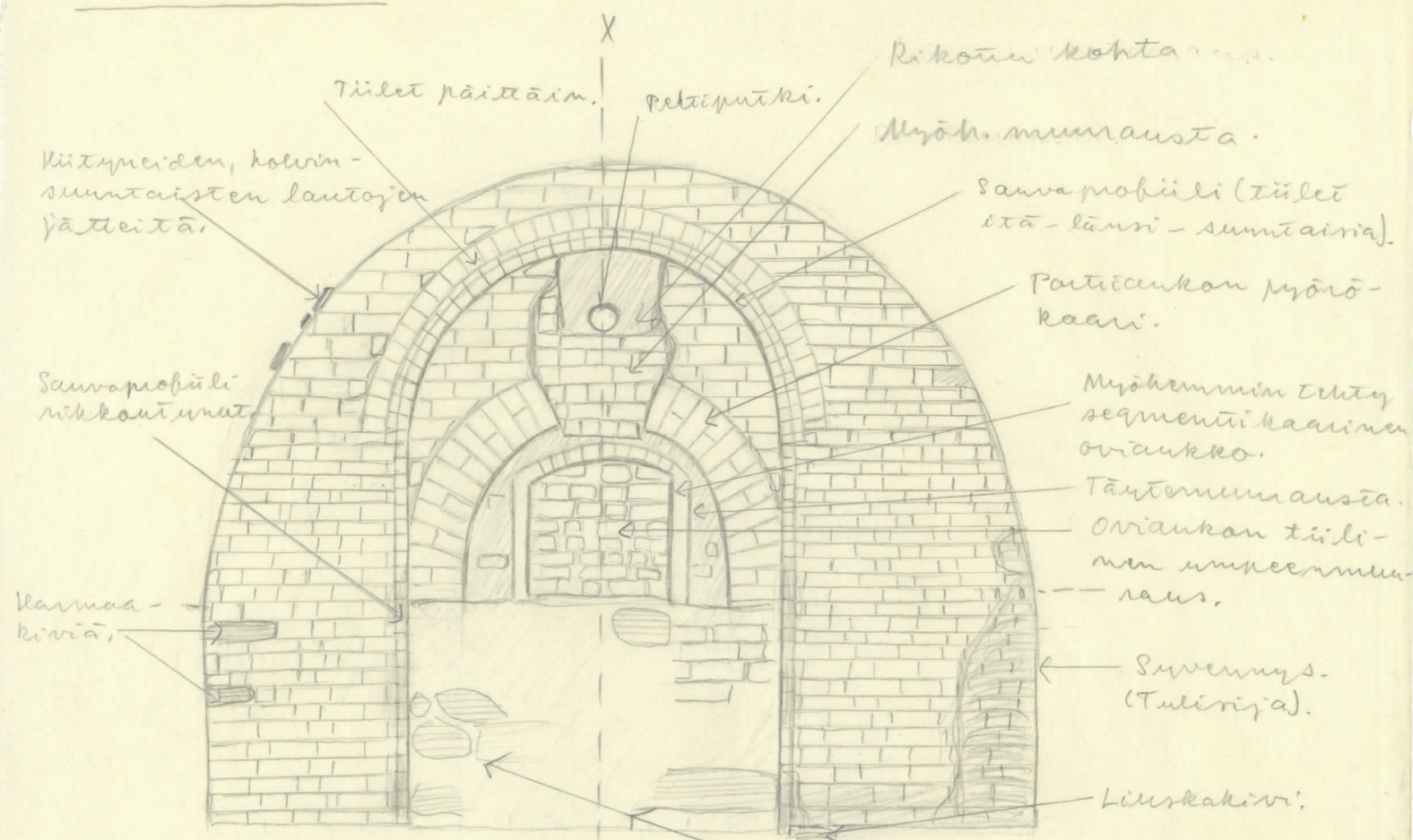
Huom: "Porttatuolien purkamis ja kasoja" 25
erikseen huoneen

1

Luane nr. 1.
(Makalös).

Entinen porttikäytävä länsitoinin alimmassa
kerroksessa. - Palki - ala nelisivuinen, pitkulainen
pöytä - länsi - suuntainen. Palkiois - etelä - ja itäsei-
mä harmaakivestä, länsiseinä tiilistä, jossa
pyörökaarinen kamero. Tämän peillä unpeenniminen
porttiansikko. Itäseinässä samoin pyörökaari-
nen, myöhemmin tiilillä unpeenniminen ank-
ko. Tiilimuurauksessa oviaukko. - Katto itä-länsi-
suuntainen, liuskakivinen tyynyholvi. - Per-
manto hiukan peittänyt.

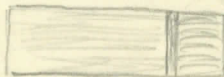

Karmakivi tai kalliota.

9,5 cm

19,5 cm

27 cm

13 cm

Profiilitiili.

Länsireinätiihinen lukkumattomasta kanta pit-
kulaista harmaakiveä seinän eteläosassa ja yhtä
liuskekiveä seinän pohjoisosan alareunassa, ka-
meron pohjoispuolella. Seinän alaosa on lii-
toksessa pohjois- ja eteläseinän kanssa, yläosan
ja tyynyholvin väliin jää n. 3-4-5-10 cm:n
levyinen rako, ja holvi jatkuu seinäpinnan ohitse.

Sisästä Munkkilinnasta lähtevä sekalimitys.

Seinässä pyöreäkaarinen, n. 125 cm:n syväinen,
alaosaltaan n. 180 cm:n korkeuteen eikakaisilla
harmaakivillä ja tiilillä umppeen murtuen pyöreä-
kaarinen komero. Eteläpuolen etäisyys eteläseinästä
n. 145 cm, pohjoispuolen etäisyys pohjoisseinästä
n. 190 cm. Pielissä ja kaaresta saunamofiieli,
alaosaltaan paikoitellen rikkinäinen. Pielissä mo-
fiilitiilien suunta vaihtelee, kaaresta ^{mofiieli} tiilet ovat
kaikki itä-länsi-suuntaisia. Kaaren mofiielitiil-
ten ulkomolella on seinäpinnassa yksi keros näit-
täisiä, suojallaan olevia tiiliä.*

Tiilimittat: länsireinässä: $29 \times 2 \times 9$; $2 \times 14 \times 10$;
 $28,5 \times 2 \times 9,5$; $2 \times 13,5 \times 8,5$; $27 \times 2 \times 8,5$; 28×2 ;
 $\times 9,5$; $2 \times 13,5 \times 9$; $30 \times 2 \times 9$; $2 \times 14,5 \times 9$; $28,5 \times$
 $2 \times 9,5$; $2 \times 13 \times 9$; $28 \times 2 \times 9$; $29,5 \times 2 \times 9$; $2 \times 14 \times 9$;
 $29 \times 2 \times 9$; $2 \times 13,5 \times 9,5$: kameron niilet ja holvi:
 $29 \times 2 \times 9$; $2 \times 14 \times 9$; $30 \times 2 \times 10$; $28 \times 2 \times 9,5$; $2 \times 13,5$
 $\times 8,5$; $29,5 \times 2 \times 9,5$; $2 \times 13 \times 9,5$; $27,5 \times 2 \times 9$; $2 \times 14,5$
 $\times 9,5$; $29 \times 2 \times 9,5$; $28 \times 2 \times 8,5$

Laasti kellertävää, erittäin kovaa. Niikan laatu
vaihtelee.

* Kameron pajoisniellessä, m. 180 cm permaunasta
ja m. 112 cm pielen itäreunasta kateennit sala-
nauanta. Lävileikkaas -muotoinen. Lom-
mita 4,5 cm. Murtopinta m. 1-1,5 cm seinä-
pinnan sisäpuolella.

Siellä täällä kalkkihaukeen aiheuttamaa rapautumista.

Saunaus murentunut, joten laasti yleensä ei ulotu seinäpintaan raakka. Alkuaan nähtävästi parjasaunaus. Kivileikkaukset -muotoinen.

Kameroon peräseinässä n. 198 cm:n levyinen pyörökaarinen porttikanke, jonka kaari on n. 100 cm kameroon kaaren alapuolella ja pielet n. 30 cm kameroon pieleen sisäpuolella. Porttikanke on myöhemmin segmenttikaarisesti avuksi kavennettu. (Tiilimitat: $28 - 30 \times 2, \times 7$; $2, \times 13,5 - 14 \times 7,5$; $27, \times 2, \times 7,5$; $27,5 \times 13,5 \times 7$)

Tämä on lopuksi tiilillä umpimutkainen muodostunut segmenttikaarisesti kamraksi. (Tiilimitat kameroon perällä:)

Porttikanke kaaren ja segmenttikaarisen kameroon välissä epäsäännöllistä tärtymusta. Tiiliä, vaaleata laastia. Laastipintaa ei ole murentuneen jälkeen tavoitettu.

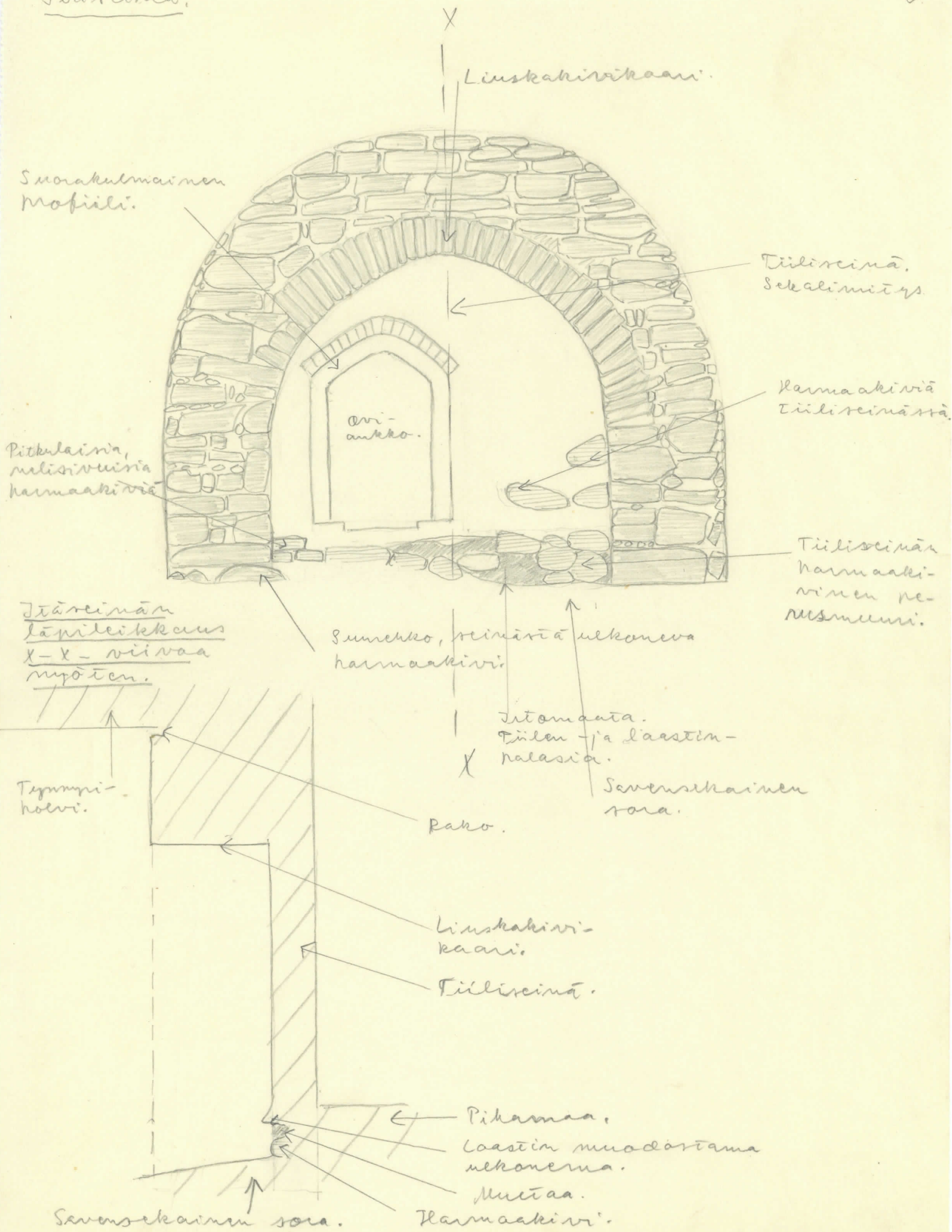
Pyörökaarisen kameroon peräseinässä, porttikanke alapuolella, tiilet minimäkseen juaksusta. Tiilimitat: $27 \times 2, \times 9$; $2, \times 13,5 \times 10$; $28,5 \times 2, \times 9$; $30 \times 2, \times 9,5$; $29,5 \times 2, \times 10$; Laasti kellertävää, kavaa. Hiekan laatu vaihtelee.

Seinän uläosassa, porttikanke kaaren ja kameroon tyynykolvin välissä myöhempiä murentusta. Porttikanke kaari on tässä kohdassa rikottu. Tiilimitat: $29,5 \times 2, \times 7,5$; $26 \times 2, \times 8,5$; $2, \times 12,5 \times 10$; $2, \times 12,5 \times 9$; $27 \times 2, \times 8,5$; $2, \times 12,5 \times 8,5$. —

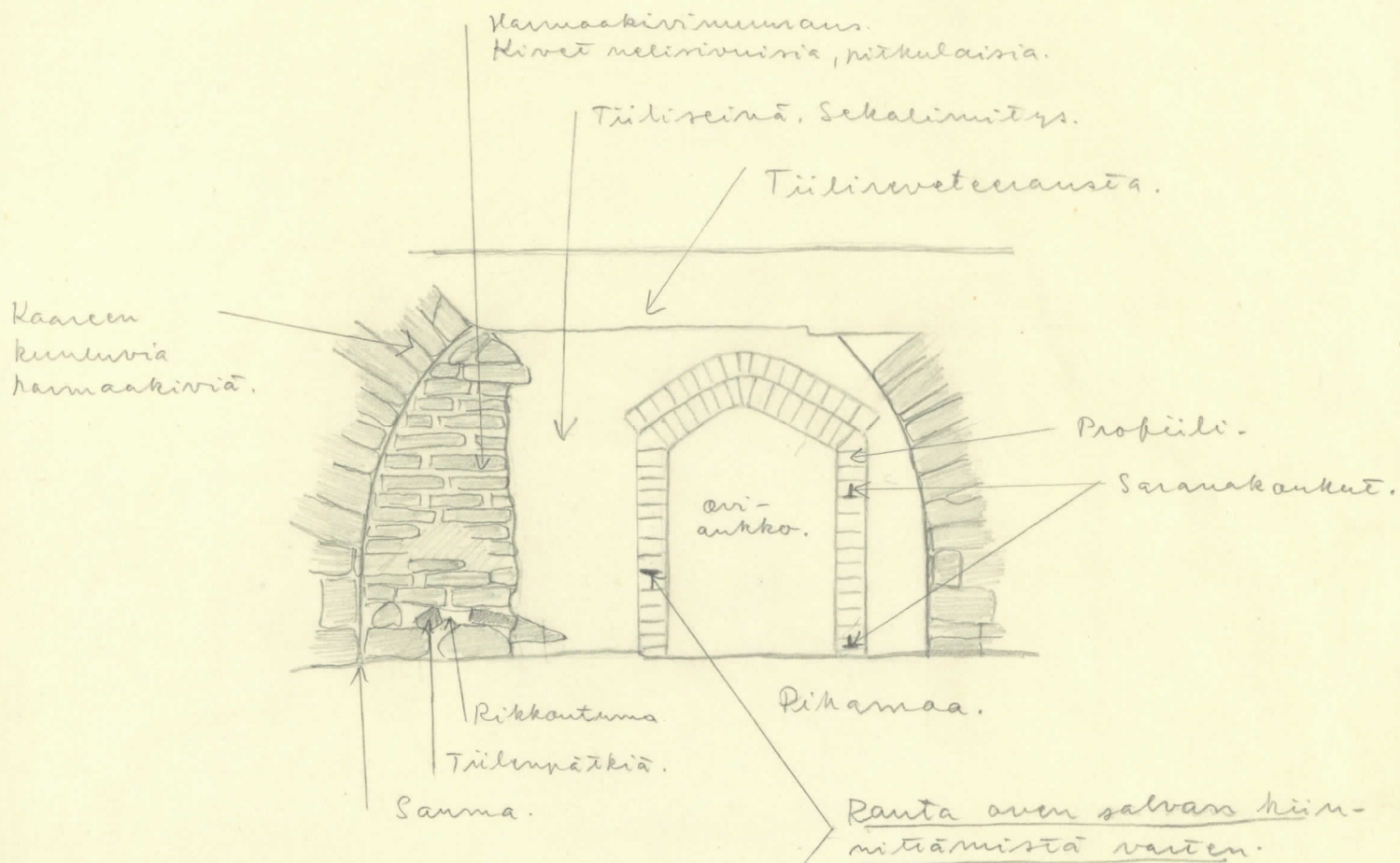
Laasti vaaleata, kellertävää, kavaa. Erikoisista
 kalkkipalasia. Kiekkakarkenta. — Viinosaunaus.
 Tämän mummankron yläosaan on myöhemmin
 tehty n. 56-70 cm:n levyinen, 45 cm:n korkeinen
 ja n. 70 cm:n syvyinen aukko, jonka perästä pel-
 titutki johtaa ulkoilmaan. Aukon piletit ja poljet
 ja katto muuntomintaisia. Perällä tiilenvätkkiä.

Pyörökaarisen kammarin peräseinästä, tämän
 yläosassa olevassa, ylämaimituksessa mummankretta
 sekä holvin alaosassa on paikoitteellen valkoista
 kalkkautta, mikä ei kuitenkaan määrtä peittä-
 neen koko holvi- ja seinäpintaa.

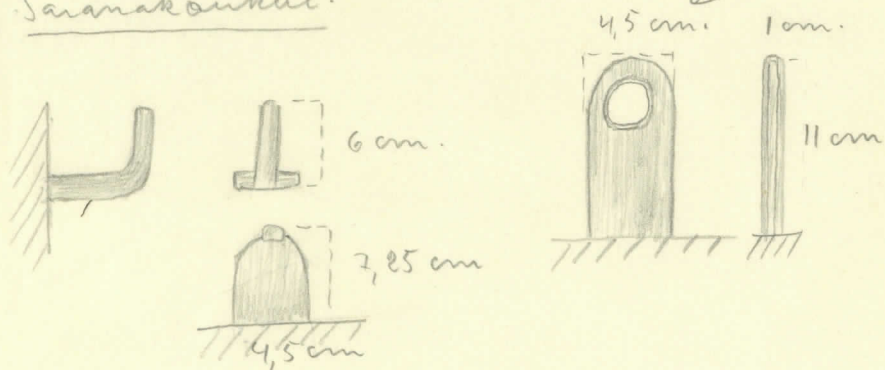
Länsiseinän ja seinä olevan pyörökaarisen ka-
 mmarin yläosa nokisia.

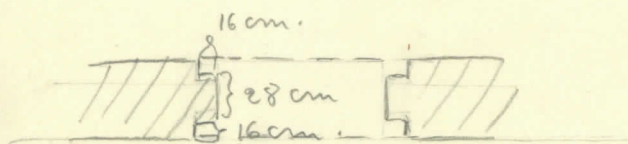
Järvenmä pirkamuseuta
nähtynä.

Saranakoukut.

Järvenmä ovi-ankon
vaakasuora läpilleikkäys.

Itäseinä harmaakivestä. (Alaosa n. 125 - 165

cm:n korkeuteen on liitoksessa pohjois- ja eteläseinän kanssa. Tynnyrholvin kanssa seinä ei ole liitoksessa vaan holvi jatkuu itään seinäpiirinan ohitse. Väliin jää n. 2-6-8-12 cm:n leveyinen rako. — Seinässä pyörökaarinen, myöhemmin umpeenmumautunut aukko, Pohjoispielen etäisyys pohjoisseinästä n. 115-118 cm, eteläpielen etäisyys eteläseinästä n. 133 cm.

Seinän pohjoisosan alareunasta ulkaneen muntamia harmaakiviä n. 12 cm sekä suorakko harmaakivi, itä-länsi-suuntainen, joka ulkane n. 5 cm, sekä aukon pohjoispiielestä, jänka alle se ulottuu, n. 20 cm. — Seinän eteläosa jatkuu permannon ristään. Aukon eteläpielen alareunasta ulkane n. 38 cm:n pituinen kivi n. 25 cm.

Seinän alaosan ja aukon pielen kivet sekä luontaisia että lohkotuksia, enimmäkseen nelisivuisia ja pitkulaisia, muutamia epäsäännöllisiä. Seinän yläosan, kaaren yläpuolella olevat kivet mittei kaikki nelisivuisia, pitkulaisia. Joukossa muutamia liuskakiviä.

Aukon kaari alkaa n. 145-180 cm:n päästä permannosta. Kaaren muodostavat liuskakivet siten että lyhyimmät & ohuimmat kivet ovat kaaren yläosassa. Kaaren alaosan kivet lähen-televät seinäkiviä.

Seinän yläosan ja kaaren kivet muodosta-vat melko ~~hyviä~~ kerraksiä.

Kivien välisissä raoissa runsaasti eriko-koisia kivenosia sekä muutamia naikoja

mukilakiviä.

Laasti pinnaltaan kellertävää, sisältä munta-
min paikoin vaaleanruskeaa. Laastin kovuus
ja hiekan laatu vaihtelevat.

Seinän pyörökaainen aukko on myöhemmin
kavennettu oveksi munaamalla aukon itäreunaan
tiilinen, osittain harmaakivinen seinä. — Tämän
alareunassa seinäpinnasta n. 10-17-20-30 cm
ulkonava perusmuuri, joka nähtävästi lepäävän
kiinteän, savensekaisen soran päällä. Perus-
muurin eteläosan alimpien kivien välissä itä-
maata, tiilen- ja laastinpälasia. — Sen keskiosan
yläreunassa, n. 26 cm aviankon kummuksen alapuo-
lalla n. 100 cm:n pituinen ja n. 2-3 cm seinäpin-
nasta ulkonava laastikerros, alapinnaltaan so-
roinen. On nähtävästi muodostunut maanpin-
nalle seinää munaessa. — Perusmuurin
pohjoisosassa kivet ovat pitkulaisia, nelisi-
miä (vrt. seinän ulkomuolen eteläosa). — Seinän
yläosa tiilistä muntamia eteläosassa olevia luon-
nonkiviä lukuun ottamatta. Sekalimitys. Ylä-
reunassa muntaamat tiilet syjällään, juoksus-
sa.

Tiilimitat: $29,5 \times ? \times 8,5$; $24 \times ? \times 7,5$; $27,5 \times ? \times 8,5$;
 $31,5 \times ? \times 7,5$; $28 \times ? \times 9$; $? \times 12 \times 7$; $30 \times ? \times 7,5$; $27 \times$
 $? \times 7,5$; $26 \times ? \times 8$; $? \times 12,5 \times 7$; $? \times 12 \times 7,5$; $? \times 14$
 $\times 8$; $28,5 \times 14 \times ?$; $? \times 12$.

Laasti vaaleankeltaista, karkeahiikkaista. Eriko-
koisia kaakinpälasia. *

Saunvoja vain muntamissa kahdissa tarvi-
tettun.

* Sekalimitys. Tiilimitat: $24 \times 2, \times 5,5$; $2, \times 12$
 $\times 7,5$; $25,5 \times 2, \times 7,5$; $23,5 \times 2, \times 7$; $2, \times 14 \times 7$;
 $23 \times 2, \times 8$. Laasti vaalea^{hennostava}, hienohiekkaista; ala-
 reunan eteläosassa sementinsekaista laastia.
 Tämä revet. n. 27 cm:n korkuinen. Yläpuolella
 toisenlaista revet. Tiilimitat: $29 \times 2, \times 7$; $2, \times 15$
 $\times 7$; $28,5 \times 2, \times 8$. Laasti vaaleanharmaa, hieno-
 hiekkaista, pieniä kalkkipalasia sisältävää.

* ei kokoisia kalkkipalasia sisältävää.

Tiiliseinän ulkokuoli. - Harmaakivisen kaaren ja
 umppeenmurausten välistä saumaa voi seurata
 m. 208 - 190 cm:n korkeuteen pinnasta
 laskien. Kaaren yläosa on tiilisen reveteeauksen
 peittävä.* - Seinän eteläosassa alinna muutamia
 epäsuoravälisiä harmaakiviä joiden välissä mu-
 rentumia laastia ja yläpuolella muutamia tiilipäit-
 kiä (2, x 2, x 8,5; 2, x 14,5 x 8). Tämän rikkoutuman ylä-
 puolella harmaakivimurausta. Kivet pötkuläisiä,
 m. 7-8-12 cm:n vahvuisia, nelisivuisia. Vaakasuo-
 rissa kerroksissa. Siellä täällä tähteenä kivensi-
 nja. Laasti kellertävää, erikoisia kalkkipalasia riväl-
 tävää. Kiekkakarkeakkoa. - Seinän pohjoisosa, oven
 molemmien puolin, tiilistä. Sekalimitys. Tiilimi-
 tat; 2, x 12,5 x 9; 27,5 x 2, x 8; 28 x 2, x 9,5; 29 x 2, x 7;
 28,5 x 2, x 8; 2, x 13,5 x 7,5; 26,5 x 2, x 8; 29,5 x 2, x 7,5;
 27,5 x 2, x 6,5; 2, x 13,5 x 6,5; 29 x 2, x 7,5; 2, x 16 x 6,5;
 28,5 x 2, x 7,5; 2, x 14,5 x 7,5; 25,5 x 2, x 6; 2, x 12 x
 6,5; 26,5 x 2, x 8. - Laasti suunnilleen samanlaista
 kuin seinän eteläosassa. Enimmäkseen sementinre-
 kaista, saumat karvaisia.

Ovi seinän keskikohdan pohjoispuolella. Triangelikaan-
 ta lähentelevä segmenttikaari. Ulko ja sisäpuolel-
 la yksinkertainen, suorakulmainen profiili. Kyn-
 nys istumaan peittävä, tiilinen rivireuna onitain
 rikkoutunut. - Tiilimitat: kaari; 27 x 12,5 x 6;
 28 x 13,5 x 6,5; 2, x 12,5 x 4,5; 26 x 12,5 x 7; 2, x 11 x 6,5;
 2, x 11 x 4,5; 26 x 12 x 6; 28,5 x 14 x 6,5; 2, x 12,5 x 9;
 2, x 12,5 x 6,5; 2, x 11,5 x 7; 2, x 12 x 7; 2, x 11,5 x 5,5;

19

kielet: $30 \times 12,5 \times 8$; $27 \times 13,5 \times 7,5$; $2, \times 14 \times 6,5$;
 $2, \times 13 \times 8$; $28,5 \times 14,5 \times 7,5$; $27 \times 13 \times 9$; $28 \times 12,5 \times 8$;
 $2, \times 13 \times 9,5$; $27 \times 11,5 \times 8$; $26 \times 12 \times 8,5$.

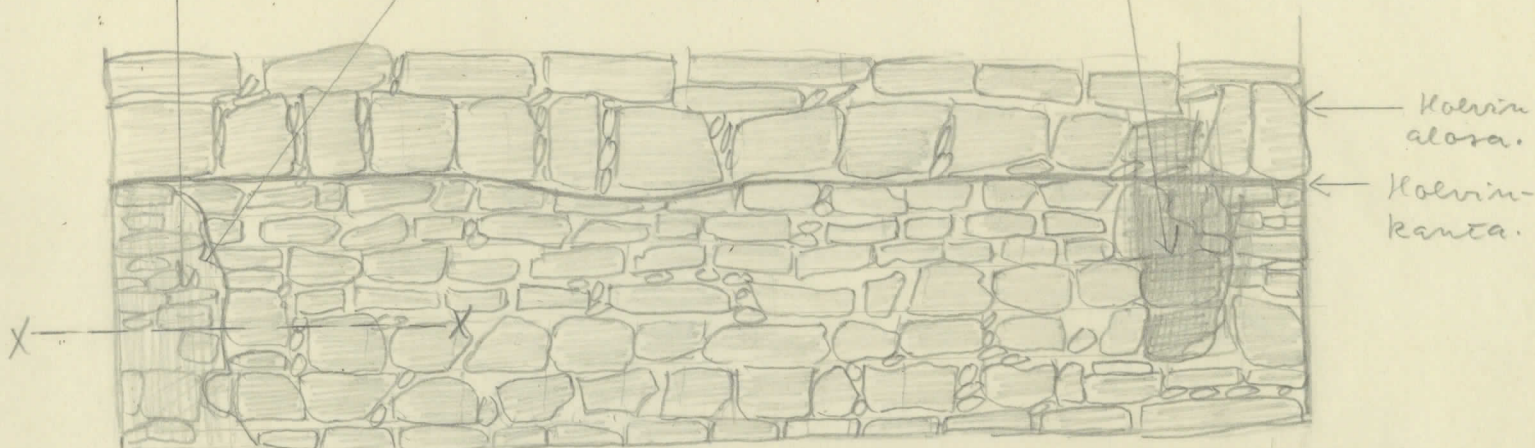
Laasti: kaaren sisäpinnassa: vaaleata, karkeahiekkaista, kalkkipalasia sisältävää. Mualla jänkäkiven tummempaa, paikoitellen kellertävää. Sannoja on siellä täällä myöhemmin täytetty sementtirakaisella laastilla. — Pohjoispuolen ulomman profiilin länsipinnassa kakri sarana-koukku n. 16 á 113 cm:n päässä kielen alareunasta. Eteläpuolen vastaavassa pinnassa rautavensalvan kiinnittämistä varten, n. 63 cm:n päässä kielen alareunasta.

Pohjoisseinä.

Syvennys.
Tuliraja.

Luonnonkiven
jälki laastissa.

Syvennys.

Luoteissuikan syvennyksen
vaakasuoja läpileikkauks

Pohj. seinä X-X - viiva myötän.

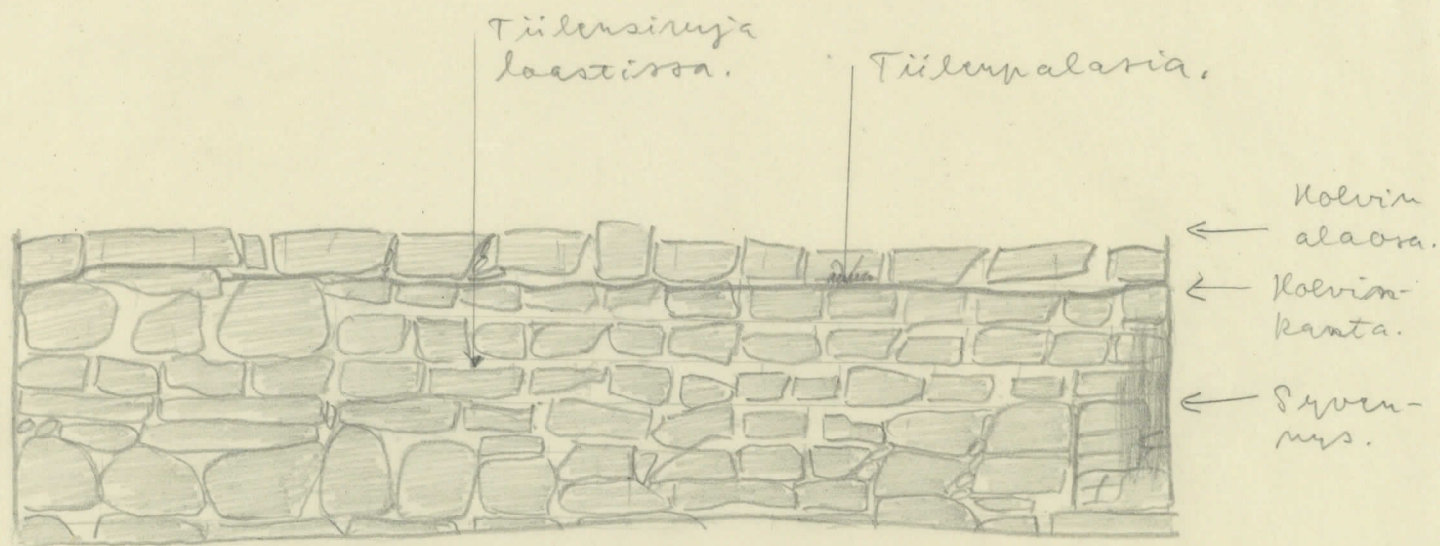
Länsi
seinä.

Pohjoisseinä harmaakivinen, liitoksesta länsi- ja itäseinän kanssa. Lähinnä permantoa oleva kivikeros ulkonee paikoitellen muusta seinäpinnasta n. 4-6-10 cm. Muutamien kivien alla mukulakiviä ja pienenköjä harmaakiviä. Itäsimman kivien alla mullansekaista soraä ja into-
maata. Seinäkivet sekä liuntaisia että lohkoja, enimmäkseen nelisivuisia, pitkulaisia. Kivien välissä runsaasti kivensiruja ja siellä täällä mukulakiviä. Seinä n. 140-150 cm:n korkeinen permannosta laskien. Yläreuna ulkonee ulospuolella olevasta tyynyholvista n. 0-2-3-5 cm.

Liitoseinäkassa n. 150 cm:n korkeinen ja n. 60-75-80 cm:n leveinen, länsiseinään ulottuva, epä-säännöllinen, ulospäin kapeneva syvennys (tulisija). Syvennyksen pääseinä n. 28 cm pohjoisseinän riman pohjoispuolella. Syvennyksen kivet ja täilet harmaakri palaneita, muutamia mustavintaisia. Syvennyksen ulorassa, pohjoisseinässä, on laastissa n. 15 cm:n vahvuinen ja ainakin 33 cm:n piti-
tyksen luomankiven jälki. Fälgän laastipinta on samoin kuin kivet nakinen.

Seinän itäosassa n. 70 cm permannosta ja 30 cm itäseinästä n. 100 cm:n leveinen ja 135 cm:n korkeinen, holviin ulottuva matala ja epä-säännöllinen syvennys. Muutamia kivet haurasiksi rapautuneet.

Laasti kellertävää, paikoitellen vaaleanruskeaa. Kiekkia karkeahkoa. Laasti ulottuu suunnilleen seinäpintaan asti.

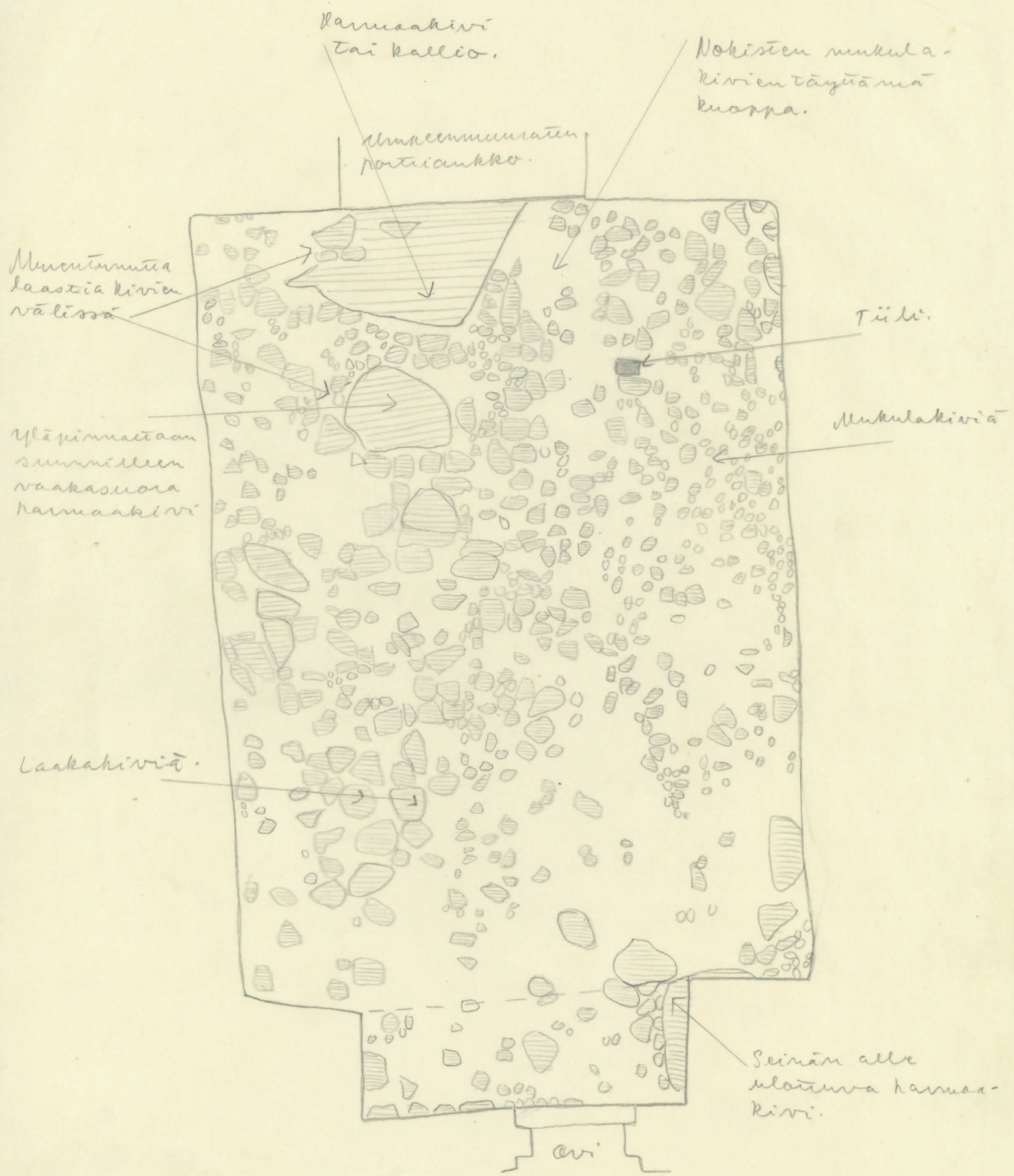
Eteläseinä harmaakivinen. Lütöksessä länsi- ja itäseinän kanssa. Jatkuu permannon alapuolelle. N. 150-170 cm:n korkuinen. Yläreuna ulkonee yläpuolella olevasta kolvista n. 1-4-6 cm. Kivet suunnilleen samantyyppisiä kuin pohjoisseinän. Seinän länsiosassa, ylimmän kivikerroksen ja kolvien välissä kaksi tiilinpalausta. Laasti samantyyppistä kuin pohjoisseinästä. Suunnilleen seinän keskellä muutamia tiilensiruja laastissa. - Lounaismurkasta n. 35 cm permannosta n. 100 cm:n korkuinen ja 45 cm:n levyinen epätasamallinen, osittain länsiseinään ulottuva sivennys (n. 15-20 cm). Kivet nokkia, hamaikri palaneita.

Tymmyrikolvi nousee pohjois- ja eteläseinäitä. Ei ole liitoksessa itä- ja länsiseinän pintojen kanssa vaan jatkuu näiden ohitse. Väliin jä ylämainittu rako. Tämä on kolvin lämpinäässä n. 5-7-8-9-23 cm:n syväinen. Sen ne-
rällä olevassa laastissa kolvinseuntaisten laut-
tojen jälkiä. Länriseinän yläreunassa olevan sa-
on eteläosassa kiitetyneiden, kolvinseuntaisten lau-
tojen jätettä (leveys 16 ja 20 cm, vahvuus 3 ja 4 cm).
-Itäseinän yläpuolella saon syvyys n. 10-13-15
cm. Täälläkin laastissa laudan jälkiä.

Tymmyrikolvi liuskakivinen. Kolvin alimmat kivi-
kerrokset suurenkoista, varsinkin pohjoisseinän
yläpuolella, muista reima- ja kolvikivistä selvästi
erottuvista kivistä. Tästä ylöspäin kivet piene-
nevät, joten pienimmät kivet ovat suunnilleen
kolvin laessa. Kolvin alaosassa on kolvikivien
välissä sekä sivjällään että lappeellaan olevia
kiilakiviä sekä mukulakiviä. Laasti ei tästä y-
leensä ulotu kolvin pintaan raakka. Kolvin ylä-
osa onitain noottuneen laastin peittäämä. Laas-
timjaukassa muutamia kolvipinnan alapuolella
olevia suurenkoja kivensiruja. - Laasti samun-
laista kuin huoneen seinissä.

Kolvin

Permanto.

Permanto vahvan hiekkakerroksen peittämä.
Länsiseinän edustalla uusi munnipata (vit. portti-
aukon alap. oleva peltiputki). Kun hiekka ja mun-
nipata oli poistettu tuli esiin harmaakivien ja sa-
vusekaisen soran muodostama permanto.

Permannon pohjoisosassa enimmäkseen mukula-
kiviä, eteläosassa näiden lisäksi pienempiä laa-
kakiviä. Umpilemmun porttiaukon edessä suu-
rekko harmaakivi tai kallio. Tästä länteen lä-
pimältäan suunnilleen vaakasuora harmaakivi.
Itäseinän oviaucon edustalla oleva permanto
muuta permantoa korkeammalla viittäen länteen.
päin. Permannon lounaismukkan kivien välistä
murentunutta, kellertävää ja hiekkahiekkaista laastia.

Maimion harmaakiven tai kallion pohjoispuolella
n. 30-40 cm:n syväinen ja 110 * 120 cm:n laajui-
nen, epätasainen, maimion mukulakivien
täyttämä kuoppa. - Tästä kuopasta ulottuu itärei-
män pyörökaarian aucon eteläpuolelle
n. 1-1,5 m:n levyinen vyöhyke, jossa permanto
nähtävää olevan rikotun.

Permannolta tavattiin nieltä täältä makkia ja
hülensiruja, varsinkin pohjoisseinän edustalta.

Löytöjä: luita, lasinpalasia, nauvoja, irtatii-
liä.

L. Pettersson.

Itäsiinä huoneena 3 (yläosa kuuluu huoneeseen 19) on harmaakivimuurausta. Se on rakennettu liman ympäröivällä rakennuskaudella, ja se muodosti alunperin ympäröivien kivisen asuinrakennuksen itäisen päätyseinän; se oli siis ulkomuurina.

Vuonna 1941 sattuneen palon jälkeen sortui muurin alin osa, pohjoismurkkaa lukuunottamatta. Vuodelta 1939 on kuitenkin olemassa mittapiirustus, josta seinän muuraus selvästi ilmenee (huoneet 3 ja 19, 3:2; J. Kronqvist, Turunlinna keskiaikana, s. 30.) Piirustus on tehty seinän edessä olleiden tiilipilarien perusteiden jälkeen. (Huomio! Ylin aukko, joka rajoittaa seinän keskiosaa, on virheellisesti piirretty. Sen ympäröivä harmaakivikomero ei ole merkitty piirustukseen.)

Seinässä on kolme aukkoa, ja niille kaikkille tunnusmerkillistä kolmioksaari, joka myös esiintyy samana huoneen eteläseinässä.

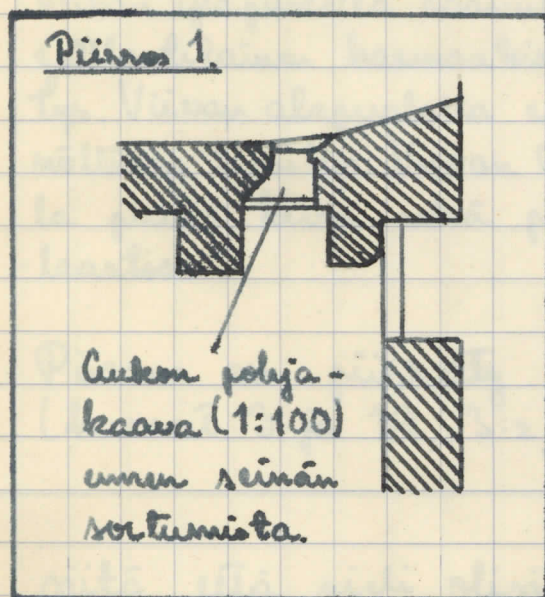
Alimmasta aukosta, joka rajoittaa seinän eteläosaa, sortui vuonna 1941 pohjoispääli ja aukon pohja. Aukko oli siihen asti ollut komerona; se oli unkenmuurattu takaseinän kohdalla (lännestä huoneena 6) yhden tiiliseinän päällä.

Aukon leveys oli seinäpinnan kohdalla suunnilleen 115 cm. Sen korkeus pohjalaudesta kaaren huippukohtaan oli suunnilleen 115 cm.

Wäytlää kuitenkin riittä, kun oli komerolla unen ollut toinen muoto. Maistui J. Kronqvistilla on kirjassaan "Turunlinna keskiaikana" kuva sivulla 30 (kuva 34), josta

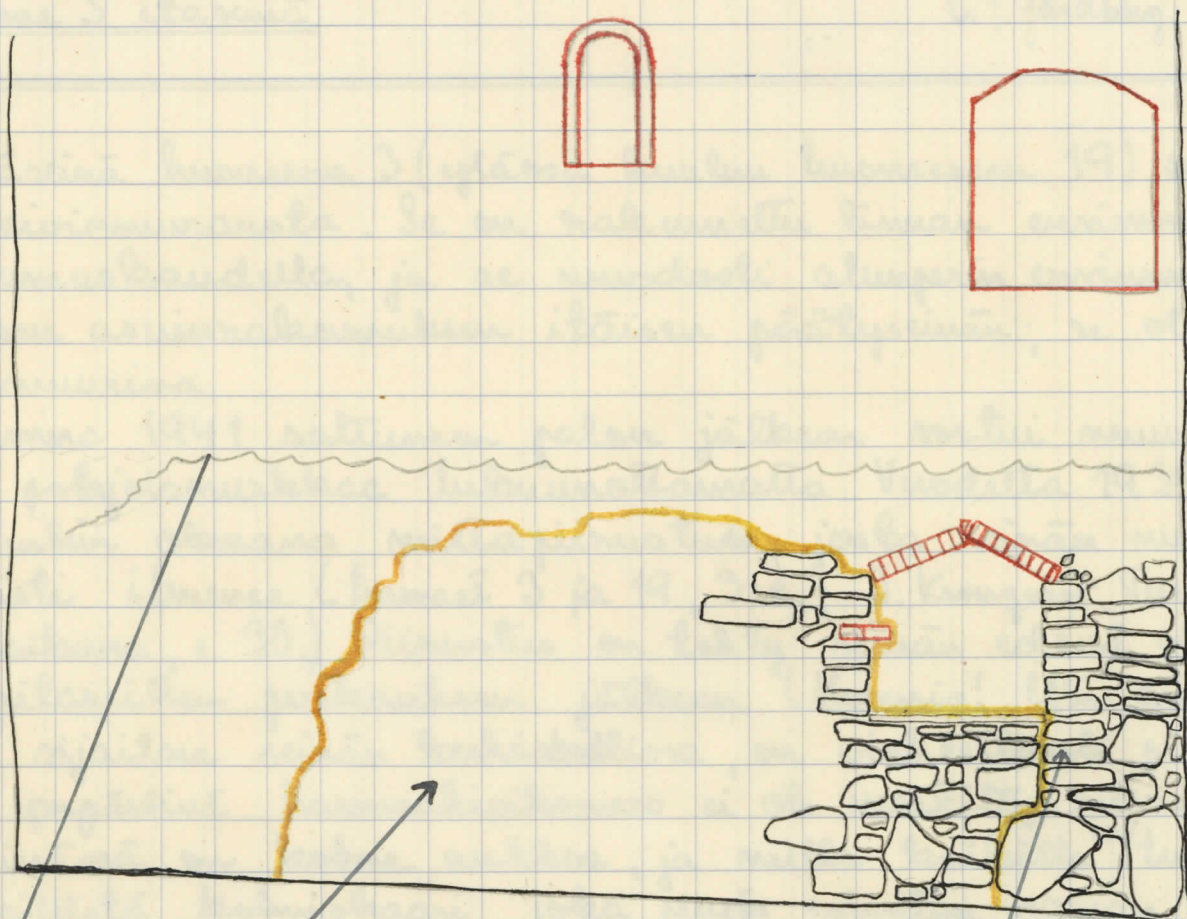
ilmenee, että aukko alunperin oli ollut ovi, se oli jatkunut alaspäin. Aukon eteläpääli ovista myöskin selvästi että niin on ollut; säännöllinen kulmakelpi jatkuu pohjalaudesta alaspäin vielä 40 cm.

Pohjoisessa päässä ei sen riipaan ole mitään merkkiä

Piirros 2.

1:50.

Osa joki mltui v. 1941.
Huon! keltainen raja!

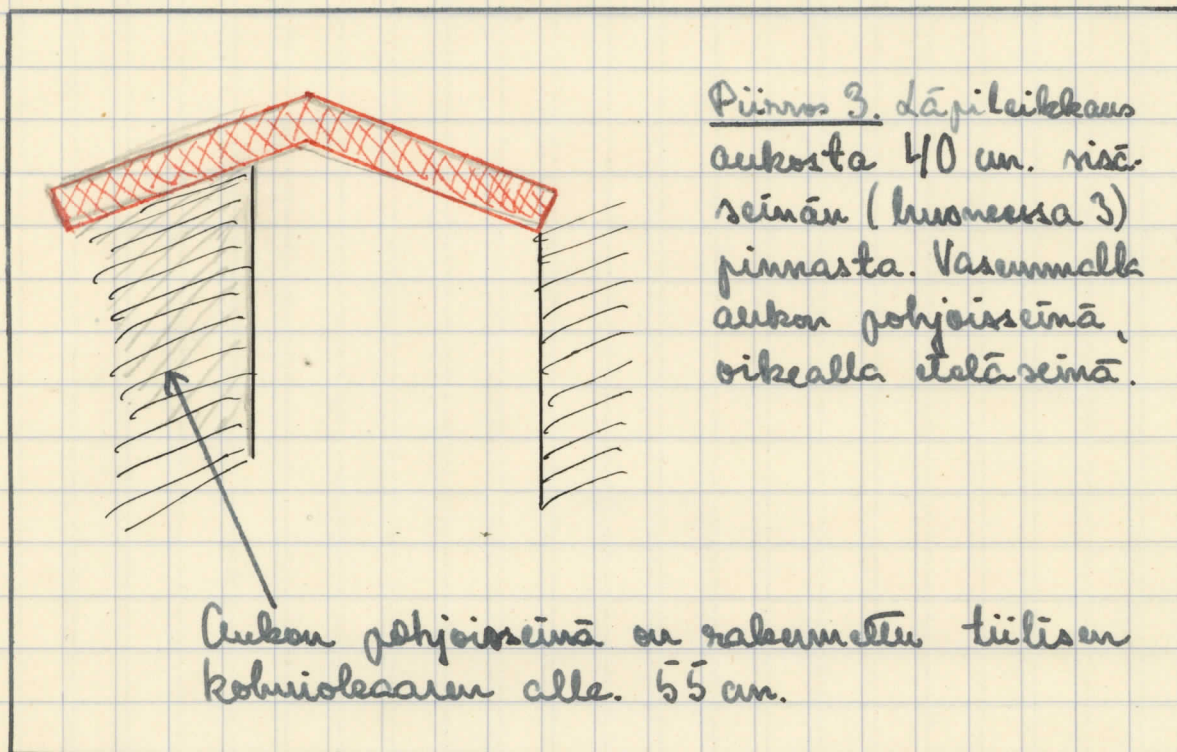
Viivan yläpuolella säännöllinen
gottilantilainen harmaakiviliini-
tyy. Viivan alapuolella epä sää-
nöllinen liimitys. Viivan kohdal-
la pieniä kiviä sekä paljon
laastia.

Oletetun oven
eteläpödi,

Piirros on piirretty vuoden 1939 mittapiirustuksen mukaan
(huonot 3 ja 19, 3:2).

mitä, että pödi olisi jatkunut alas päin. Mutta näyttää hyvin
mahdolliselta, että polyispiileen on tehty muutoksia kuin
oletetusta oviaukosta tehtiin komero tai pienempi aukko. On
näet aivan mahdollista, että aukon nykyinen ~~sen~~ polyis-
seinä nykyisessä muodossaan olisi ollut oven polyisiseinä-
nä. Se kulkee jyrkästi vinoon ristämpään, ja aukko repi-
tyä kovasti (piirros 1). Näyttää siltä, kuin olisi tämä poh-

joissain jostakin nyystä rakennettu myöhemmin, & nähtävästi silloin kuin seikko pienennettiin. Paras todiste tästä on se että tämä aukon pohjoispuolella oleva harmaakiviseinä on rakennettu tiilisen kolumbaariumin alle. 40 cm.

se huoneen seinästä riisään päin on tiilinen kolumbaariumista 55 cm. harmaakivimuurauksen peitona. (Piirros 3) Jos tarkistaa itäseinän harmaakiviliimitystä, huonaa.

etä limitys seinän yläpuolella on säännöllisempää laatu kuin alhaalla. (Piirros 2) Ylhäällä on säännöllistä gottilaista limitystä, kivet ovat suorissa riveissä ja suurin osa niistä ovat pitkiä ja litteitä. Alhaalla ei voida todeta mitään säännöllisyyttä ja useampia kiviä on olemassa. Näiden erilaisten seinäosien välissä on kapea kohta, jossa on paljon pieniä kiviä ja runsaasti laastia. P.o. aukon pohjoispuolelta ja pohja kuuluu alimpaan osaan; niiden välillä ei ole mitään näkyvää saumaa.

On mahdollista, että seinää jostakin (toisella rakennuskaudella?) on korjattu, ja että entisestä ovesta samalla on tehty aukko pienennämäksi muodoksi.

Heinäkuussa vuonna 1949 muraattiin sortunut muuri uudelleen. Tällöin käytettiin samaa limitystä kuin kirkon ensimmäisen rakennuskauden muurissa. Muuriin alle valittiin betoniperustus. Muuri muraattiin betonilla, mutta saumat tehtiin myöhemmin laalkista. Aukon pohjois(=vasen) puolelta rakennettiin myöskin uudelleen.

L. Pettersson 1939

HUONE N:o 3

Kaivats n:o 1.: lattia.

Huone nr. 3.

Permanto.

Hairvaus nr. 1.

Tiilipylväät.

Tiilipermanttoa.

Lahonneen laudan
päteistä.

Tiilipermannon
päteistä.

Kallio.

Kamero.

Mahd. laatoituja
kiviryhmiä.

Puutun tiiliseinän
alaosa.

Huone nr. 2.

Kovaa, saven-
sekaista soraa.

Tummaa, nokista
maata.

Sumikko, pinnaltaan
nokinen karnaaskivi.

Ovi-
aukko.

Thorne m. 8.

Permian

Thorne m. 1.

Tillipylä

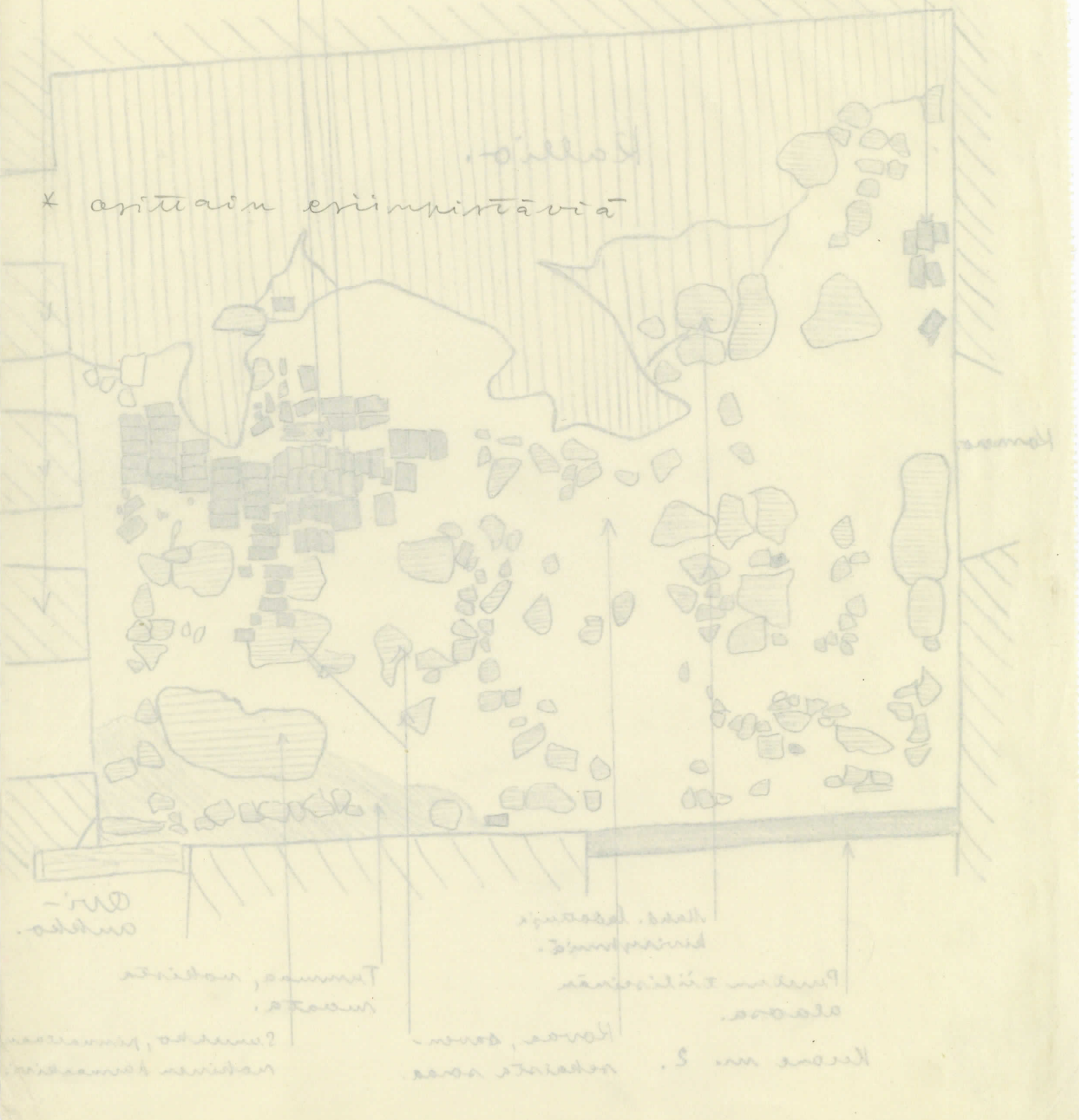
Tillipylä

Lohjan laakso
Tillipylä

Tillipylä
Tillipylä

Kallio

* aritain erimittäviä

Thorne

Thorne
Thorne

Thorne, Thorne
Thorne

Thorne, Thorne
Thorne, Thorne

Thorne, Thorne
Thorne, Thorne

Thorne, Thorne
Thorne, Thorne

Thorne, Thorne
Thorne, Thorne

Thorne m. 8.
Thorne, Thorne

Kun permannolla ollut itäosaakeros nois-
tettiin paljastui huoneen pohjoisosasta kallio-
'luotimen kahdessa kohdassa suunnilleen lat-
tian keskelle ja vietiäen lounaiseen päin.
Kallion pinta suunnimatta oratta murtolin-
tainen. -Huoneen länni- ja eteläosassa maa-
perän muodostaa kova, ravenekainen, kas-
kenaton soramaa. Soran seassa eukokoi-
sia*harmaakiviä. - Länniseimän eteläosan
edustalla kaksi suurukkoa harmaakiveä, jot-
ka osittain olivat näkyvistä itäosaakerok-
sen yläpuolella. Eivät ole yhteydessä seinän
kanssa. - Permannon länsiosassa, länniseimän
koveron molemmiin puolin, kaksi kiviryhmää,
mahdollisesti ladottuja. Eteläisemmässä ryh-
mässä tiilenpätäkä. Laastia ei ole. Pohjoisen
kiviryhmä lepää osittain kallion päällä. —
Raakkoismurkassa suurukko, pinnaltaan nokinen
harmaakivi, nähtävästi kiinteä harmaakivi.
Sen etelä- ja länsipuolella maa on tummaa ja
nokista. - Harmaakivestä luoteeseen munta-
mia intonairilta näyttäviä lohkokiviä.
Huoneeseen n. 2 johtavan kaaren alla ole-
vien tiiliseimän jätteidän itäosan alapuolella

on osassa n. 10 cm:n vahvuinen, seinän suuntainen, suunnilleen vaakasuora tumma juova, jossa eteläseinän suuntaisen lakonneen muun jätettä. Huonio tehty huoneesta nr. 3.

Länsiseinän pohjoisosan edustalla tiilipermannon jätettä. Tiilet lappeellaan, ilman loastat: $27,3 \times 12 \times 7,5$; $2 \times 13 \times 7,5$. Tiilien alla mullanreikäistä hiekkaa.

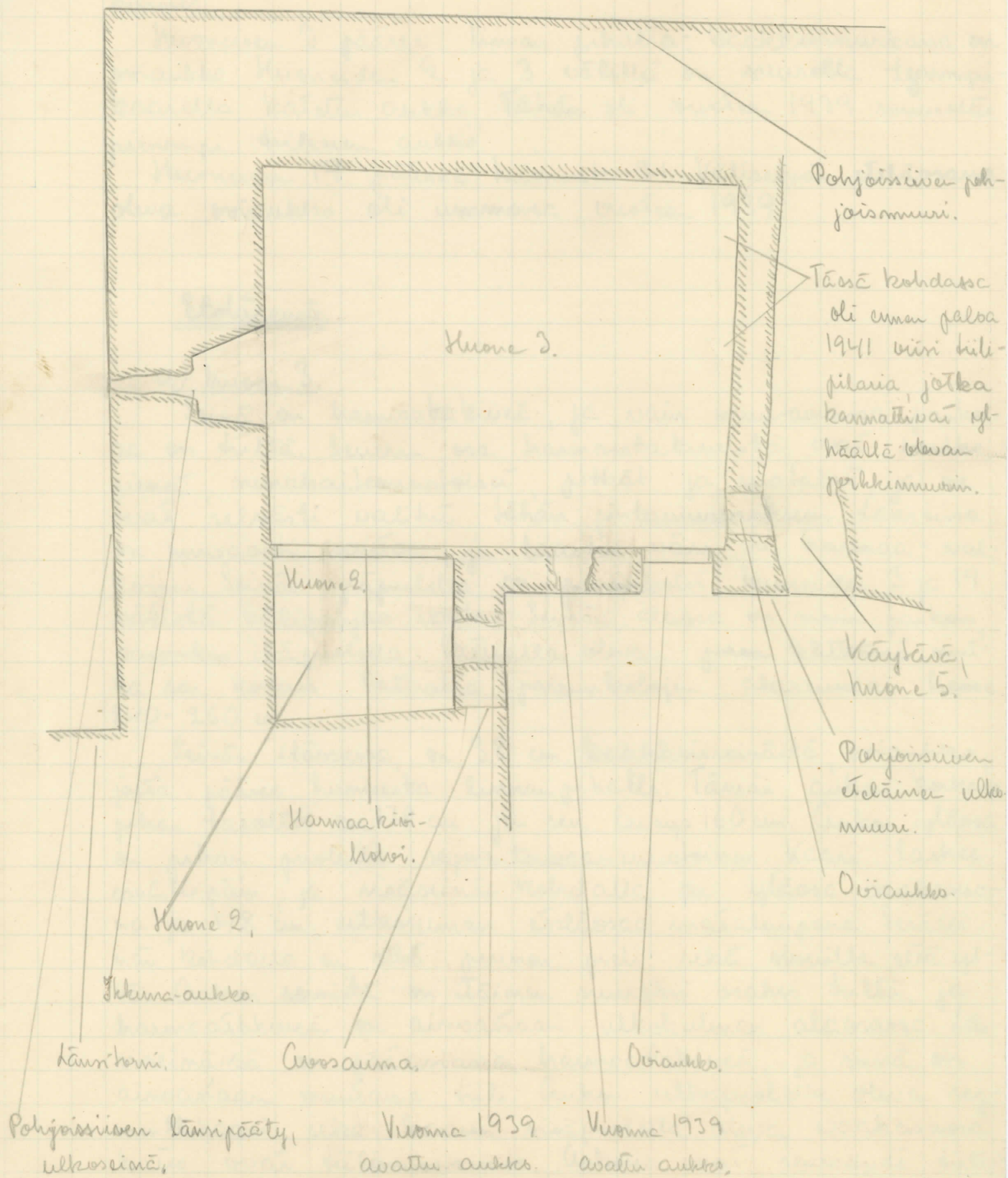
Permannon itäosassa, tiilipylväiden edustalla samoin tiilipermannon jätettä. Itäosassa tiilet itä-länsisuuntaisia, samoin muutamat tiilet permannon pohjoisreunassa. Länsiosan tiilit pohjois-eteläsuuntaisia. Tiilimitat: $27,5 \times 12 \times 8$; $26 \times 13 \times 8$; $26,5 \times 12 \times 8,5$; $27 \times 12,5 \times 9$; $27 \times 13 \times 8,5$. Permannon pohj. - ja eteläpuolella lisäksi epäjärjestyksessä olevia tiilenpätkiä. Tiilipermannon pohjoisosassa epäräännöllinen, suunnilleen itä-länsisuuntainen, hiekan täyttämä rikkoutuma. Rikkoutuman keskiosassa itä-länsisuuntaisen, lakonneen laudan jätettä (n. 40 cm). Tiilien välissä hihoa puhdasta hiekkaa.

Tämän permannon länsireunassa on näkyvissä n. 15-20 cm alumpana olevan permannon tiiliä. Tiilimitat: $2, \times 17,5 - 19 \times 8$; $23,5 \times 18,5 \times 7$. Permantojen välissä hiemoa hiekkaa. (Kts. kaivaus nr. 2).

Eteläseinän keskiosan edustalla on itä-länsisuuntainen, loppuellaan oleva tiili. Allatunmaa maata.

S. Pettersson,

Piirros 1. Huoneen 3 pohjakaava.

Huoneet 3 ja 19 sijaitsevat alimman pohjoisriivan län-
sipäädyssä ja ne muodostavat tämän rivin vanhimman
osan. Huoneet rakennettiin ensimmäisellä rakennuskaudella,
1200-luvun lopussa, samalla kuin länsitornin kaksi alinta
kerrosta.

Huoneeseen 3 pääsee limnan pihalta; kaakkoismurkansa on
ovi-aukko. Huoneiden 2 ja 3 välillä on suurella tyyny-
kaudella katettu aukko. Tähän oli vuoteen 1939 muurattu
pienempi tiilinen aukko.

Huoneeseen 19 pääsee huoneesta 21. Väliseinän eteläosana
oleva ovi-aukko oli ummossa vuoteen 1939.

Eteläseinä.

a) huone 3.

Seinä on hamaastakiveä, ja vain muutamassa paikas-
sa on tiiltä. Suurin osa hamaastakiveistä ovat melko
pienet suorakaiteenmuotoiset pitkät ja matalat, ja ne
ovat selvästi valittu tähän pintamuuraukseen. Laastissa
on runsaasti sientä, ja laastin väri on harmaa-val-
koinen. Seinän yläpuolella on parunkolme huoneiden 3 ja 19
välistä välipohjaa varten. Seinän alasa on main paikin
vaininkin itäpuolella, laetialla olevan jona kätöksä, mit-
tä sen korkeus lattiasta parunkolmen alareunaan kiese
240-250 cm.

Seinän itäosassa on 38 cm. kaakkoisseinästä ovi-aukko,
josta pääsee huoneesta limnan pihalle. Tämän aukon korkeus
pihan tasolta on 178 cm ja sen leveys 160 cm. Aukon yläosa
on pihan puolella segmenttikaarimuotoinen. Kaari laskee
sisälle päin ja sisäseinän kohdalla on yläosa vaakasu-
na ja 418 cm. ulkoreunan eteläosaa matalimpana. Sisäsei-
nän kohdalla on ollut puinen pöytä sekä sivuilla etä yltä.
Aukon seinistä on itäisen suureksi osaksi tiiltä, ja
hamaastakiveä on ainoastaan ulkokulman alaosassa. Län-
siselänsä on pääasiassa hamaastakiveä, ja siinä on
ainoastaan muutama tiili. Aukon ulkopuolella oleva seg-
menttikaari, sekä kaaren sisäpuolella oleva vaakasuora
kaari ovat tiilimuurauksia. Aukossa ovat seuraavat tiili-

3.

mitat: $27 \times ? \times 7,5$, $27,5 \times ? \times 7,5$ (keltainen tiili), $28 \times ? \times 8,5$, $28 \times ? \times 9,5$, $32 \times ? \times 7,5$, $32 \times ? \times 8,5$, $33,5 \times ? \times 9$, $? \times 14,5 \times 8$.

Yksi metri maimitusta aukosta, on toinen vanha aukko, joka vuoteen 1939 oli unjeenmuraattuna. Näiden kahden aukon välillä on harmaakivimuurauksia, joskin joukossa myöskin on muutama tiili.

Tämän toisen aukon itäseinä on hävitetty jo ennen unjeenmurauksen aukaisemista (katso valokuva 28.) Myöskin sen länsiseinä on säilynyt huonosti. Molemmat seinät ovat harmaatakiveä. Aukko oli aikomaan levein sisäseinän kohdalla ja kapeni ulospäin. Sen sisäpuolinen leveys oli suunnilleen 115 cm. Aukko oli katettu kolmiokaarella, josta ainoastaan länsiosa on säilynyt. Ulkopuolella oli tiiliseinä, mutta se on melkein kokonaan sortunut.

Aukossa, etenkin sen kaareissa ovat seuraavat tiili-
mitat: $26,5 \times 13 \times 8,5$, $27 \times 13 \times 8$, $27 \times 13 \times 8,5$, $28,5 \times 13,5 \times 7,5$, $? \times 13 \times 8$.

Aukon länsipuolella on harmaakivimuurauksia. 170 cm. aukon länsikulmasta alkaa suuri 370 cm. leveä harmaakivinen tynnyrikaari, joka on 80 cm. paksu. Tämän holvan toisella puolella on huone 2, jonka eteläseinänä on länsitornin pohjoismuuri. Huone 2 on pohjoissiiven ja länsitornin välisessä osassa.

Tässä kaareissa oli vuoteen 1939 tiilimuurit, jonka keskiosassa oli oviaukko (katso valokuvat 15 ja 26). Tiilimuurissa oli vendiläinen liimitus. Tiilimitat olivat: $26 \times 12 \times 8$, $27 \times 12 \times 7,5$, $27 \times 13 \times 8$, $27 \times 13 \times 9$, $28 \times 12 \times 8$, $28 \times 12,5 \times 9$, $28 \times 13,5 \times 8$, $28 \times 13,5 \times 9,5$, $29 \times 13,5 \times 9$, $33 \times 15,5 \times 9$, $35 \times 16,5 \times 9$.

Harmaakivinen tynnyrikaari on tehty ohuista harmaakivi levyistä, jotka ovat ladottu ja kiilatut.

HUONEET 2, 3, 4 ja 5

Kaivankönnä (lattiast)

Maalattiaa syvemmälle kaivettaessa ei tavattu muuta kuin korskematonta, ravensekaista hiekkamaata ja sen joukosta kiviä. Rakennusten perimannon merkkejä ei löydetty.

Huone nr. 3. (pitempi huone on oleman)

Kun lattialla ollut itämaakerros poistettiin, paljastui huoneen pohjoisosaan kallio, ulottuen pohjoisesta suunnilleen keskilattialle ja viittäen lounaaseen päin. Huoneen eteläosaan maaperän muodostaa kova, ravensekainen hiekkamaa. Lattian kaakkoiskulmassa suurempi hiinteä kivi ja siitä luoteeseen lohkokiviä. Länniseinän edessä kaksi suurempaa, olmeisesti rakennettua kivimäätä ja seinän juurella, sen eteläpäässä kaksi suurempaa kiveä. Liträkri on lattialla pienempiä harmaakiviä.

Kaakelmia tiililattianasta säilynyt länniseinän pohjoispäässä, eteläseinän länsipäässä, huoneeseen nr. 2 johtavan kaaren alla (kynnysmäinen ladelma) sekä itäseinän tiilipylväiden edessä, jossa tiililattia on kallellaan pohjoiseen päin. Keskimäisen tiilipylvään kohdalla on tiililattian alla jätettä itä-länsi-suuntaan kulkevasia laudoista tai hirrestä. Kaaren alla olevan tiililadellman alapuolella vaakasuora tumma juova, jossa seinänsuuntaisen puun jätettä. Eteläseinän juurella runsaasti tummaa, nokista maata.

L. Pettersen.

Kuane nr. 4.

(Lattia no 2)

Lattian istomaata poistettaessa tuli kuaneen eteläosasta näkyviin lohko- ja laakakivistä ladottu, osittain rikkoutunut permantto, joka pohj. päin loppuu suunnilleen oven eteläisen pielen kohdalle. Lattian pohjoispäässä on suurempia ja pyöreäköjiä harmaakiviä ulottuen osittain munnien alle mutta ilman selvää järjestyä. Maaperä kovaa savensekainsta hiekkaa, oven alapuolella vyökyke nimistä savea, joka paikoitellen ulottui kivien päälle.

Kuane nr. 5.

(Lattia no 2.)

Kun tiiliseinän eteläpuolella olevat laudat ja noensekainen istomaat oli poistettu, paljastui kuaneen pituussuuntaan kulkevista laudoista tehty lattia, jonka päällä oli istumainia, epäjärjestyksessä olevia tiiliä ja harmaakiviä, joista osa, lattian keskivaikeudella, oli rikki palanut. Suunnilleen samassa paikassa oli laudatatiassakin hiltymä kohta. - Tiiliseinän pohjoispuolella muodostui lattian noen- ja savensekainen kulttuurikerros, jonka alla oli niminen savi. Maan seassa harmaakiviä ja tiilenkappaleita. Pohjoisseinän alla olevat kivet tulivat osittain näkyviin. - Kuaneen kaikki kulkeva tiiliseinä osoittautui muutamaksi mutakerrokseen ja munnien pienempien harmaakivien varaan.

L. Pettersson.

R. Kartano 1939

HUONE NO 5

Kuvaus (ei tiilimittoja), myös lattia

26 3d (ars)

~~26 3d~~
~~26 3d~~

26 3d (ars)

Huone 5 on ^{huone 5} ollut kapea ja pitkä huone
suuntaan pohjois etelä. Sen eroittaa
huoneesta № 8 matala noin $1\frac{1}{2}$ m korkea
pursutun harmaa kivi-muurin jätke, joka
on ollut huoneen itäseinä.

Limitystä tässä seinässä on muurin
huoneen kummon takia vaikeata määritellä,
mutta vaikuttaa säännölliseltä
alaosaltaan kraaderin tapaiselta.

Muurattu kalkkilaastia käyttämällä
ja tiilimalla. Tämä seinä ei ole
liitessä etelä eikä pohjois seinän
kanssa. Seinässä ollut tiili piilinen
kulkuaukko vastapäätä huoneeseen
4 johtavan ovia. Aukon leveys noin

1,35 m, mutta nyt täytetty harmaa
kivi-muurauksella. Huoneen jalkaa
tiilen vahvinen tiili-seinä. Kahtia
lähtien ympäröimä oviaukon
etelä pielestä ja päättyen huoneeseen
4 johtavan oviaukon, etelä pieleen.
Väli seinä ei ole liitessä itä eikä
länsi seinän kanssa, vaan irrallinen
eikä siinä näy merkkejä oviaukosta.
Huoneen länsi seinä, limitys muistuttaa

Keskiaikasten kirkkojemme Siinä
limitystä. Muurattu kalkkilaastilla
runsaasti kiilamalla ylä osassa
esiintyy runsaasti tili kiilasta tässä
seinässä segmentti kaarinen tiilellä
muurattu oviaukko huoneeseen 4.

Oviaukko käsitelty mainittu huoneen
yhteydessä lisäksi ovi mainita, että
oviaukko huoneen 5 puolelta on
joko ollut ainakin osaksi umpeen
muurattu tai on siinä ollut tiilen
vohvinen kynnys. Länsi seinä ei
ole liitteessä etelä seinän kanssa.
Huoneen etelä seinän muodostaa
kiman eteläinen ulkoseinä, jiniitys
säätököllinen kvadreria. Muurattu
laastilla ja kiilamalla ylä osassa
limity huonompaa ja siinä esiintyy
tili kiilasta.

Huoneen pohjais seinän muodostaa
huoneen 5 levyinen ulkoseinä joka
nähtävästi on ylempänä toisissa
kerroksissa olevien portaiden perusta.

Vainko sisällä olla mahdollisesti
porras selvittää lähempi tutkimus.

Ulkonema ei ole liitteensä itä-
seinän kanssa vaan sivua sitä sen
sijaan se on liitteensä länsiseinän
kanssa. Limitys ei ole kvadreria
kiilattu ja muurattu laastia käyttä-
mällä. Ulkoneman itä sivun
on muurattu tiilet lappellen
ja näiden alle työntyä tiili muuraus,
joka on itä seinän päällä ja
muistuttaa jankin laista porrastossa
joskin se itä reunaltaan on
pohoin tiikki.

Huoneen Lattia. (Lattia nro 1)

Tiili seinän eroittamassa etelä
osassa tiili puhdistamisen
jälkeen esiin lokoja lattia laukkuja.
Pohjois osassa ei voi varmuudella
sanoa onko siinä ollut minkään-
laista lattiaa. Omituisistaan, että
etelä osasta ei näy johtaneen
minkään laista oviaukkoa. Nähtävästi
tiilinen väliseinä myöhemmin muurattu
jolloin edellä mainitut oviauheet ovat
välttämättä yhteyttä.

R. Koston.

HUONE N:o 6

- I Huone 6: kuvaus ilman tuulimittaja
- II "- , kauraukset 1 ja 2
- III "- , kauraus 3.

Kareea

Huone 6. Tyrmynikolvi. Molemmat seinät
 muuratut isoista harmaista kivistä, ni-
 den joukossa ~~ytälaidassa~~ tiiliä. Län-
 si seinä noin $1\frac{1}{2}$ metr. etäis. jähällä jöht.
 onesta ^{tiileillä} ~~simplex~~ muurattu aukko josta jöhtaa N^o
 3. Pakkainseisärrä, pumori sauhoina lukkoi-
 neen. Vainjiekissä sisäpuolella rautaiset qu-
 minkannällojat, ulkopuolella vas. puol. rau-
 takappale, siheällä pum. Täytetty surana jölki
 Segmenttikäärmen ^{on} ulkopuol. ympärintaie suorakulmai-
 sen profiiti. [⊗] Ulkoseinä n. 3 m. paksuus. Län-
 tinen seinä muurattu tiileillä, ulkomuurin
 kohdalla liitikkö. Liitikköhdän kohdalla ^{ulko-} ti-
 liä² putket pois. Katto muurattu tiileillä.
 Lattia täytetty multamella. Loraasta läjdettiin
 stainten liitä ja pumkappaleita ja, kokonaisia
 tiiliä², [^{on segmenttikäärmen} [⊗] Vainjiekissä sisäpuolella hylkeämia
 onen ylälaidassa pumhissi] sekä kielenkappaleita.
 ja lasipalasia. Täisessä seinässä n. 2. onetta sy-
 venyys.

Huone N° 6. Kaivaus 1 & 2.:

Kun pintasuraa pistettiin teli ^{kerkeltä huonetta} mädäntyneet ^{suurman} maakeyviin puulattia jon-
ka tankut olivat läntisestä itään ~~seinä~~ ja nojautivat kolmen
kirren päälle. Sekä ulkonurmin että pihavien edessä alle
missä ei tavattu lankkeja. Kun tämä lattia pistettiin
tarattiin ensimmäisen kirren alla (ulkonurista lukiin) toi-
sia lankem pätkiä vanhemmasta lattiasta. Ulkavien edessä
jatkettiin kaivautta n. 1.30 m. syvyyteen. Poistettu maa
savirakkaa jompa seara luonkappaleita, hiiliä ja pieniä kiviä.
Pihavien edessä paljon laastia.

Kuone m. 6.

Permanto.

Kaivaus m. 3.

Permannolla olevat palkit ja laudat poistettiin. Osittain länsiseinän alla ollut, pohj. - etelä - suuntainen hirsi jätettiin paikoilleen. Puuteen alla olevaa intomaata poistettaessa tuli esiin ilman selvää järjestystä asetettuja erikokoisia harmaakiviä. - Eteläisen oven edessä olevaa kuoppaa kaivettiin syvemmälle, jolloin tavattiin pienekköjä harmaakiviä sekoituksesta lounaaseen kulkevan lahonneen runn päteitä.

L. Pettersson.

Huone 7.

Pohjoisseinän portti.

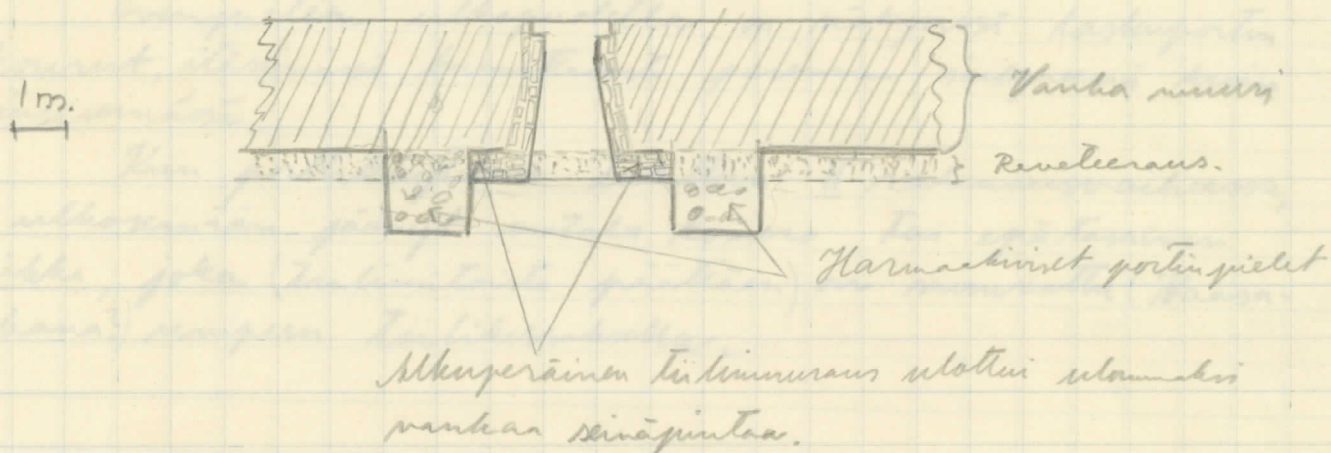
{ Gardberg - 46
Jokipii - 47.

Pohjoisseinän portti.

Pohjoisseinän portti on nautunut I rakennusvaiheessa ja yläosaltaan hävitetty varhain II rakennusvaiheen alussa, kun seinään alaosa toista metriä korkealle vain täytettiin ja on sen takia säilynyt. (Kronquistin mukaan.) Näyttää kuitenkin siltä, kuin ulkomuuri olisi kiinnetty porttia varten (ks. kuva 6.).

Kun II rakennusvaiheessa huone 7:n seinää vahvistettiin seuraavia kerroksia kannattamaan, syntyi seinän 60-80 cm paksu harmaakivirevetteraus (kuva 1.). Portin tiilimuuraus ulottuu kuitenkin reveteterauksen pintaan asti ja sivuilla harmaakivisen muurijäännöksiin, eikä siis pääty vanhan seinän pintaan. Toisin sanoen portin tiilimuuraus on ollut 60-80 cm muurin sisäpinnasta ulkoneva I rakennusvaiheen aikana.

Portti on varmaan ollut korkeampi kuin mitä se on nykyisessä asussaan. Koska kuitenkin ^{myös} vanha harmaakiviseinä ^{portin päällä} ulottuu nykyään näin alas, täytyy olettaa se, että ulkoneva osa on särjetty ennen portin kiinnimuraamista. Kiinnimuraaminen on suoritettu vanhan ^{vanha pieni ilmanvaihtokanava n. 40x40 cm} seinän pintaan noudattaen. Tällöin ja-
tettiin kuitenkin ulkonevan osan alaosa ehjäksi noin 50 cm korkeudelle asti - tämä ulake peittyi sitten reveteterauksen sisään, samoin kuin ilmanvaihtokanavan aukko.

Porttikäytävän lattia on murettu pohkotuista harmaakivistä, jotka on huolellisesti muurattu vierekkäin, niin että lattiapinta on hyvin tasainen.

Seinät on tehty $28.5 \times 14 \times 10$ cm in tiilistä murkelimityksellä. Muuraus on erittäin huolellista; saumat on käsitelty koristeellisuuden vuoksi. Laasti on vaaleata, kienorakista hiekkaa sisältävää.

Sisäseinän kulmissa on näkyvissä samantyyppisiä profiiloituja piletituita kuin länsitornin portinakin - ne ovat muodostaneet sauvaprofiilin.

$28 \times 14 \times 9.5$

Käytävä kapenee oviaukkaan asti, (1.65 → 1.35) Oviaukko on metrin levyinen, ovenpielit 60 cm leveät ja 1.30 korkeat. Piehen alaosassa on tiilen korkuinen pyykki.

Noin 10 cm ovenpielien sisäpuolella on ulkopuolelta kolot 80-95 cm lattiasta, mistä itäpuolelta on 2.25 m syvä. Käytävän länsiseinässä juuri puomikolom yläpuolella on paljon puomia suuremman parrun 50 cm syvä kolo. Vastavaa koloa ei ole itäseinässä nähtävissä. Tämän parrun käyttötarkeudesta ei ole vielä selvitetty.

Ovenpielien ulkopuolella on näkyvissä lastuportin kourut; itäseinässä huomattavasti paremmin säilyneenä kuin länsiseinässä.

Kun porttikäytävä tutkittiin II rakennusvaiheessa, on ulkoseinään jäänyt matala komero tai epätasainen paikka, joka (tiilimittorista päätäen) on muurattu (kaasaaikana?) nupkeen tiilikerralla.

Pohjoisseinän portti.
Huone 7

19.6.47

Lännessinän Tiilet (ohjat)

$28 \times ? \times 10$
 13×9.5
 $28 \times ? \times 9.5$
 $28.5 \times ? \times 8.5$
 13.5×8.5
 $28.5 \times ? \times 9$
 $28.5 \times ? \times 9$
 13×9.5
 $28 \times ? \times 9.5$
 18×9.5
 $28.5 \times ? \times 9.5$
 14.5×8.5
 $29 \times ? \times 9.5$
 13.5×9.5
 $28.5 \times ? \times 9$
 $29 \times ? \times 9.5$
 13×8.5
 $28.5 \times ? \times 9$
 $29.5 \times ? \times 9.5$
 14×8.5
 $28.5 \times ? \times 9$
 $22 \times ? \times 8.5$
 $29 \times ? \times 9.5$
 14.5×9.5
 $27 \times ? \times 9.5$
 $29 \times ? \times 9.5$
 14×9
 $28.5 \times ? \times 8.5$
 $32.5 \times ? \times 9$
 $28.5 \times ? \times 10$
 14×9.5
 $28.5 \times ? \times 9.5$
 $28 \times ? \times 8.5$
 13.5×9.5
 $28.5 \times ? \times 9.5$

$28 \times ? \times 9.5$
 $22.5 \times ? \times 9$
 14.5×10
 $29 \times ? \times 10$
 $27.5 \times ? \times 10$
 14×9.5
 $27 \times ? \times 10$
 $28.5 \times ? \times 9.5$
 14×10.5
 $20(\text{portti}) \times 9.5$
 $29 \times ? \times 10$
 14×10
 $29 \times ? \times 10$
 $28.5 \times ? \times 10$
 15×9
 $28.5 \times ? \times 9.5$
 13.5×9
 13.5×9
 $29 \times ? \times 10$
 14×10
 $28 \times ? \times 10$

~

Pohjoisseinän portti
Huone 7

-4

19.6.42

Häseinin tuulet (ehjät)

$$29 \times 2 \times 10$$

$$13.5 \times 9.5$$

$$28.5 \times 2 \times 9.5$$

$$13 \times 9$$

$$29 \times 2 \times 9.5$$

$$28 \times 2 \times 9.5$$

$$28.5 \times 2 \times 9.5$$

$$14 \times 9.5$$

$$29 \times 2 \times 9$$

$$28 \times 2 \times 9$$

$$29 \times 2 \times 9.5$$

$$14.5 \times 9.5$$

$$27.5 \times 2 \times 9.5$$

$$27.5 \times 2 \times 8.5$$

$$28.5 \times 2 \times 9.5$$

$$28.5 \times 2 \times 9.5$$

$$14 \times 9.5$$

$$29.5 \times 2 \times 9.5$$

$$29 \times 2 \times 9.5$$

$$13.5 \times 10$$

$$28.5 \times 2 \times 9$$

$$28 \times 2 \times 9.5$$

$$14.5 \times 9$$

$$30.5 \times 2 \times 9.5$$

$$30 \times 2 \times 10$$

$$14 \times 9.5$$

$$28.5 \times 2 \times 9$$

$$28 \times 2 \times 9$$

$$13.5 \times 8.5$$

$$29.5 \times 2 \times 9$$

$$26(\text{riik}) \times 10$$

$$30 \times 2 \times 10$$

$$14 \times 9$$

$$29 \times 2 \times 9.5$$

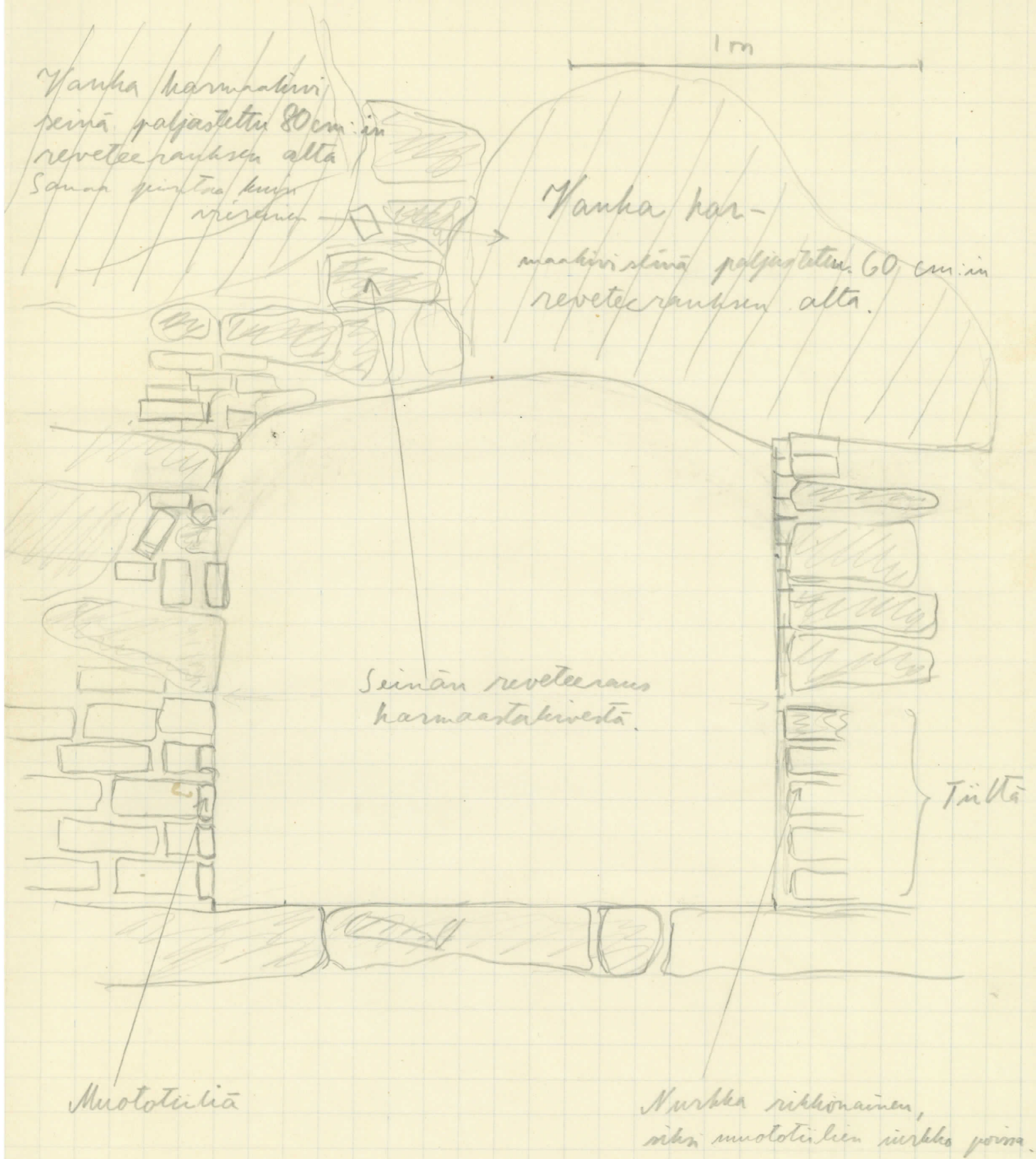
2

Länsipuolen
ovenpieli

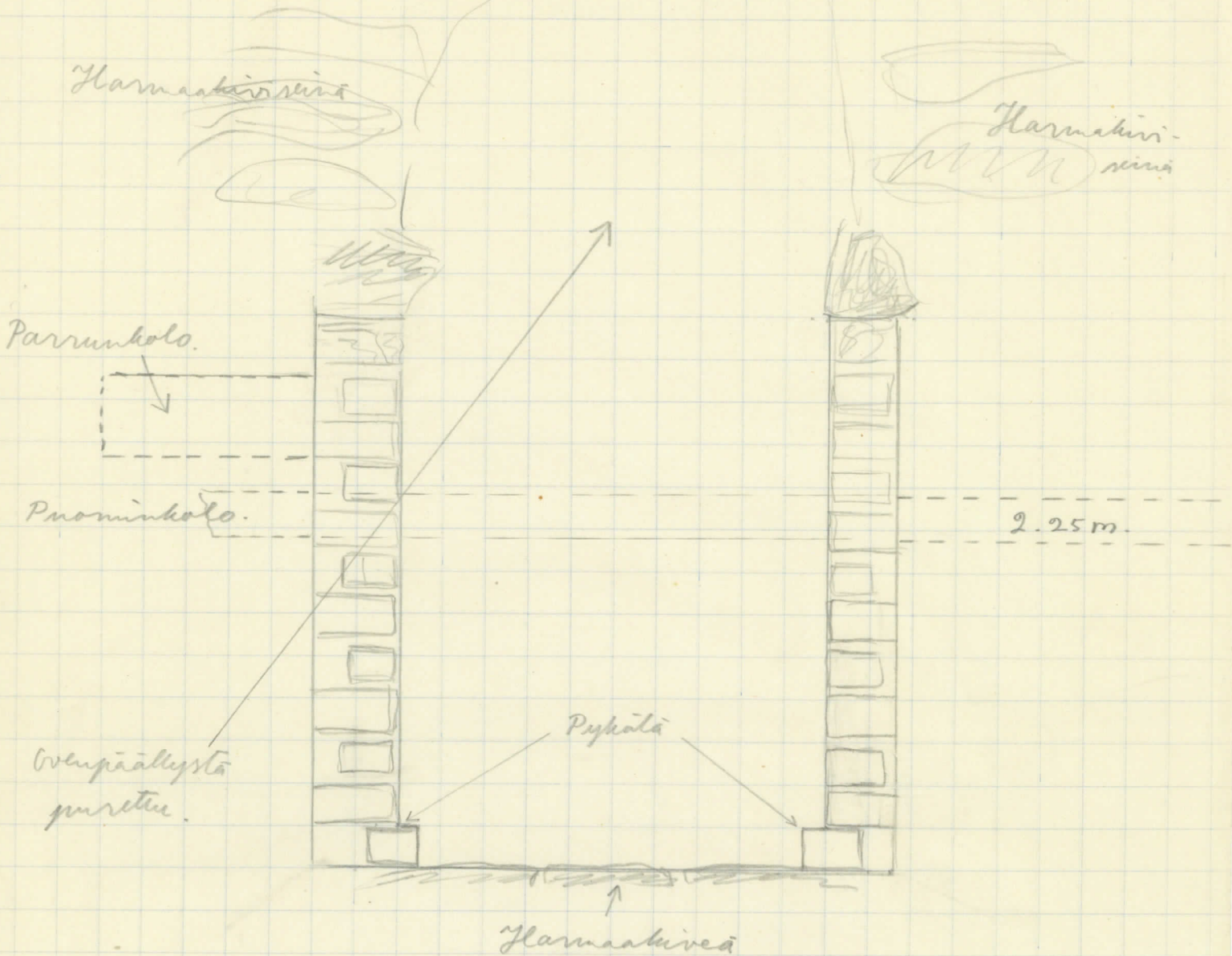
$28.5 \times 13.5 \times 9.5$ ylhäältä
 $27.5 \times 13.5 \times 9.$
 $? \times 13.5 \times 8.5$
 $30 \times ? \times 9.5$
 $27.5 \times 14 \times 10$
 $13. \times 9.5$
 15.5×9.5
 $28.5 \times 14 \times 10$
 $\times 12.5 \times 8.5$
 $28.5 \times ? \times 8.5$
 13.5×9.5
 $27.5 \times ? \times 10$
 $28.5 \times 14.5 \times 9$
 13.5×10
 $28.5 \times ? \times 9.5$
 13.5×9.5
 $27.5 \times ? \times 9.5$
 $28.5 \times ? \times 9$
 $27.5 \times ? \times 8.5$
 $19 \times ? \times 9.5$
 13.5×9.5
 $28.5 \times ? \times 9.5$
 $28.5 \times ? \times 9$
 13.5×9
 $27 \times ? \times 10$
 13×9 alas.

Itäpuolen
ovenpieli

13×9.5 ylh.
 $28.5 \times ? \times 9.5$
 $27 \times ? \times 9$
 $27.5 \times ? \times 8.5$
 13×9
 $27 \times ? \times 9$
 13.5×9.5
 $28 \times ? \times 8.5$
 $27 \times ? \times 9$
 14.5×9.5
 $27.5 \times ? \times 9.5$
 12.5×9.5
 $27.5 \times 13 \times 9.5$
 $28 \times ? \times 9$
 14.5×9.5
 $28.5 \times ? \times 9.5$
 13.5×9.5
 $27.5 \times 13.5 \times 9.5$
 $26.5 \times 14 \times 9.5$
 14×9.5
 $26.5 \times ? \times 9.5$
 13.5×9
 $27 \times ? \times 9.5$
 $28 \times ? \times 9.5$
 13×9.5
 $27 \times ? \times 10.$ alas.
 13.5×10

Leikkaus ovenpietien kohdalla.

Mittakaava:

1 m.

Pohjoisseinän portti.
Theone T:n kohdalla.

Vanhassa karmaskeivissä
Uudempi karmaskeivis-
revelööri.

V. 1939 puolesta on
kämppäsiinä yläpuolelle
kylpyhuoneen seinä.

Puolustus
Sivust. 2. 25.

Karmaskeivis
ja karmaskeivis
laatu.

Korkeus 30 cm

Ulkosivä

Pysäköinti

Oviseinä

Säännösten kinnitys: Leikkauksen portin istäksinä.

{ 2-1-2 }

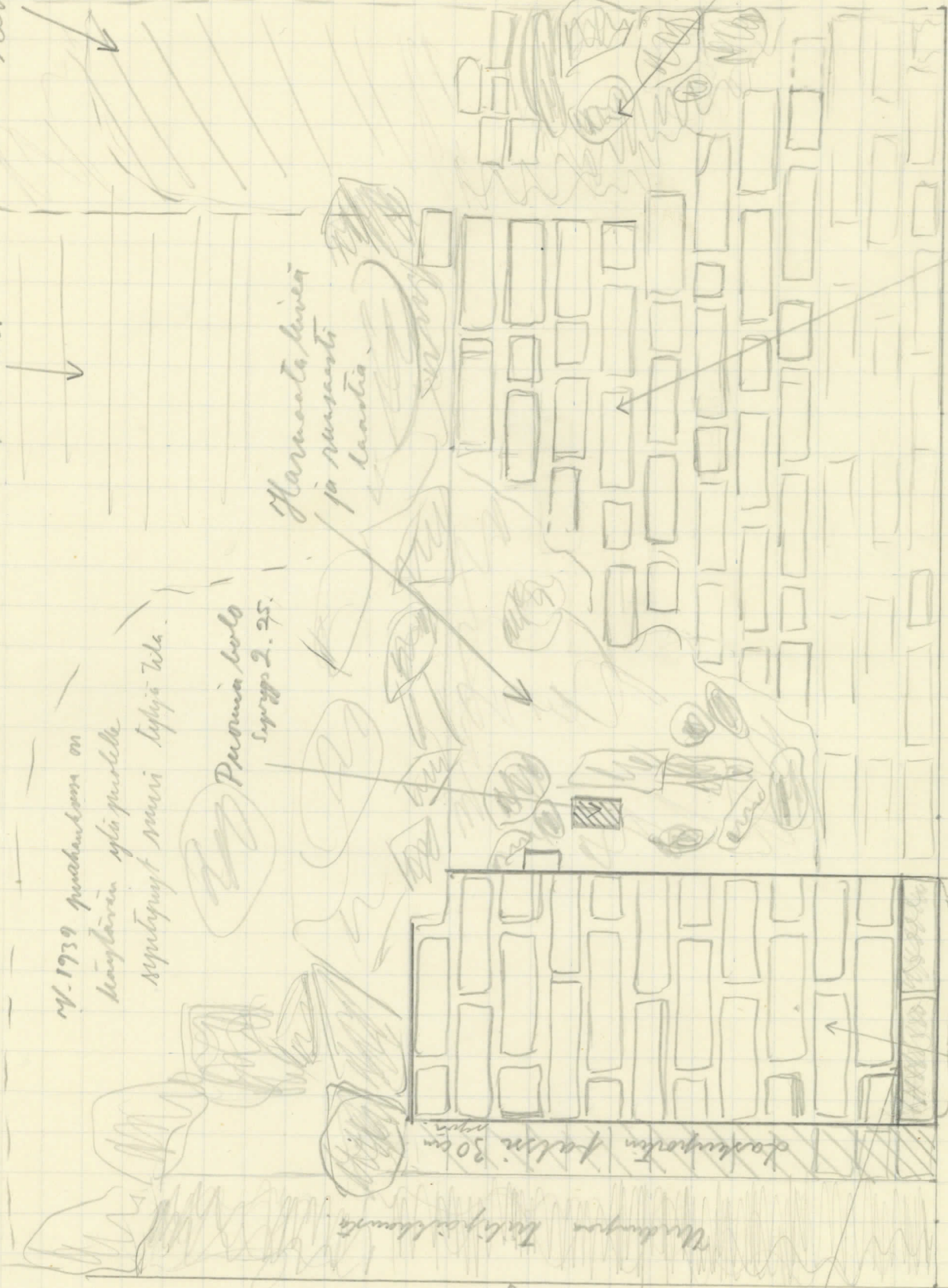
Munkkilinjat

Mitta Kaava

1 m.

Kuva 3

Karmaskeivis
pöytä ja karmaskeivis
laatu

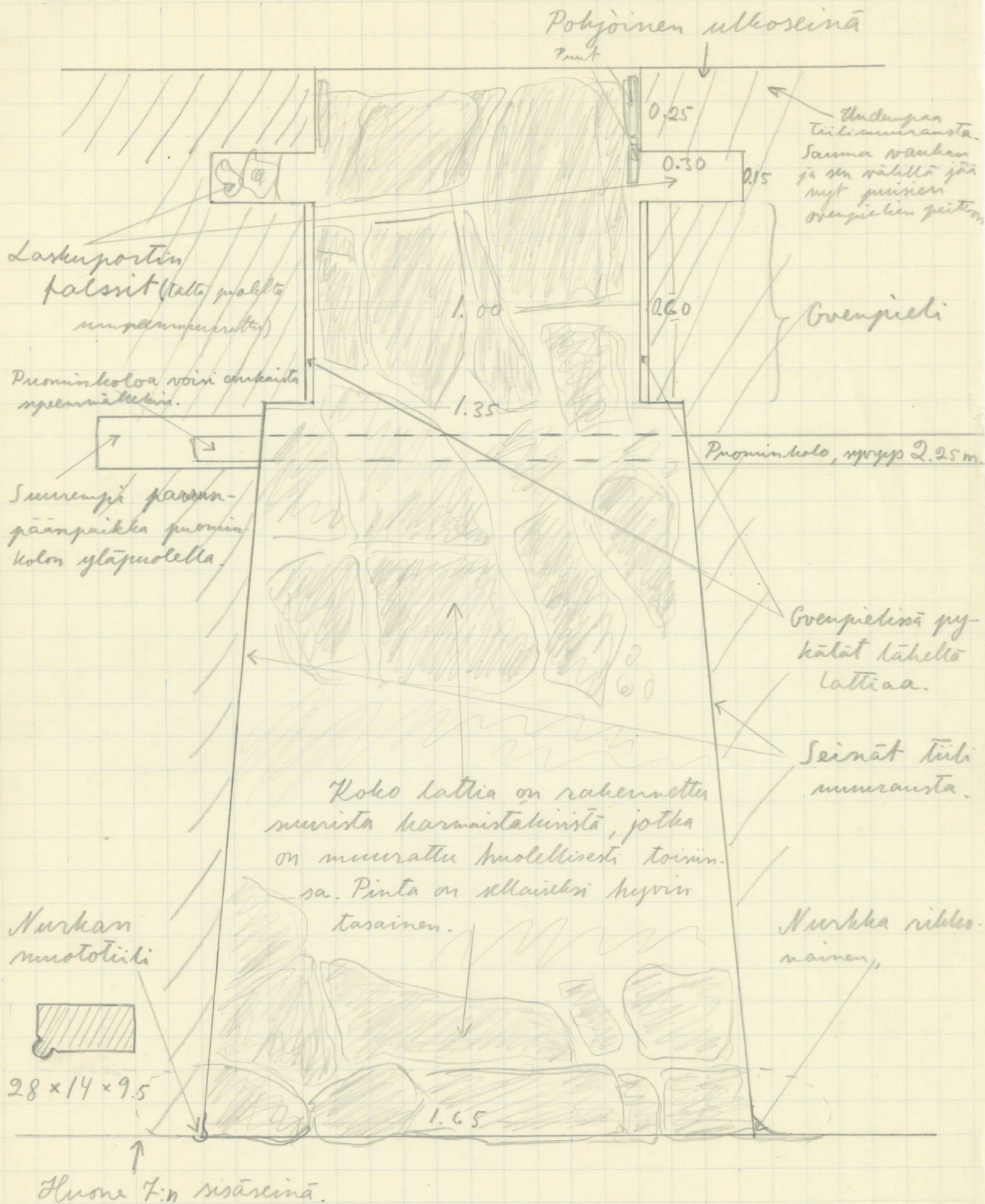

Pohjoisseinän portti
Huone 7:n kohdalla.

Kuva 4

Pohjoisriven portti.
Huone 7:n kohdalla.

21. 6. 47.

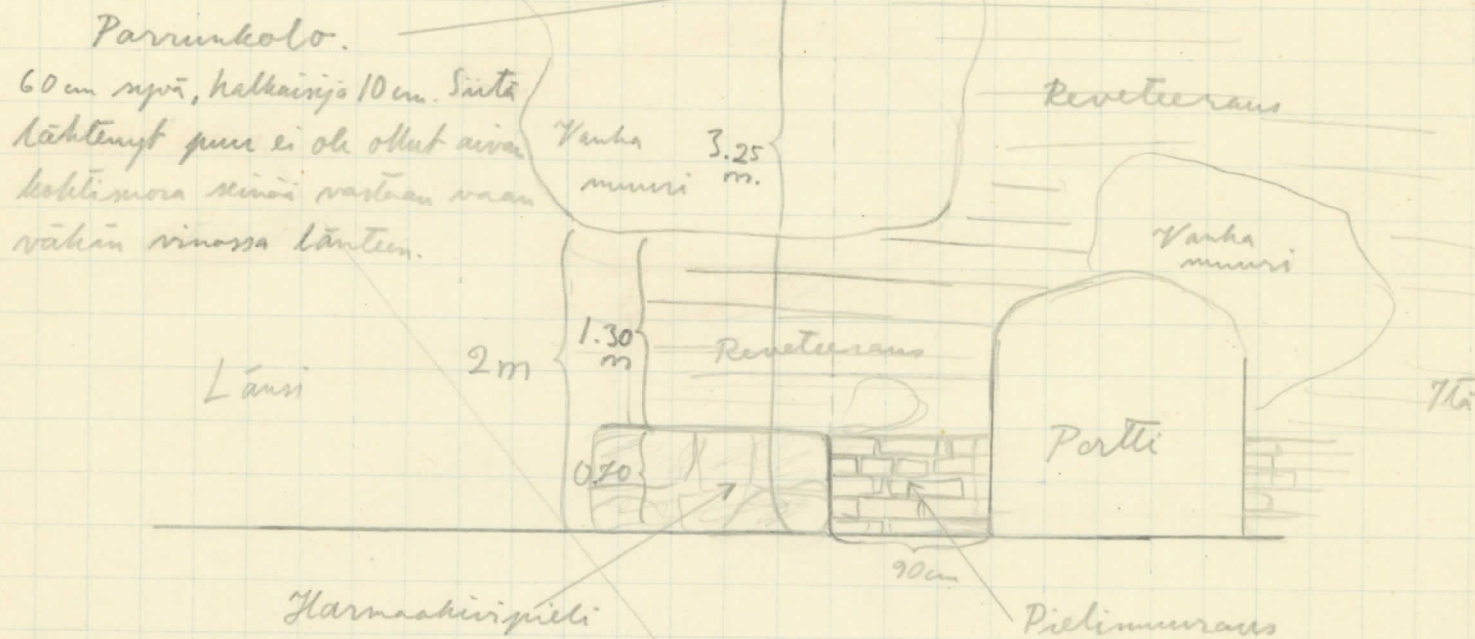

Mittakaava:

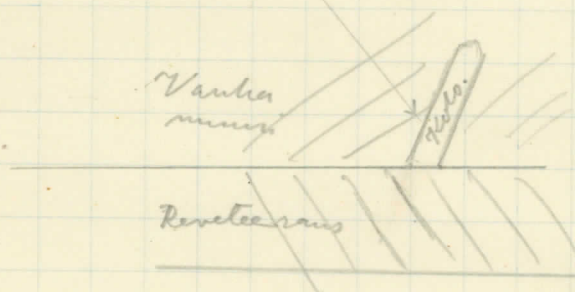
1 m.

Huone 7
Pohjoissivun porttia.

A.)

B.)

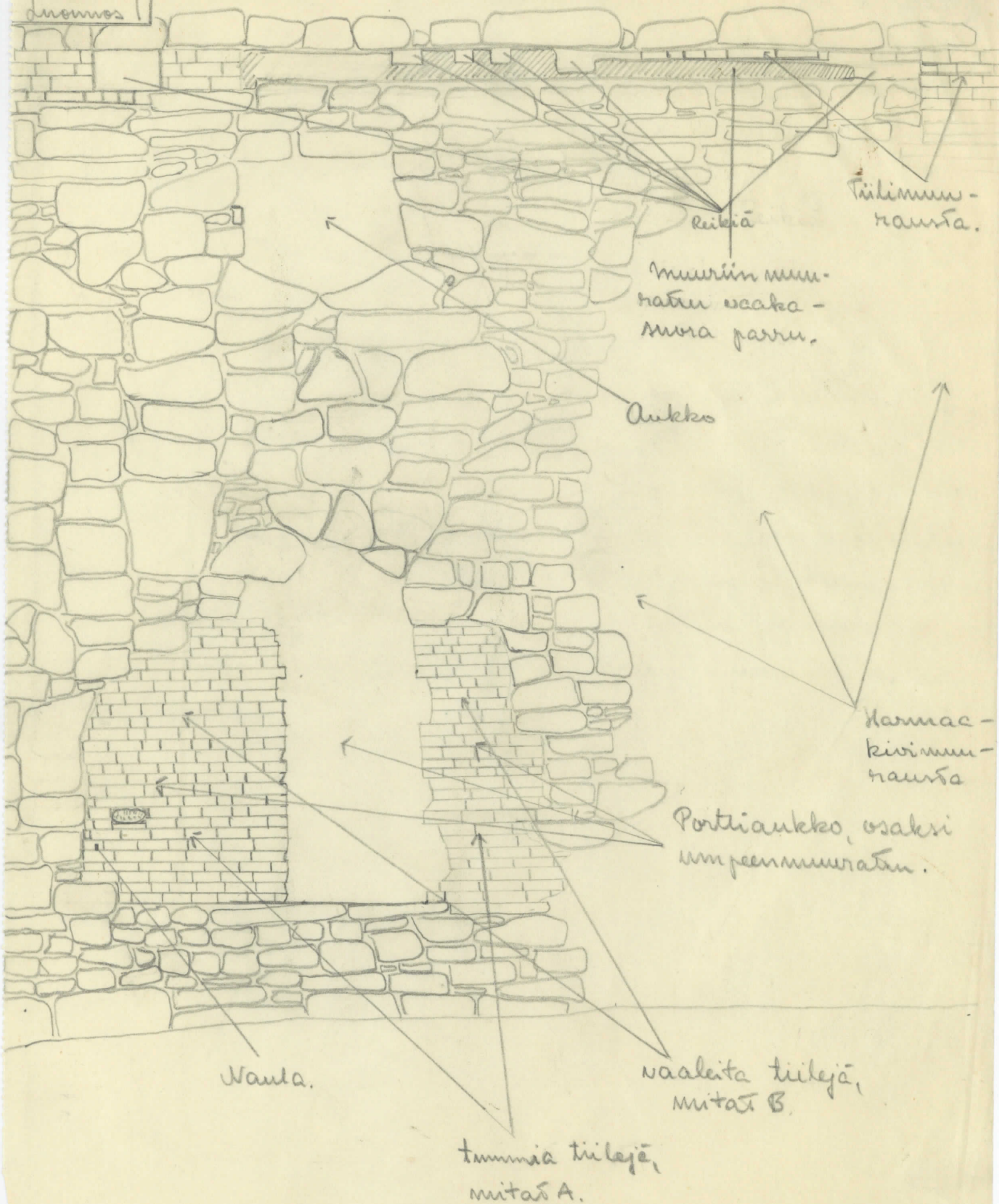
Hierättää kuomiota, ettei harmaakivi-pielistä enää
vähän toista metriä korkeammalla, missä vanha muuri
näkyi, ole tässä muurissa merkkiäkään. — Portti-
varus-
tukien kummunen muurin täytyy siis olla suurempi kuin
ympärysmuurin. Saman suunnan purem ylemmänä oleva
parvunkolo, jonka täytyy olla purettuna harmaakivi-pielistä
vanhempi.

Jos portti olisi rivetty valmiiseen muuriin, siirtyisi
helposti, mikä myöhemmin on pitänyt paikata tulikivise-
rellä epätasaisuuksia juri portin itäpuolelta ulkoseinässä.
Sille puolellehan meni sulkuunomien syvämpi kolo muurin
sisään — Tätä puolelta olisivat epätasaisuudet nähtyneet.

Polyeis-seinän entinen pääportti.

Lars Paul Gardsberg
22.6.46

luomus 1

Portti ulkopuolelta. Pohjoissuiseen pohjoisportti, joka käytettiin 1200- ja 1300-luvulla, on nykyään suureksi osaksi umpeenmuruutunut. Vain portin keskiosalla on kapea aukko, johon on laitettu puinen ovi. Portin leveys oli aikoinaan noin 4,5 metriä, ja sen korkeus suunnilleen sama. Sen yläosa oli tynnyriholvimuotoinen.

Noin 2 metriä portin yläpuolella on 1 m. leveinen ja korkeinen aukko, joka on vuodelta 1939, milloin portti tuokitettiin.

Noin 1 m. tämän aukon yläpuolella on vaakasuora parrumuruutunut muuriin. Parrun pituus on suunnilleen kuusi metriä. Parrussa on runsaasti nauloja, sekä reikää (parrureikiä). Parrun itäpuolella on reikä joka on toisia suurempi. Parrun länsipuolella on myöskin reikä, joka on suunnilleen meljälä kerkää leveämpi ja kaksi kerkää paksuampi kuin parrun reijä. Tämän reijän länsipuolella on siten parrureikiä aina luoteismurkkeaan asti. Näiden reikien välimatka on noin 3-4 metriä.

Tiilimittak.

A.

Tummas' tiilet.

$$28 \times 9 \times ?$$

$$29 \times 9 \times ?$$

$$30,5 \times 8 \times ?$$

$$31 \times 7,5 \times 13,5$$

$$31 \times 8 \times ?$$

$$31 \times 9 \times 13,5$$

$$31,5 \times 8 \times ?$$

$$31,5 \times 8,5 \times ?$$

$$32 \times 8,5 \times 15,5$$

$$32 \times 9 \times ?$$

$$32,5 \times 8,5 \times ?$$

$$32,5 \times 9 \times 15$$

$$33,5 \times 8,5 \times ?$$

$$33,5 \times 9 \times ?$$

$$? \times 8,5 \times 15$$

$$? \times 9,5 \times 15,5$$

Pitkittäinen limitys

B.

Vaaleat tiilet.

$$32,5 \times 9,5 \times 14,5$$

$$33 \times 9 \times ?$$

$$33 \times 10 \times ?$$

$$33,5 \times 8,5 \times ?$$

$$33,5 \times 9 \times ?$$

$$34,5 \times 9,5 \times ?$$

$$? \times 8,5 \times 16,5$$

$$? \times 9,5 \times 16,5$$

$$? \times 9,5 \times 17$$

Vendelainen
limitys

Huone 8, perustuksen vahvistamista 1949.

2.7.9.

Kesällä vuonna 1949 valettiin betonia huoneen 8 pohjoisseinän ja itäseinän alle, siis eteläriiven pohjoismuurin länttiosan sekä saman riiven poikkimuurin alle. Kaivauksien yhteydessä todettiin, että alimpien harmaakivien alla oli ainostaan kovaa maata. Harmaakivimuri oli rakennettu suoraan maan päälle. Mitään löytöjä ei tehty.

Wäitten töiden yhteydessä muurattiin pohjoisseinän aukon B:n alaosa uudestaan. Aukon matalimpien pölkien alaosat entisöitiin.

Itäseinänsä tutkittiin ja mitattiin seinän eteläpuolella olevan vanhan eteläpuolelta länttisen pölkien pohjoispää perusteellisesti ennen kuin betoni valettiin.

Huone 8. Itäseinän alaosassa olevan vanhan eteläportin läntinen pielimuuraus.

C. J. Gardberg 1949.

Siinä oli ensimmäisellä rakennusvaiheella neljä pääporttia, joista yksi oli keskellä eteläriven ulkoseinää, huoneen 16 eteläseinän länsiosassa (Kronqvist, Turunlinna keskiaikana, s. 15-18). Porttiaukon pihapuolella oli paksuimpi muuri, joka porttikäytävään suuntautui ulkomuurista kohti nurkan hinnan pihalle. Tästä muurista ovat vain perustukset jäljellä.

Läntinen pielimuuraus, josta täällä on kysymys, joutui toisella rakennuskaudella eteläriven harmaakivisen poikkimuurin alle, mutta koska tämä päälle rakennettu muuri oli pielimuurauksta kapeampi, on pielimuuraus näkyvissä muurin molemmalla puolella. Ennen kuin poikkimuri rakennettiin hävitettiin kuitenkin pielimuurauksen yläosa.

Sekä pielimuuraus että yllä oleva muuri on harmaata kiveä. Ne eroavat kuitenkin selvästi toisistaan kivilajityypinsä ja muuraustapojensa puolesta.

Vanha pielimuuraus nousee suunnilleen 130-150 cm. huoneen 8 nykyisestä (1949) lattiatasosta. Sen pituus varsinaisen seinän ulkopuolella on huoneen eteläseinästä (eteläriven ulkomuurin sisäpinnasta) 380 cm. Huoneen itäseinän koko pituus on 780 cm. Tämä seinän vanhin osa, eteläportin läntisen pielimuuraus, ulkonee myöhemmästä harmaakivisestä poikkimuurista 45-55 cm. Pielimuurauksen keko leveys on 270 cm. Väliseinän leveys on 180 cm.

Siihen paikkaan, mihin näkyvissä oleva pielimuuraus päättyy väliseinän keskikohdalla, tehtiin kesäkuussa vuonna 1949 pieni purkaus betoniperustuksesta varten, ja silloin todettiin, että pielimuuraus oli 35 cm. pituutensa kuin se os, joka väliseinän ulkopuolella oli näkyvissä. (Piirros 2.) Pielimuurauksen luoteiskulma on nähtävästi hajoitettu väliseinän rakentamisen yhteydessä. Väliseinän sisästä löydettiin 415 cm. eteläseinästä nleä pääty, jossa oli pinnviltaan tasviteltuja harmaitakiviä. Mainittu kohta valokuvattiin.

Luom. 8. Etelämeren alueen vanha etelämeren la-
tuus ja etelämeren

1941. 1941

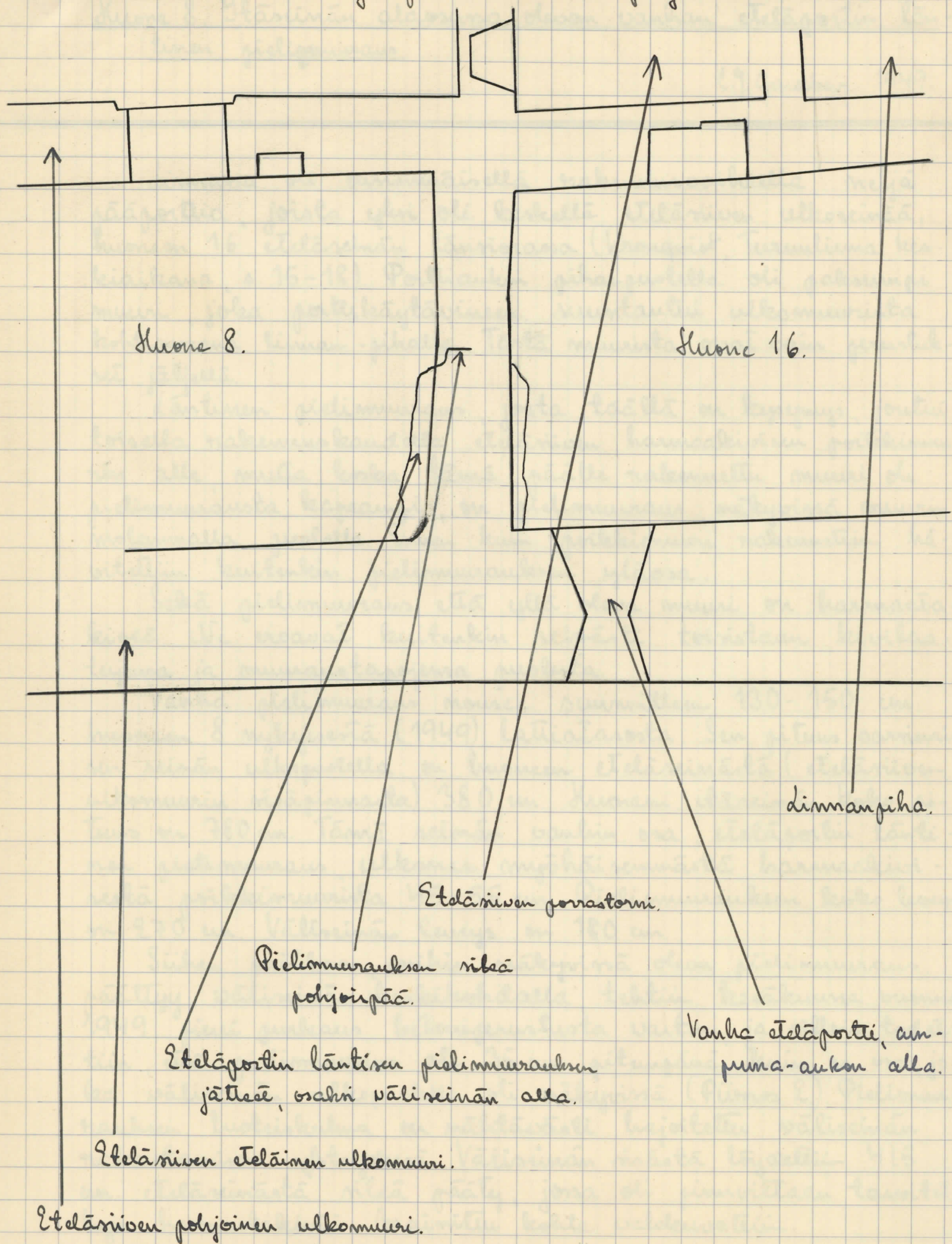
Luom. 8. Etelämeren alueen vanha etelämeren la-
tuus ja etelämeren
Luom. 8. Etelämeren alueen vanha etelämeren la-
tuus ja etelämeren
Luom. 8. Etelämeren alueen vanha etelämeren la-
tuus ja etelämeren

Luom. 8. Etelämeren alueen vanha etelämeren la-
tuus ja etelämeren
Luom. 8. Etelämeren alueen vanha etelämeren la-
tuus ja etelämeren
Luom. 8. Etelämeren alueen vanha etelämeren la-
tuus ja etelämeren

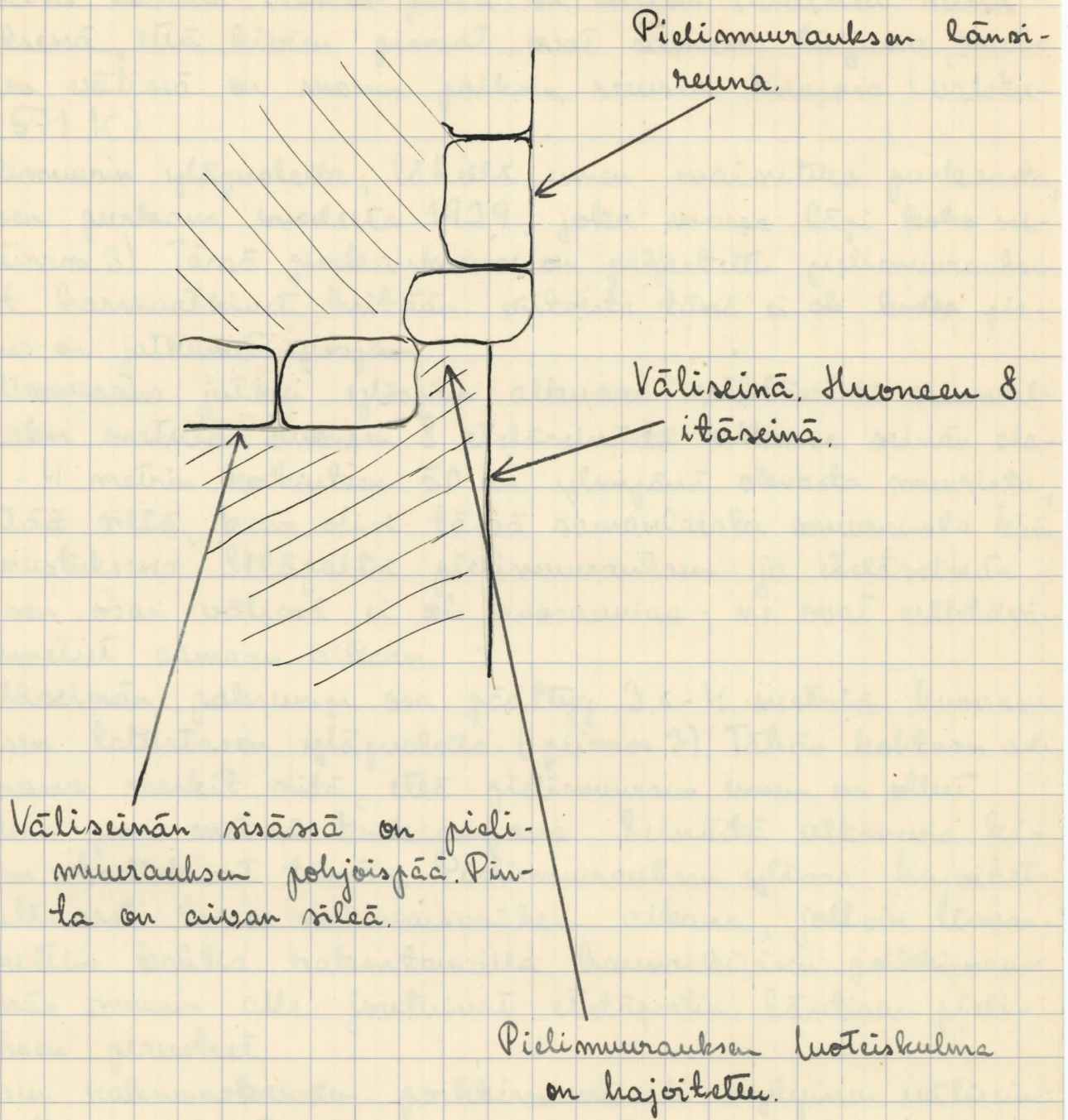
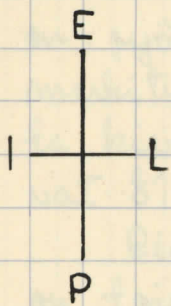
Luom. 8. Etelämeren alueen vanha etelämeren la-
tuus ja etelämeren
Luom. 8. Etelämeren alueen vanha etelämeren la-
tuus ja etelämeren
Luom. 8. Etelämeren alueen vanha etelämeren la-
tuus ja etelämeren

Luom. 8. Etelämeren alueen vanha etelämeren la-
tuus ja etelämeren
Luom. 8. Etelämeren alueen vanha etelämeren la-
tuus ja etelämeren
Luom. 8. Etelämeren alueen vanha etelämeren la-
tuus ja etelämeren

Piirros 1. Väliseinän ja pielimuurauksen pohjakaava. 1:100.

Piirros 2. Pielimuurauksen pohjoispää. Polyapiirros.

Päivä 1. Pöytäkirja. Pöytäkirja.

Pöytäkirja. Pöytäkirja.

muut

Pöytäkirja. Pöytäkirja.

muut

Pöytäkirja. Pöytäkirja.

Pöytäkirja. Pöytäkirja.

muut

Pielimuuraus on tehty suurista harmaistakivistä, joista useimmat ovat pyöreänkulmaiset. Ainoastaan seinän pinnassa on kiviä, joiden pinnat ovat tasoitettut, mutta myöskin niinä on pyöreitä kulmia. Seinän pinta on melko tasainen riinä merkityksessä, että kivien pinnat ovat samana linjassa, mutta kivien välissä on monin paikoin suuria kuoppia (valokuvat 81, 571 K).

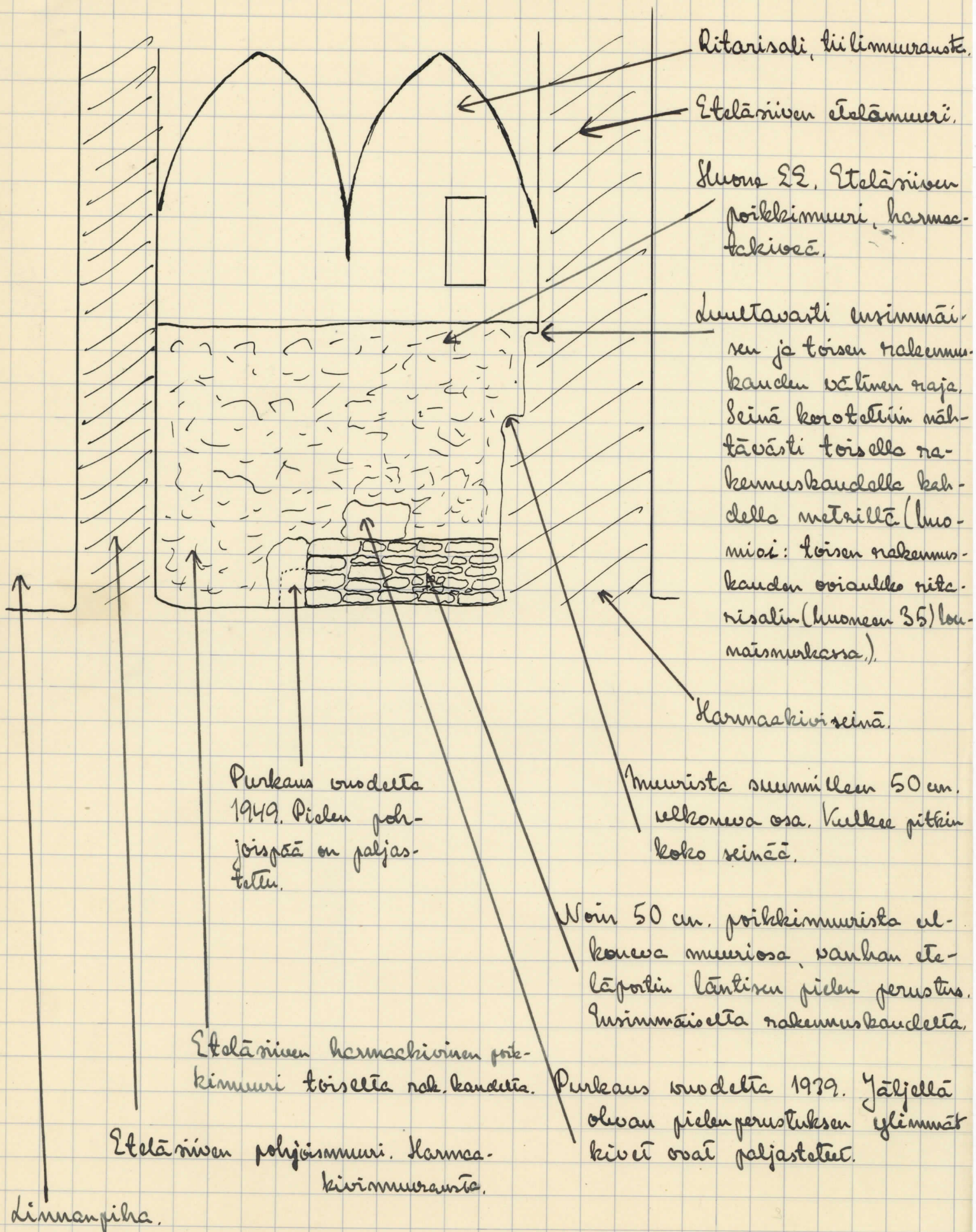
Pielimuurin yläpuolella, lähellä ennen mainittua purkausta, on toinen purkaus vuodelta 1939, joka menee läpi koko seinän (piirros 3). Tässä purkauksessa on paljastettu pielimuurauksen ylimmät harmaat kivet. Mitään erikoista tässä ei ole, koska pielimuuraus on jatkunut ylöspäin.

Pielimuuraus jatkui ylöspäin alkuaan nähtävästi suunnilleen kaksi metriä. Huoneen 8 eteläseinästä ulkonee seinän alosa 3,5-4 metrin korkeuteen 50 cm. ylemmänä olevasta muurista, ja näyttää siltä, kuin olisi tässä samanlaista muurausta kuin piden perustuksessa. Sitäpaitsi pielimuurauksen ja eteläseinän alimman osan välissä ei ole avosaumaa; ne ovat nähtävästi rakennetut samaan aikaan.

Eteläseinän paksempi osa päättyy 3,5-4 metriä huoneen 8 nykyisen lattiatasen yläpuolella (piirros 3). Tähän kohtaan asti on kulmassa merkit oita, että pielimuuraus ennen on ollut suunnilleen pari metriä korkeampana. Seinästä ulkonevia kiviä y. m. todistavat tämän. Pielimuurauksen yläosa hajotettiin huoltavasti toisen rakennusvaiheen aikana, jolloin limanpihka jaettiin kahtia rakentamalla harmaakivisen poikkimuurin. Tämän muurin alle joutuivat eteläportin läntisen pielimuurauksen perusteet.

Toisen rakennuskauden poikkimuri eli nykyinen väliseinä eroaa pielimuurauksesta riinä, että kivet ovat hiukan pienemmät. Suurin osa niistä ovat punertavia graniittikiviä.

Piirros 3. Huoneet 8, 22 ja 35, itäseinä.

Huone 8

Antok B, C, D, E, ja E2.

Kesäkuussa 1947.

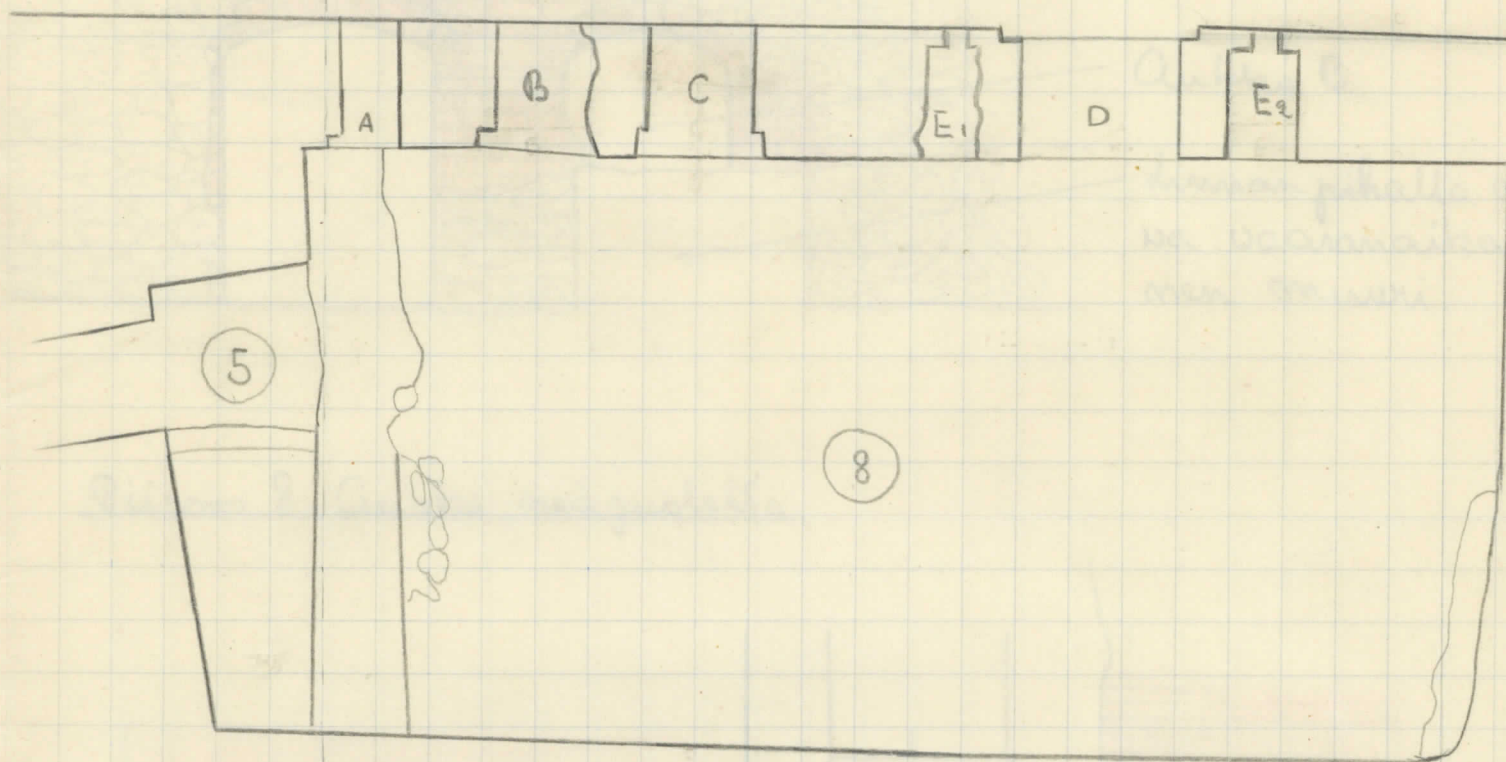
Louise Gavelberg

Sisällys.

	Sivu
Huoneiden 5 ja 8 pohjapiirros	1.
Huone 8, pohjaisseinä	2.
Aukko B	3.
Aukko C	10.
Aukko E ₁	14.
Aukko E ₂	29.
Aukko D (lyhyt selitys)	30.

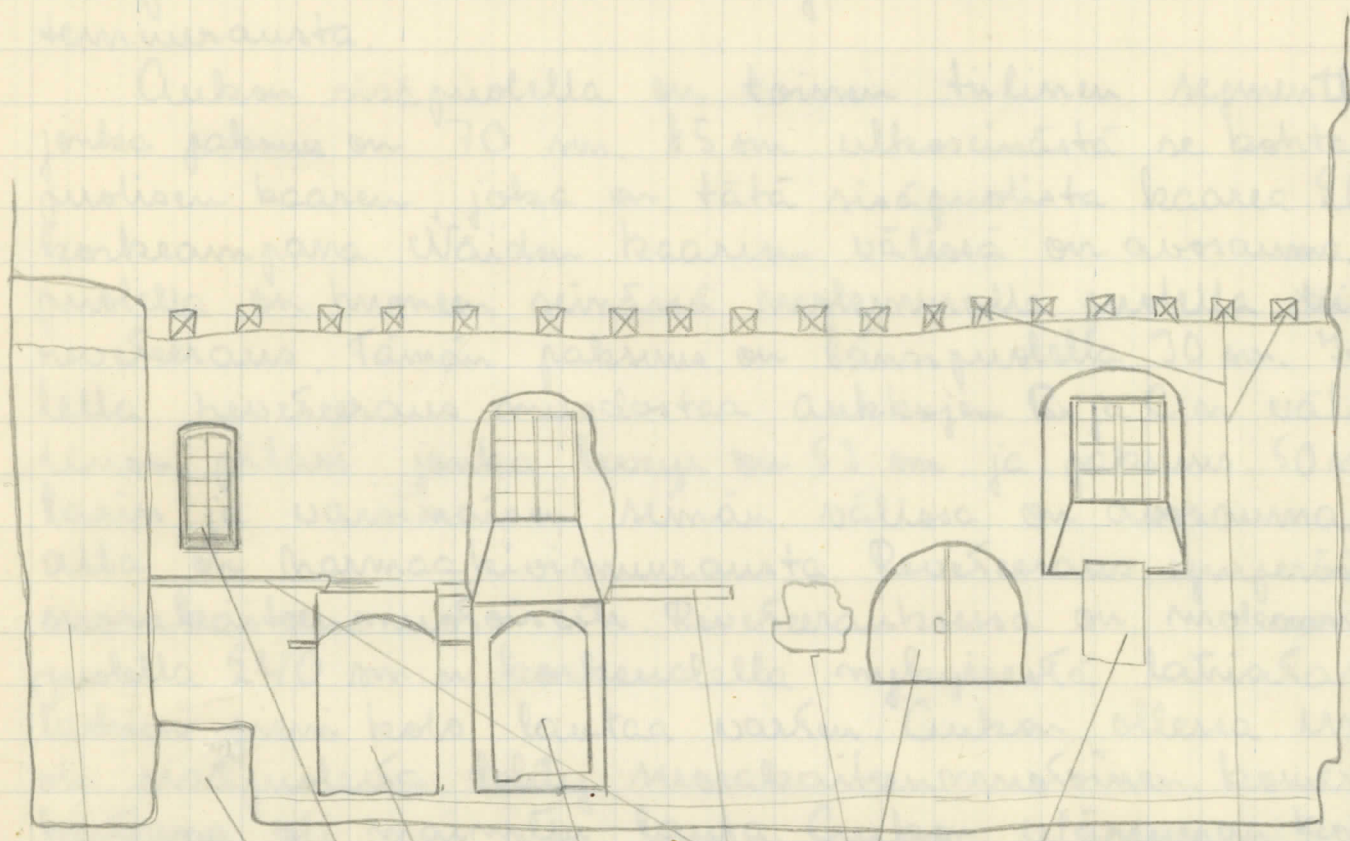
Piirros 1. Huoneiden 5 ja 8 pohjapiirros, 1:100

Eteläinen puolesta.

Aukko A kuuluu oikeastaan toiseen kerrokseen, huoneeseen 22, eikä sitä sen tähden tässä käsitellä.

Piirros 2. Huone 8, pohjoisseinä.

Muni. Samalla
huoneen 5:n poh-
joisseinä.

Huoneiden 5 ja
8 välisen muu-
rin jäte.

Parrunkolo.

Aukko E2

Aukko E1.

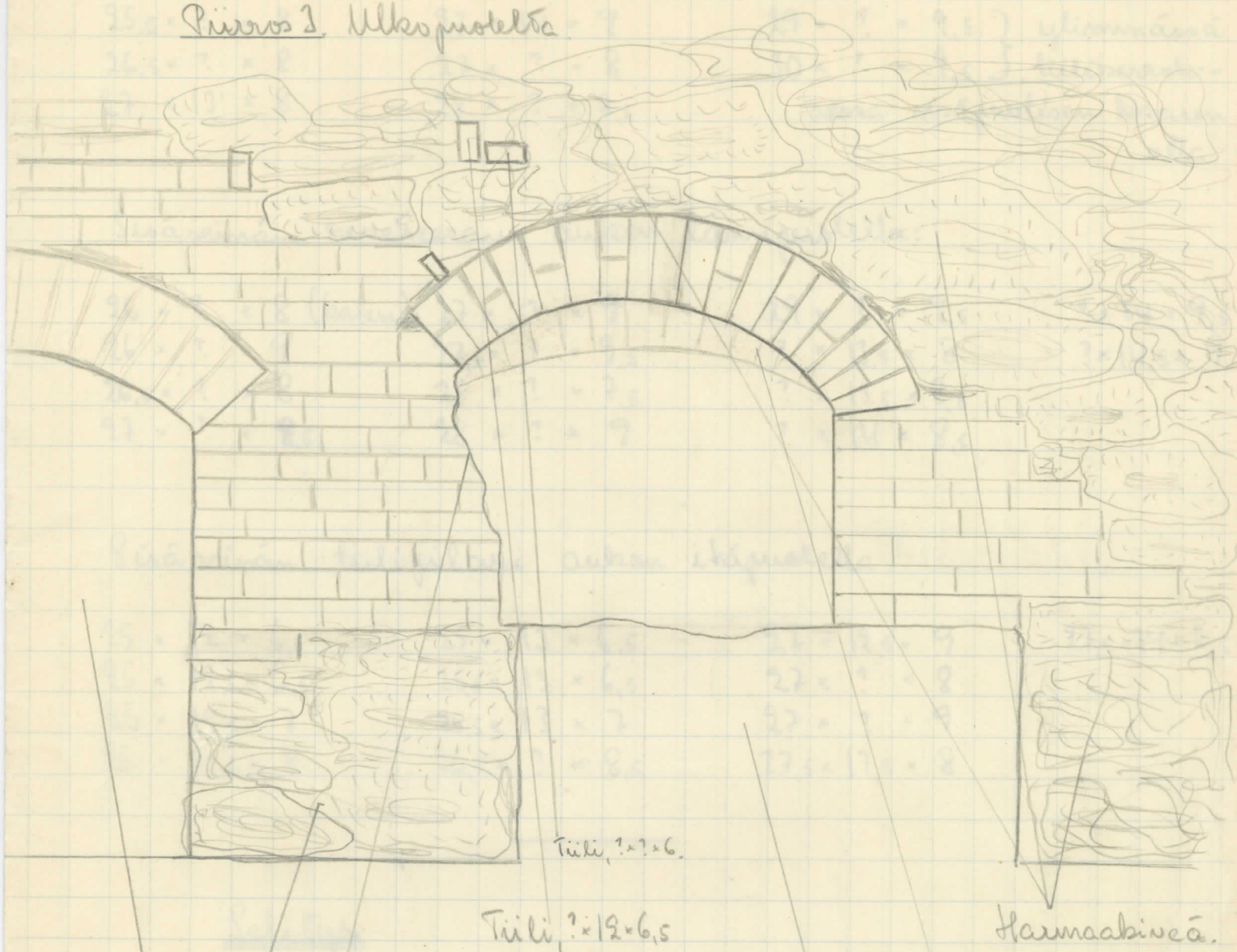
Parrunreikiä.

Aukko D.

Aukko C.

Aukko B.

Aukko A.

Aukko B.Piirros 3. Ulkopuolelta.

Aukko C.

Tiili, 12×6 .Tiili, $12 \times 6,5$

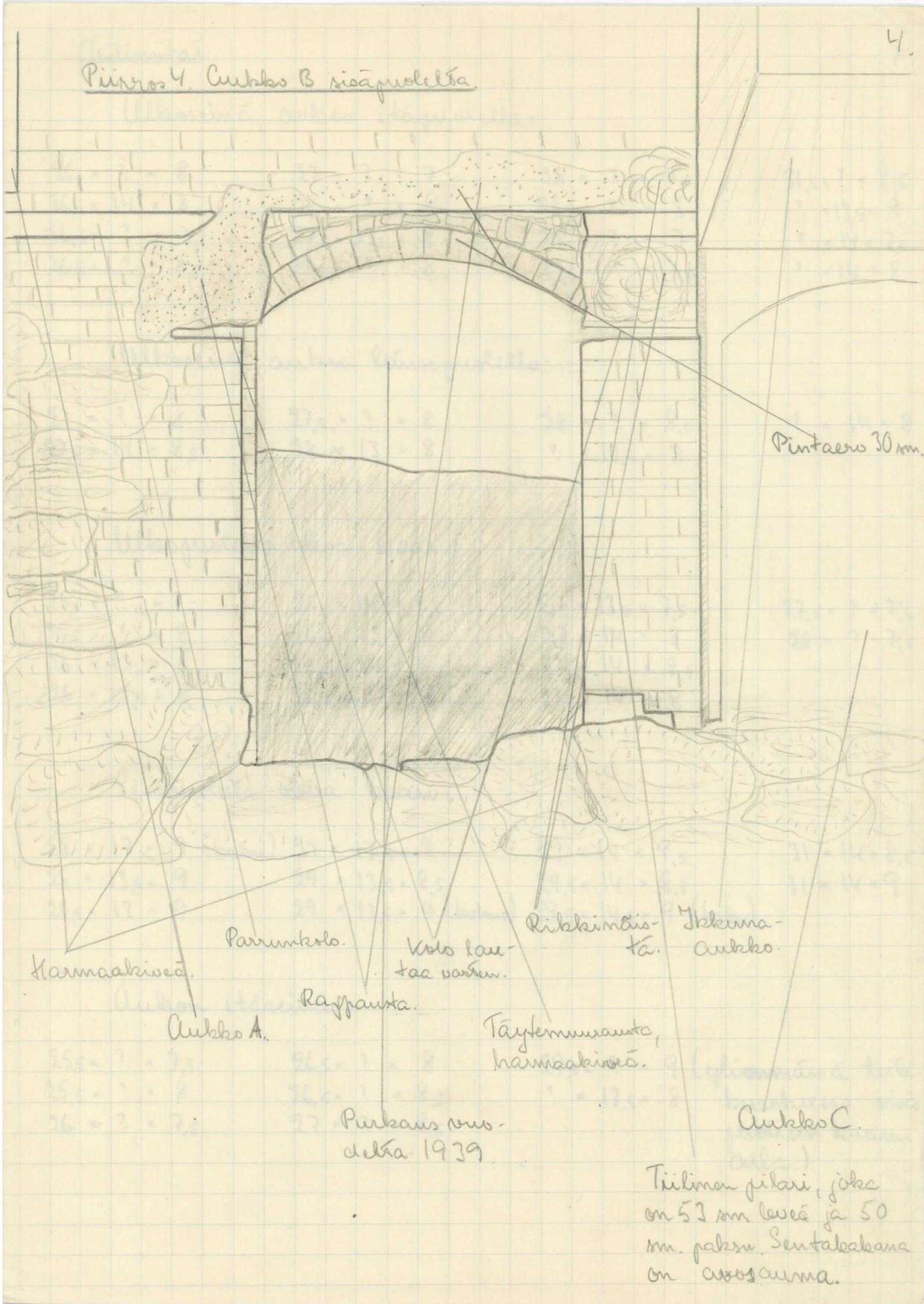
Harmaakiiveä.

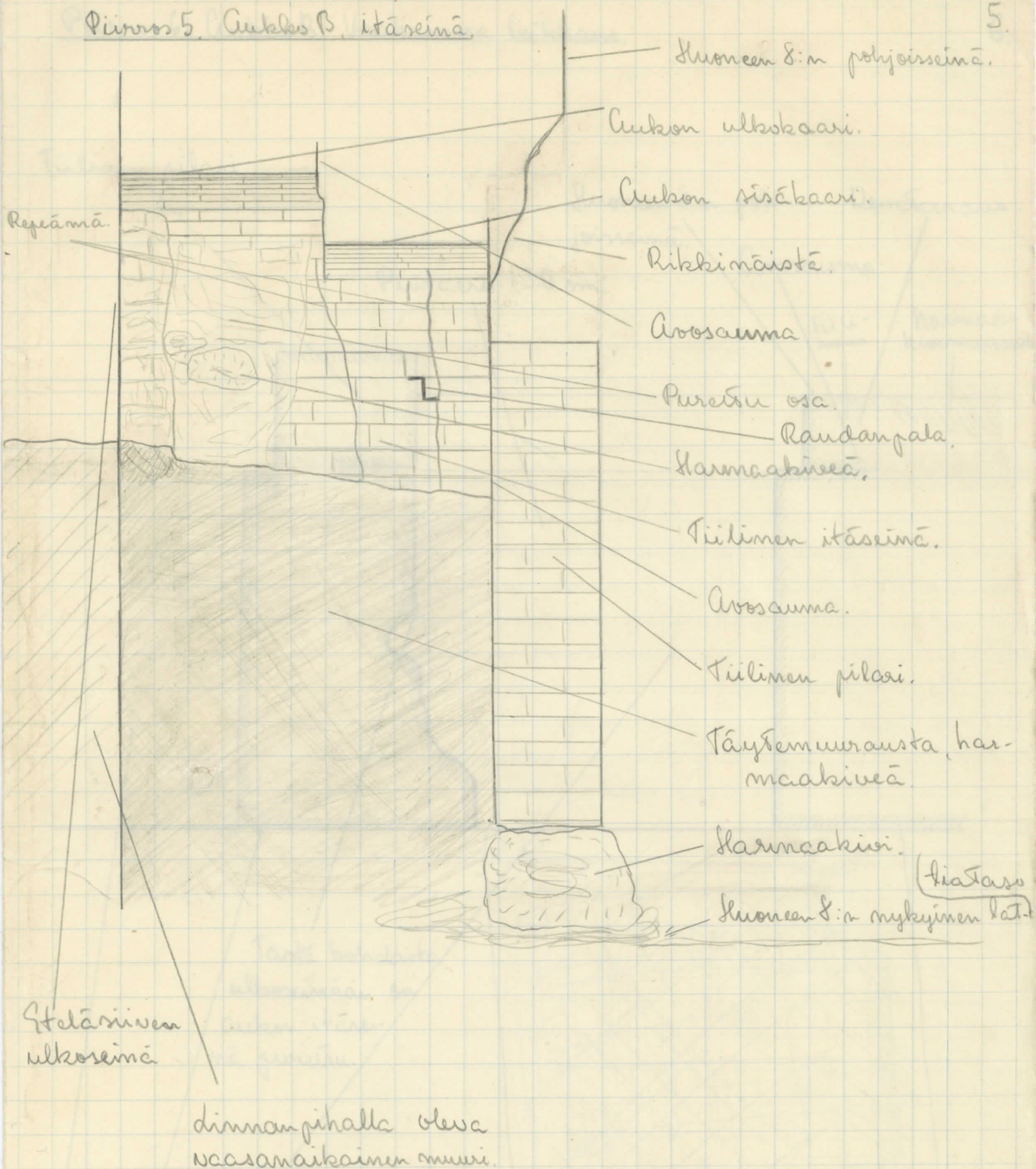
Segmenttikaari, joka
on 85 sm. ulkoseinästäHarmaaki-
vimmurausta.

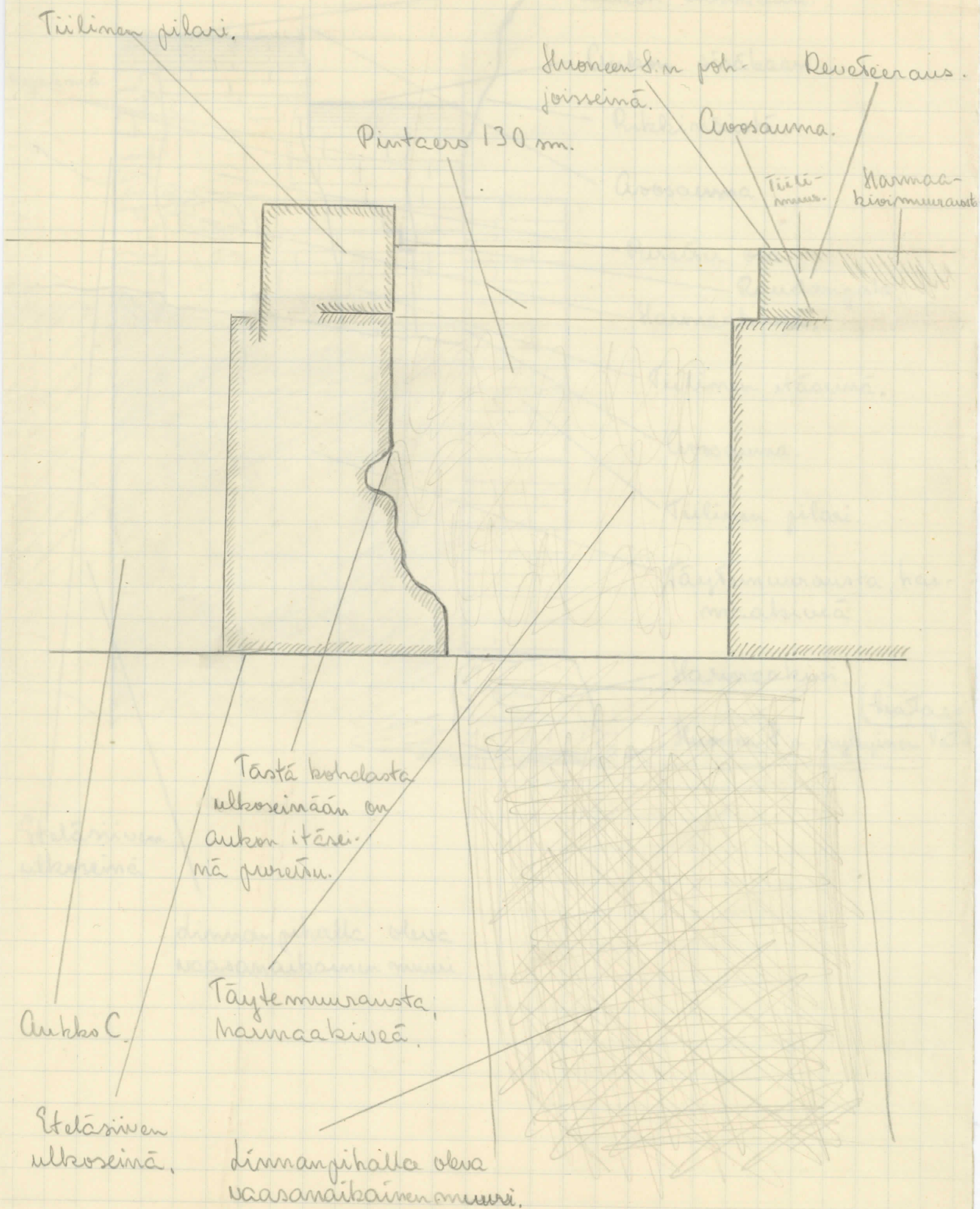
Aukon entinen itäseinä
on 85 sm:n syöpydellä ul-
kopuolelta purettu eikä
aukossa enää ole itäpuo-
lilla suoraviivaista kul-
maa. Aukon itäpuolella
oleva muuraus kuuluu
samaan muuraukseen,
joka ennen puremistä
oli vimmimuurauksena
aukossa.

linnampihalla oleva
vaska-aitainen muuri.

Piirros 4. Aukko B sisäpuolelta.

Tiilimitat:

7.

Ulkoseinä, aukon itäpuolella:

$26 \times ? \times 8$

$26,5 \times 14 \times 8$

$26,5 \times ? \times 7$

$26,5 \times ? \times 8,5$

$27 \times ? \times 7$

$27 \times ? \times 8$

$27,5 \times 13,5 \times 8$

$27,5 \times ? \times 8$

$28 \times ? \times 8,5$

$28,5 \times ? \times 8$

$29 \times ? \times 7$

$29,5 \times ? \times 7,5$

$31,5 \times ? \times 8,5$

$? \times 13,5 \times 8$

$? \times 14 \times 7,5$

$? \times 14 \times 8$

Ulkoseinä, aukon länsipuolella:

$27 \times ? \times 8$

$27,5 \times 14 \times 8,5$

$27,5 \times ? \times 8$

$28 \times 13 \times 8$

$28 \times ? \times 8,5$

$? \times 13,5 \times 8$

$? \times 14 \times 8$

Ulkopuolella oleva kaari:

$25,5 \times ? \times 7,5$

$25,5 \times ? \times 8$

$26 \times 13 \times 8$

$26 \times 13,5 \times 8$

$26 \times 14 \times 8,5$

$26,5 \times 13 \times 8$

$26,5 \times 14 \times 8,5$

$26,5 \times ? \times 8$

$27 \times 13,5 \times 7,5$

$27 \times 14 \times 8$

$27 \times 14 \times 8,5$

$27,5 \times 14 \times 8$

$27,5 \times ? \times 7,5$

$28 \times ? \times 7,5$

Sisäpuolella oleva kaari:

$28 \times 13 \times 9 \text{ (kalvi)}$

$28 \times 13,5 \times 9$

$28,5 \times 13 \times 9$

$29 \times 13,5 \times 8$

$29 \times 13,5 \times 8,5$

$29 \times 13,5 \times 9 \text{ (kalvi)}$

$29 \times 14 \times 9,5$

$29,5 \times 14 \times 8,5$

$29,5 \times 14,5 \times 9 \text{ (kalvi)}$

$31 \times 14 \times 8,5$

$31 \times 14 \times 9$

Aukon itäseinä:

$25,5 \times ? \times 7,5$

$25,5 \times ? \times 8$

$26 \times ? \times 7,5$

$26,5 \times ? \times 8$

$26,5 \times ? \times 8,5$

$27 \times ? \times 8,5$

29,5 x ? x 9 (ylimmäisessä tiili-kerroksessa sisäpuolisen kaaren alla.)

Aukon länsiseinä:

$25,5 \times ? \times 8$

$26,5 \times ? \times 8$

$27 \times 13 \times 8$

$27 \times 14 \times 9$

$27 \times ? \times 8$

$28 \times ? \times 8,5$

$29 \times ? \times 9,5$

$30 \times ? \times 9,5$

} ylimmissä
 tiilikerrok-
 sassa sisäpuolisen kaaren
 alla.

Sisäseinän reveseerin aukon länsipuolella:

$26 \times ? \times 8 \text{ (kaksi)}$

$26 \times ? \times 9$

$26,5 \times ? \times 8$

$27 \times ? \times 8,5$

$27 \times ? \times 9$

$27,5 \times ? \times 9,5$

$28 \times ? \times 7,5$

$28 \times ? \times 9$

$29 \times ? \times 9,5$

$? \times 13,5 \times 8$

$? \times 13,5 \times 8,5$

$? \times 14 \times 8,5$

$? \times 14 \times 9,5$

$? \times 14,5 \times 9$

Sisäseinän tiilipilari aukon itäpuolella:

$25 \times 12 \times 6,5$

$25 \times 12,5 \times 6,5$

$25 \times 12,5 \times 7$

$25 \times 12,5 \times 8$

$25 \times 13 \times 6,5$

$25,5 \times 13 \times 6,5$

$25,5 \times 13 \times 7$

$26,5 \times ? \times 8,5$

$27 \times 12,5 \times 9$

$27 \times ? \times 8$

$27 \times ? \times 9$

$27,5 \times 17,5 \times 8$

$27,5 \times 14 \times 8,5$

Selitys

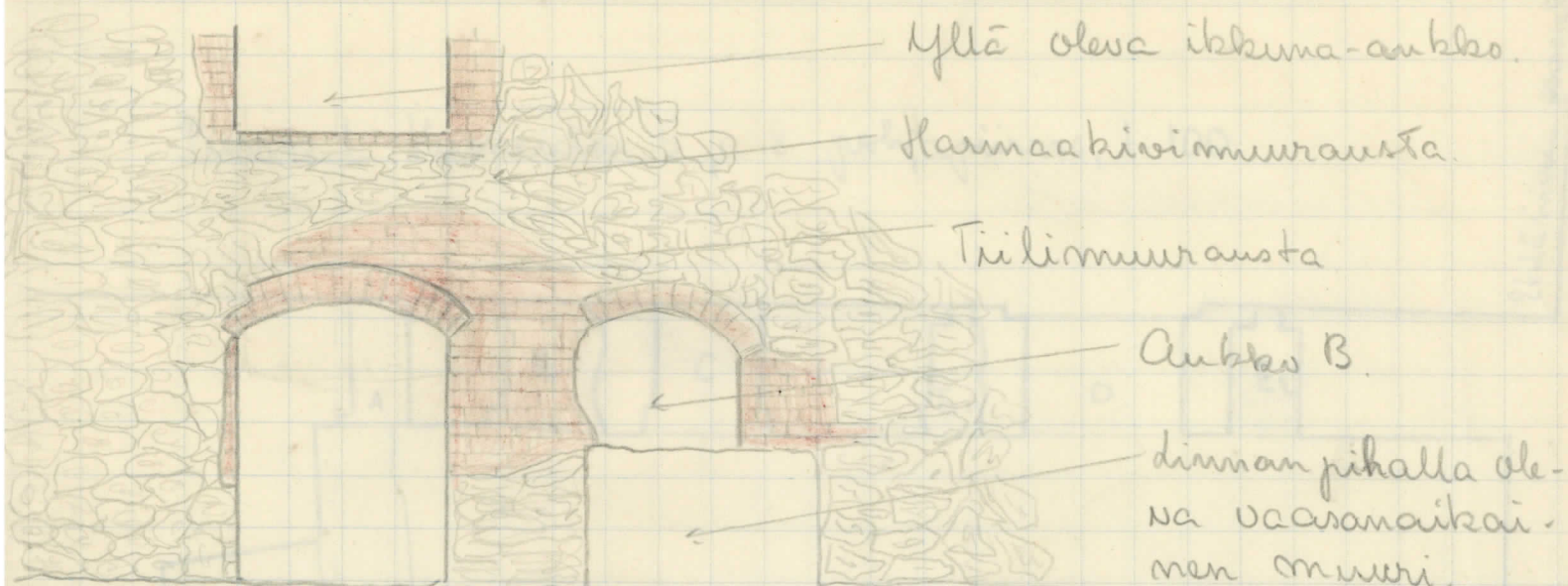
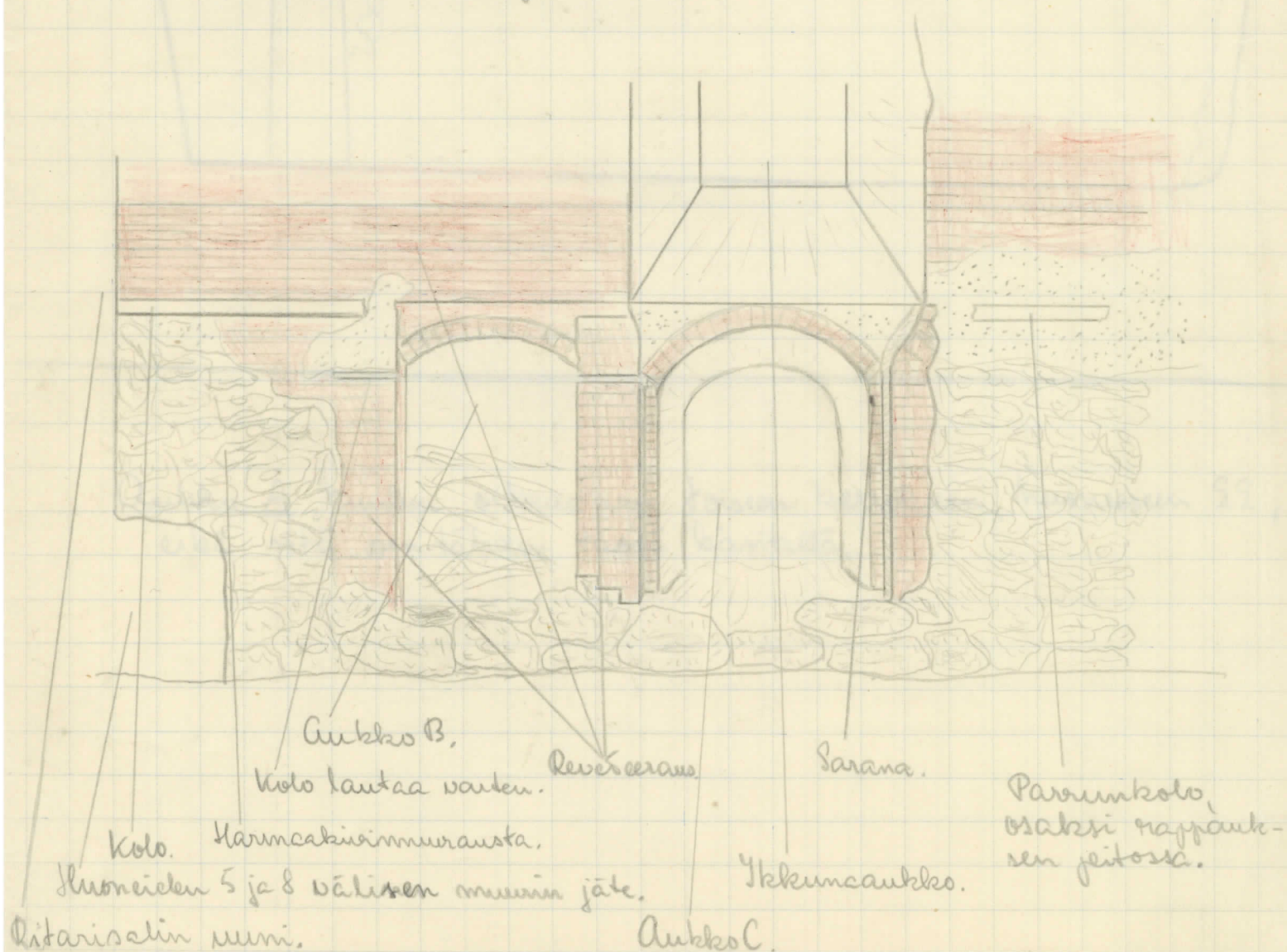
Huoneen 8:n Aukko B on huoneen pohjoisseinässä 225 sm. luoteismurhasta. Vuoteen 1939 se oli umpienmuraatu. Sen leveys on 140 sm. sen korkeus oli ennen umpienmuraamista 225 sm. Sen syvyys on 145 sm.

Ulkopuolelta on aukko segmenttikaarimurtoinen. Kaari on tiilimuurauksta minkuin myöskin aukon seinät. Keti kaaren yläpuolella alkaa harmaakivimuurauksta. Aukon länsipuolella on tiilimuurauksen leveys 35-65 sm. sen jälkeen alkaa harmaakivimuurauksta. Aukon itäpuolella on tiilimuurauksta aina aukkoon C saakka, johon välimatka on 90 sm. Säännöllistä limitystä täällä ei ole. Aukon länsiseinä on säilynyt ehjänä, niin myöskin länsiseinän ja ulkoseinän kulma. Itäseinä on rajoitettu ulkoseinästä 85 sm:n syvyydelle. Aukon itäpuolella oleva ulkoseinän

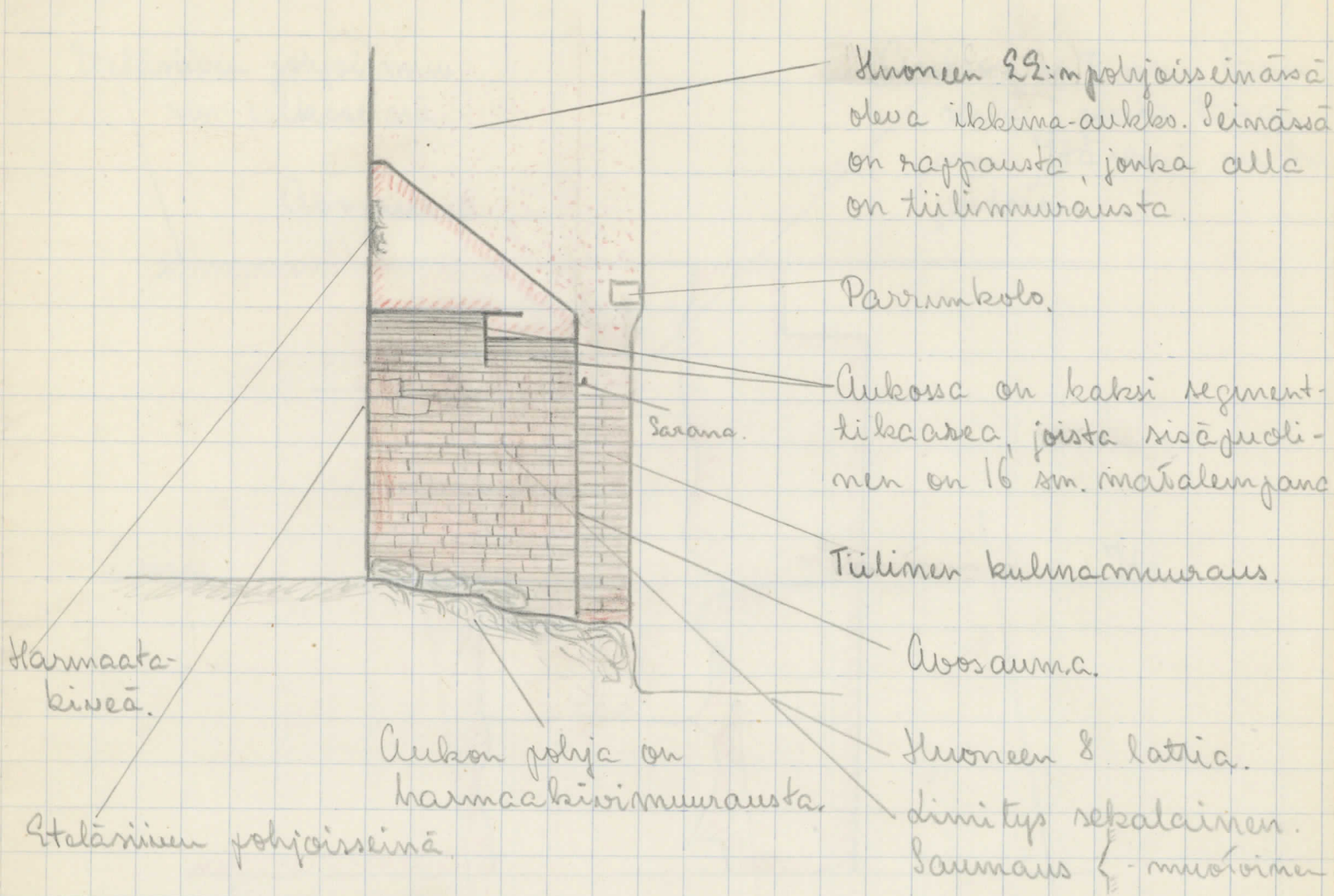
tiilimuuraus on nähtävästi rakennettu vasta sen jälkeen kuin aukko oli pantu umpeen sillä se on ennen aukon avaamista jatkunut länteenpäin ja peittänyt aukon. Aukon edessä on ulkopuolella limnanpöydällä oleva vaasan-aikainen muuri joka nousee 90 mm:n korkeuteen. Aukko on ylhäältäpäin avattu samaan korkeuteen. Tästä alapäin on aukko vielä täynnä haarmakivistä täytelmämuurauksia.

Aukon sisäpuolella on toinen tiilinen segmenttikaari jonka paksuus on 70 mm. 85 mm ulkoseinästä se kohtaa ulkopuolisen kaaren, joka on tätä sisäpuolista kaarta 26 mm korkeampana. Näiden kaarien välissä on avosäuma. Sisäpuolella on huoneen seinässä molemmalla puolella tiilinen reverseraus. Tämän paksuus on lännepuolella 30 mm. Itäpuolella reverseraus muodostaa aukkojen B ja C:n väliin tiilinen pilari jonka leveys on 53 mm. ja paksuus 50 mm. Pilarin ja varisimaisen seinän välissä on avosäuma. Aukon alla on haarmakivimuurauksia. Reverseraus ympäröi aukkoa suorakaiteenmuotoisesti. Reverserauksessa on molemmalla puolella 240 mm:n korkeudella nykyisestä lattia-tasosta laskevien pieni kolo laattaa varten. Aukon ollessa ummussa oli sisäpuolelta tehty suorakaiteenmuotoinen kovero jonka katona oli mainittu laatta. Aukon yläreunan kohdalla on molemmalla puolella seinää pitkin menevä kolo, nähtävästi tässä aikoinaan ollut lattian varten. Kolon syvyys on 35 mm. ja sen korkeus 15 mm. Muutamassa paikassa on kolan edessä 3-5 mm. paksu rappauskerros. Nähtävästi on kolo koko pituudessaan ennen ollut samanlaisen rappauksen peittosä.

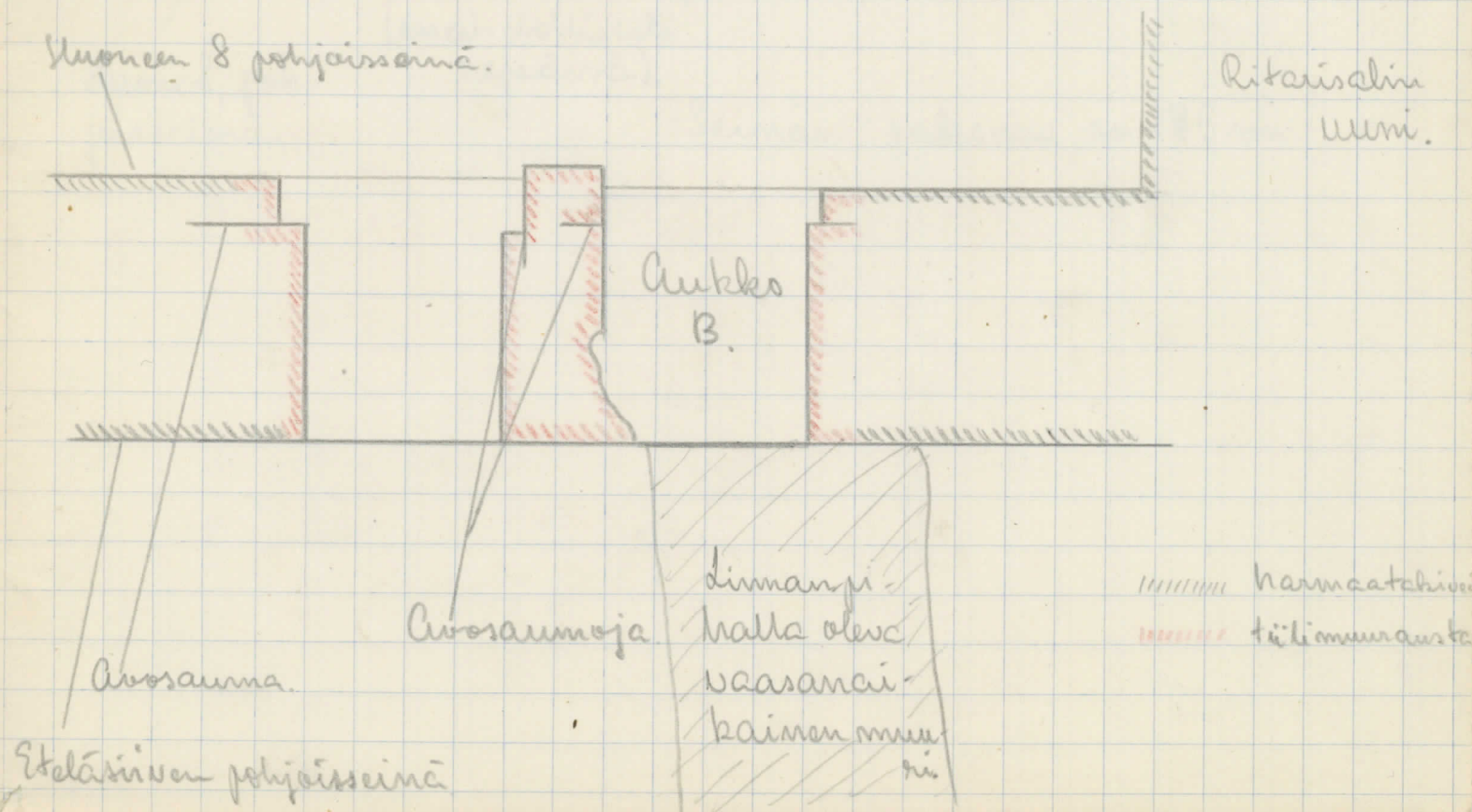
Aukon itäseinä on 70 mm. huoneen sisäseinästä 40 mm. sisäpuolisen kaaren alla nautanpöytä. länniseinässä on vastaavalla kohdalla toinen pöytä.

Aukko C.Piirros 7. Aukko ulkopuolelta.Piirros 8. Aukko sisäpuolelta.

Piirros 9. Aukon itäseinä.

Piirros 10. Vaakasuora leikkaus.

Tiilimittat: (Katsa myöskin sivuilla 7-8).

Aukon ulkopuolinen kaari:

$25,5 \times 12 \times 7$	$26 \times ? \times 8$	$28,5 \times 12 \times 7$	$? \times 13,5 \times 7,5$
$25,5 \times ? \times 6,5$	$27 \times 12 \times 7$	$29 \times 12 \times 7,5$	
$26 \times 12,5 \times 7$	$27 \times 12,5 \times 7$	$29 \times 12,5 \times 7,5$	
$26 \times ? \times 7$	$27 \times ? \times 8$	$29 \times 13 \times 7,5$	

Aukon sisäpuolinen kaari:

$25,5 \times ? \times 7,5$	$26,5 \times ? \times 7,5$	$27,5 \times 13 \times 7,5$
$26 \times 12 \times 7,5$	$27 \times ? \times 7$	$28 \times 13,5 \times 8$
$26 \times ? \times 8$	$27 \times ? \times 7,5$	$28 \times ? \times 7$

Aukon itäseinä:

$25,5 \times ? \times 7,5$	$26,5 \times 13 \times 8$	$27 \times 13,5 \times 8$	$? \times 13 \times 7,5$
$26 \times 12,5 \times 7$	$26,5 \times 14 \times 8$	$27,5 \times ? \times 8$	$? \times 13 \times 8$
$26 \times ? \times 6,5$	$26,5 \times ? \times 7,5$	$28 \times ? \times 7$	$? \times 13 \times 8$
$26 \times ? \times 7,5$	$27 \times ? \times 7$	$28 \times ? \times 7,5$ (kaksi)	$? \times 14 \times 7,5$
$26 \times ? \times 8$	$27 \times ? \times 7,5$	$28 \times ? \times 8$ -"-	

Aukon länniseinä:

$26 \times 13 \times 8$ (kaksi)	$27 \times ? \times 8$	$28 \times ? \times 8,5$	$? \times 13,5 \times 7,5$
$26 \times ? \times 7,5$ -"-	$27,5 \times ? \times 8,5$ (kaksi)	$28,5 \times ? \times 8,5$	$? \times 13,5 \times 8$
$27 \times 12,5 \times 8$	$28 \times 14 \times 8$	$29 \times ? \times 8$	$? \times 15 \times 7,5$
$27 \times 13,5 \times 7,5$	$28 \times ? \times 8$	$? \times 12,5 \times 8,5$	

Sisäseinän reverseraus aukon itäpuolella:

$25,5 \times 13 \times 7$	$26 \times 14 \times 8$	$27 \times 12,5 \times 7$	$29,5 \times 13 \times 8$
$25,5 \times 13,5 \times 7,5$	$26,5 \times 14 \times 6,5$	$27 \times 13,5 \times 8,5$	
$26 \times 12 \times 6,5$	$27 \times 12 \times 7,5$	$27,5 \times ? \times 9$	

Selitys:

Huoneen 8 aukko C on huoneen pohjoisseinässä 438 mm. luoteismerkasta. Vuoteen 1939 se oli unperimuurattu. Sen korkeus on ulkoseinän kohdalla 205 mm, sisäseinän kohdalla 222 mm. Sen leveys on 136 mm, ja sen syvyys 186 mm.

Ulkopuolelta on aukko segmenttikaari muotoon. Kaari on tiilimuurausta, niin myöskin seinät. Aukon sisäpuolella on toinen tiilinen segmenttikaari, joka on 16 mm. matalempana kuin ulkopuolinen kaari. Sisäpuolisen kaaren leveys on 65 mm. Ulkopuolinen kaari jatkuu sisäpuolisen kaaren yläpuolelle. Aukon yläpuolella on suuri ikkuna-aukko, joka kuuluu huoneeseen 22. Ulkoseinän kohdalla on välimatka alaukosta ikkuna-aukkoon 107 mm. Tässä on sekä harmaakivi- että tiilimuurausta. Yllä olevan ikkuna-aukon pohja laskee jyrkästi, ja sisäseinän kohdalla on vastaava välimatka ainoastaan 18 mm. keskellä. Ulkoseinässä on aukon itäpuolella harmaakivimuurausta. Lämpuolella on tiilimuurausta ja 100 mm. välimatkalla aukko B. Sisäseinässä on itäpuolella ensin tiilimuurausta 25 mm:n leveyteen, sitten harmaakivimuurausta. Lämpuolella on tiilinen reverseraus. Reverseraus on aukon länsiseinää 15 mm. syvyydenä, ja kun itäseinässä on vastaavassa kohdassa samanlainen syvennys, muodostuu aukon sisäpuolelle komeri. Lämpuolinen reverseraus jatkuu aukon länsiseinän alle, ja siinä on avosauva pohjoismuurin poikkisuunnassa. Mitunkä pitkälle avosauva menee ei voida todeta.

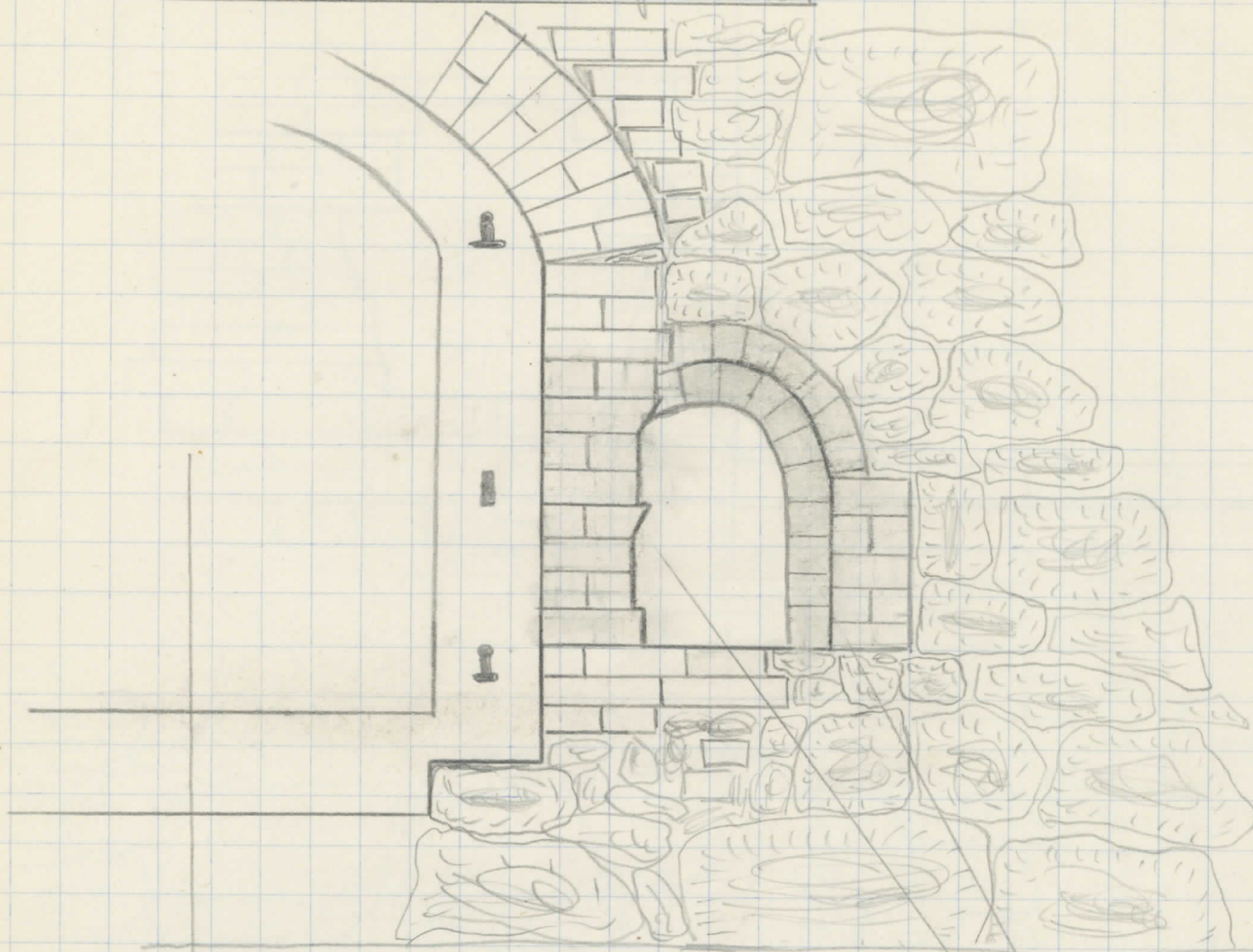
Aukon pohjassa on harmaakiveä. Myöskin itäseinän alimmasse osassa on harmaakivimuurausta.

Aukon sisäkomerossa on 172 mm. pohjasta rautainen sarakana. Aukon molemmalla puolella on huoneen 8 seinässä 275 mm. nykyisessä lattiatasossa seinää pitkin menevä parunkolo, nähtävästi vanhaa lattiaa varten. Kolo on onittain rappauksen peitossa.

Selitys aukon seinissä on sekalainen. Molemmassa seinässä on $\angle$ -muotoinen saumaus.

Aukko E.

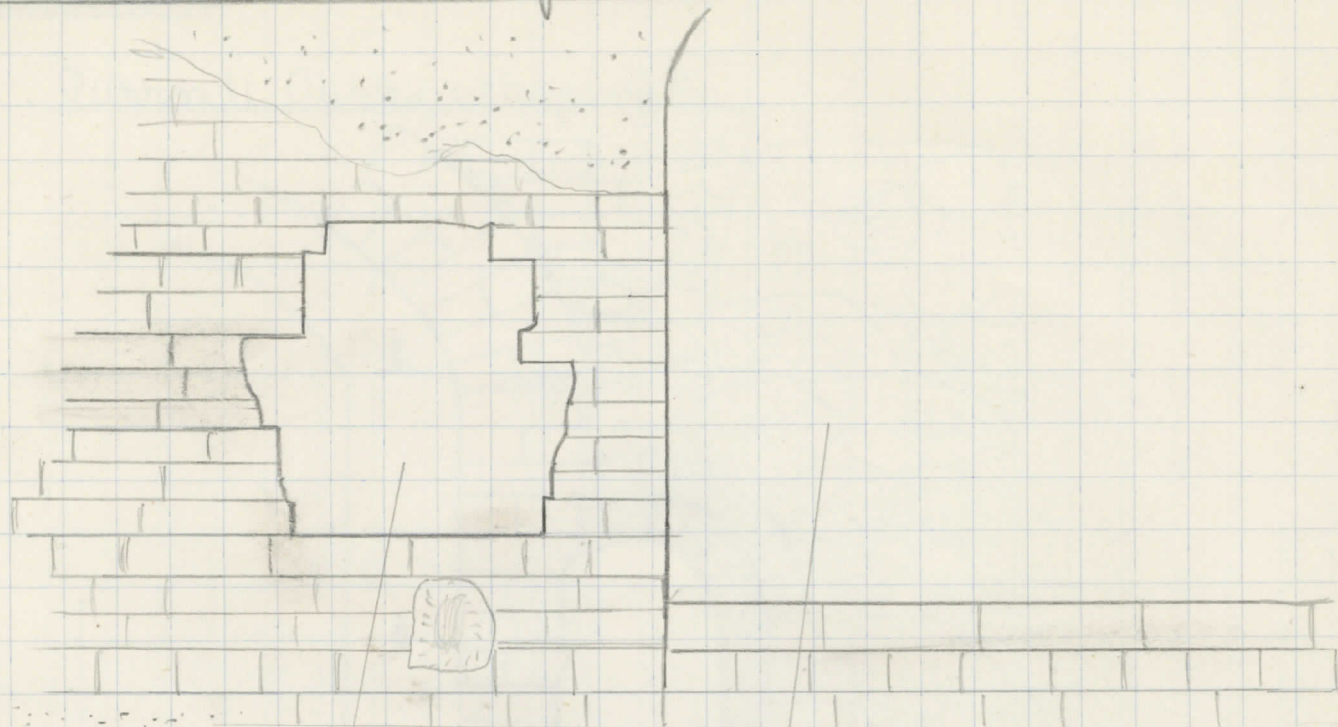
Piirros II. Aukko ulkopuolelta.

Aukko D.

Aukon ulkokamari.
Aukon itäpuoli on
hajoitettu.

Piirros 12. Aukko E1 sisäpuolelta

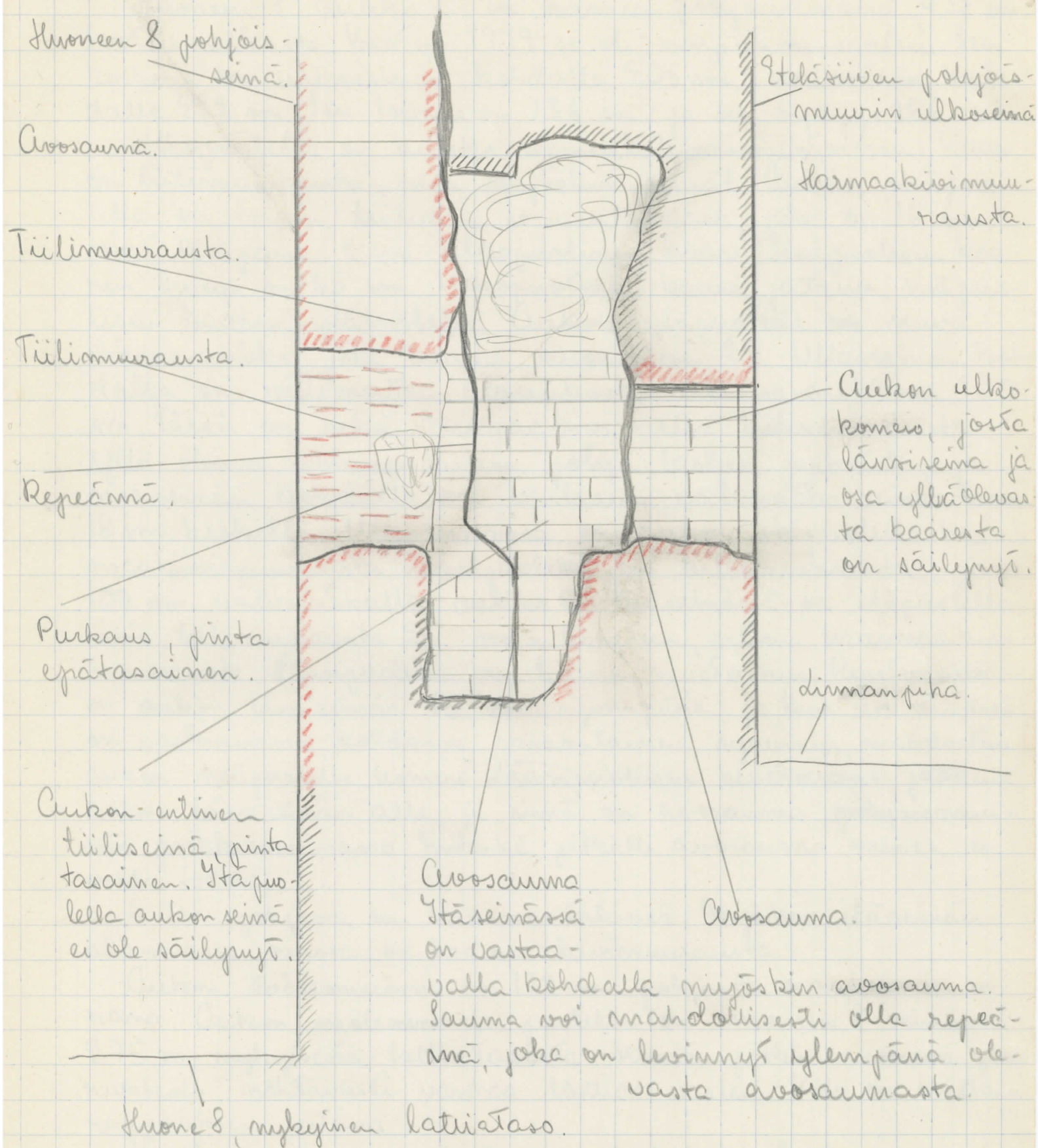
Rappaus.

Aukko D.

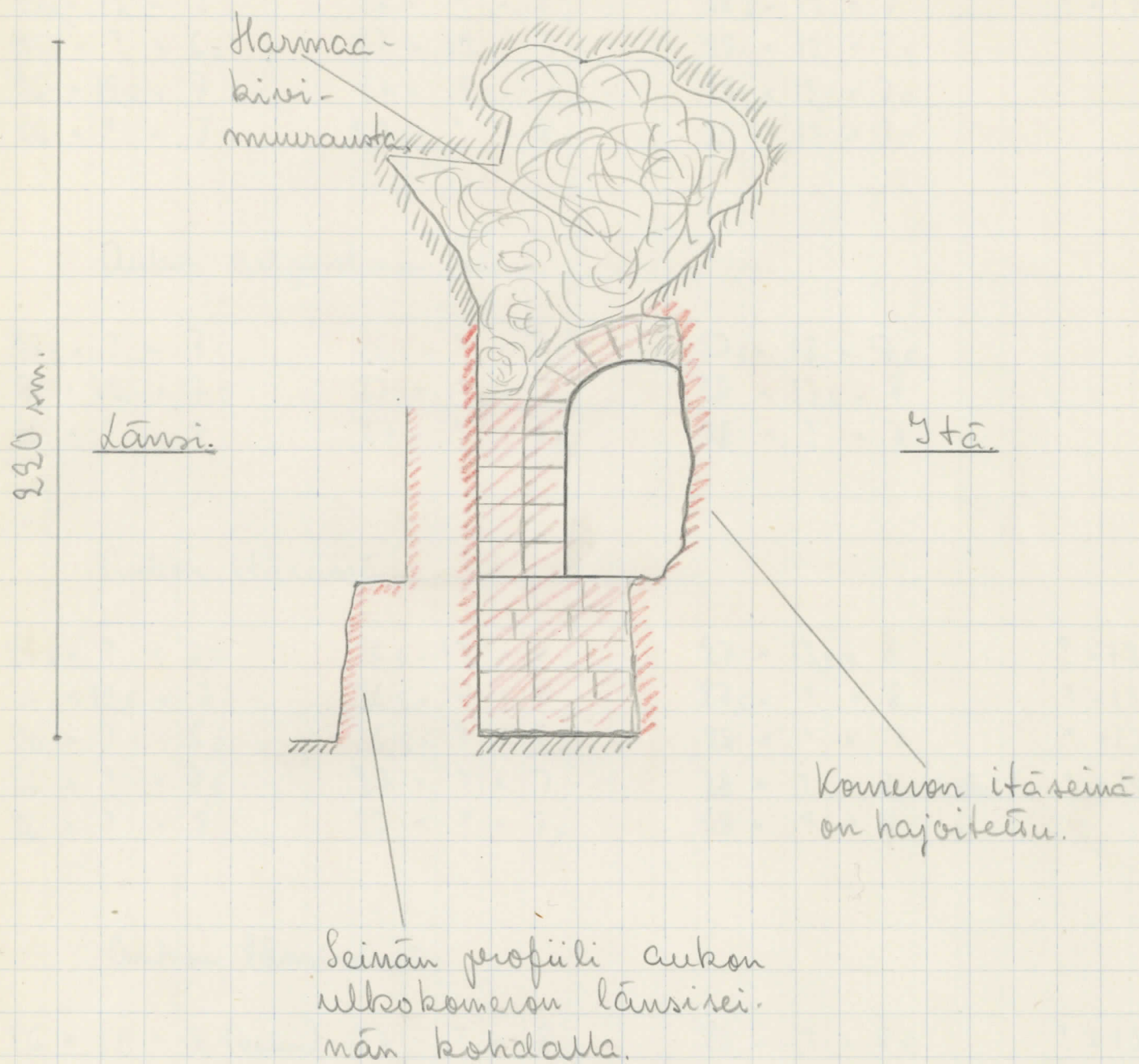
Kolo, josta on
suunnilleen
150 mm. syvä.

Aukon sisäpuoli ei ole säilynyt entisessä muodossaan. Aukon ympäröimässä tai ympäröimättä on seinänsä tahtunut muureja, mahdollisesti silloin kuin aukko D avattiin, ja nykyinen aukko sisäpuolelta on julkaisu. Aukon edessä oleva muuri on mahdollisesti restorans.

Piirros 13. Pystysuora leikkaus länsiseinää kohden.

Piirros 14. Pystysuora leikkaus ulkokameras kohti.

Itäläsivun pohjoismuurin ulkoseinä.

Avosauma.

Aukon entinen länsiseinä, pinta tasainen. Itäseinä on hajotettu.

Länsi

Itä

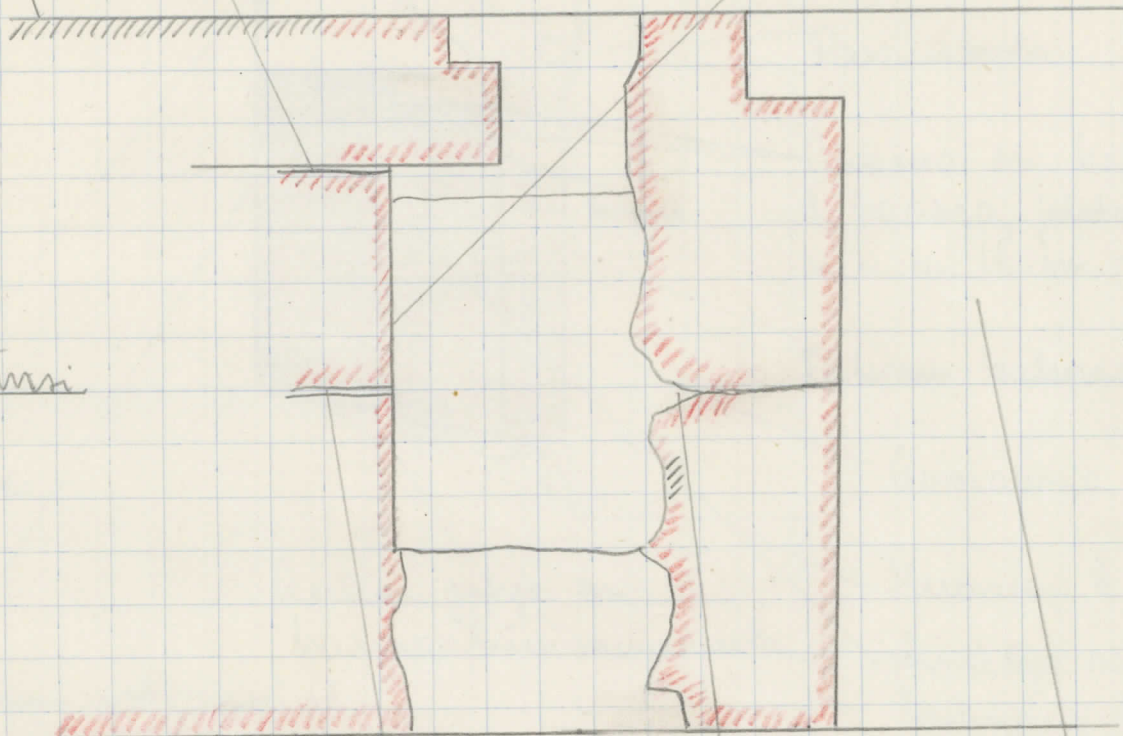
Huone, pohjoisseinä.

Avosauma, (mahdollisesti repeämä).

Avosauma.

Aukko D.

Seinän paksuus on 185 mm.

Tiilimitat:

Ulkokomero:

$26,5 \times 13,5 \times 7,5$

$27 \times 13 \times 7,5$

$27 \times 13,5 \times 7,5$

$27 \times 13,5 \times 8 \text{ (kaksi)}$

$27 \times 14 \times 8$

$27 \times ? \times 7,5$

$27 \times ? \times 8$

$27,5 \times 14 \times 7,5$

$? \times 12,5 \times 8$

$? \times 13 \times 8$

$? \times 13,5 \times 7$

$? \times 14 \times 8$

Aukon länniseinä:

$26 \times ? \times 7,5 \text{ (kaksi)}$

$27 \times 14 \times 7,5$

$26,5 \times ? \times 7,5$

$27 \times ? \times 7,5$

$26,5 \times ? \times 8 \text{ (kaksi)}$

$27 \times ? \times 8$

$27,5 \times ? \times 8 \text{ (kaksi)}$

$? \times 14 \times 7,5$

$28 \times ? \times 7,5$

$? \times 12,5 \times 7,5$

Aukon itäseinä:

$27 \times ? \times 6,5$

$27,5 \times 15 \times 7,5$

$27,5 \times ? \times 6,5$

$27,5 \times ? \times 7$

$28,5 \times ? \times 7$

$? \times 14 \times 7,5$

Huone 8:n pohjoisseinä, aukko E₁:n kohdalla:

$26 \times ? \times 8$

$26,5 \times ? \times 9$

$27 \times ? \times 8$

$27,5 \times ? \times 8$

$27,5 \times ? \times 8,5$

$29 \times ? \times 9$

$? \times 14 \times 8,5$

$? \times 14,5 \times 8,5$

Aukko D, länniseinä:

$27 \times 14,5 \times 7$

$27 \times ? \times 7$

$27,5 \times 14 \times 7$

$27,5 \times ? \times 7,5$

$28 \times 14 \times 7,5$

$28 \times 15,5 \times 7$

$29 \times ? \times 6,5$

$30 \times ? \times 6,5$

$30,5 \times 14 \times 6,5$

$30,5 \times ? \times 6,5 \text{ (kaksi)}$

$31 \times 15 \times 6,5$

$31 \times ? \times 6,5 \text{ (kaksi)}$

$? \times 14,5 \times 7$

$? \times 15,5 \times 6,5$

Selitys:

Aukko E: sijaitsee huone 8:n pohjoisseinässä, aukko D:n länsipuolella, johon välimatka on 26 m. Vuoteen 1939 se oli umpiennemuraattu. Aukosta on säilynyt vain lännestä sillä itäosa on hajoitettu, mahdollisesti aukkoa D rakennettaessa.

Ulkopuolella on aukko 85 m korkeudella linnanpihan tavalta. Sen korkeus on keskihoidalla 85 m ja sen nykyinen suurin leveys 54 m. Sitä reunustaa ylä- ja länsipuolella tiilinen komero, jonka syvyys on 12 m. ja leveys 14 m. Heti komeron ylä- ja länsipuolella alkaa harmaakivimurausta. Aukon alla on kaksi tiilikerrosta, niiden alla harmaakiveä. Itäpuolella on tiilimuraus, joka kuuluu aukko D:n lännestä. Aukon yläosa on pyörökaarimurtoinen.

Sisäpuolella aukko ei ole säilynyt entisessä muodossaan. Kun aukko pantiin umpeen tai joskus myöhemmin, mahdollisesti silloin kuin aukkoa D rakennettiin, on seinässä tapahtunut muutoksia^{*)} ja nykyinen aukko sisäpuolelle on purkaus. Sen alareuna on 200 m. nykyistä lattiaa ylempana. Sen joka puolella on tiilimurausta 100 m. alareunan alapuolella alkaa harmaakivimuraus.

Aukon sisästä on tehty purkauksia sekä ylöspäin että alaspäin, ja korkeus on keskihoidalla 220 m. Sekä pohjassa että katossa on harmaakivimurausta. Seinissä on tiilimurausta 130 m:n korkeuteen nykyisestä pohjatasosta laskien. Länsipuolella on aukon entinen seinä säilynyt tasaisena pintana ja se loppuu ulkopuolisen kaaren korkeuteen. Itäseinä on hajoitettu, ja nykyinen itäpuolella oleva yrttasainen tiilimuraus on aukko D:n länsiseinän takana. Sisäpuolelta näkyy hyvin että huone 8:n pohjoisseinässä oleva tiilipinta, joka ennen peitti p.o. aukon sisäpuolelle on reiveeraus. Sunnilleen 50 m huoneen sisäseinän pinnasta menee näet avosauma sekä ylöspäin että

^{*)} Aukon edessä oleva muuri on mahdollisesti reiveeraus.

länsi- ja itäpuolelle. Aukon entinen länsireinä loppuu myöskin tämän samaan kohtaan. Reveteeraus on tiilimurausta. — Aukon ulkokomeron ja länsireinän pohjoispään välissä on avosäula. — Aukon entinen pohja on nähtävästi ollut nykyistä pohjatasoa alempana, koska säilynyt länsireinä näyttää jatkavan alasjään.

Yhteenveto: Aukolla on nähtävästi ollut seuraavat rakennusvaiheet:

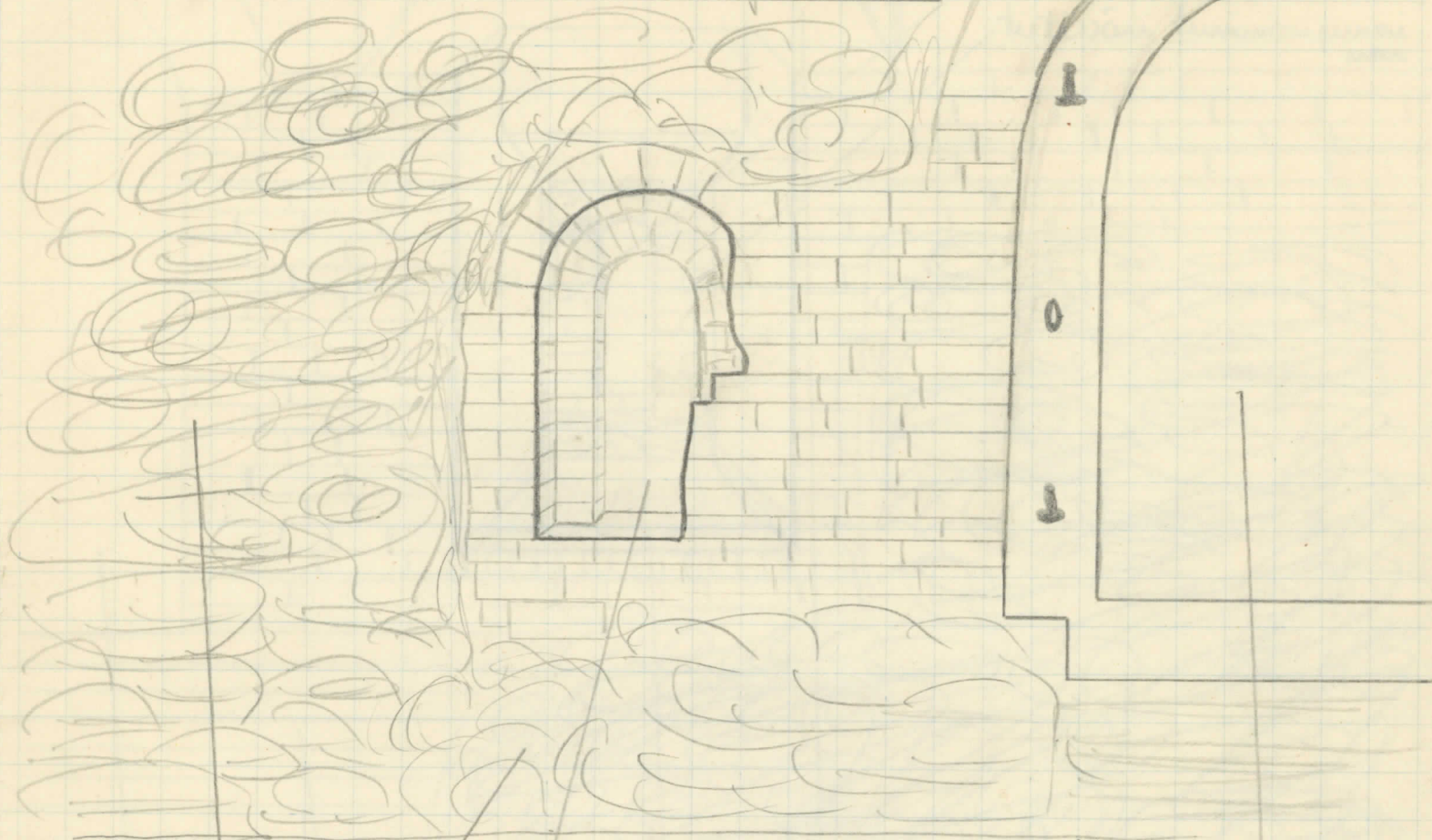
1. Pyörökaarinen aukko, joka oli 85 m. korkea ja suunnilleen 70 m. leveä (laskettu ulkokomeron murhasta toiseen). Varsinaisen aukon leveys oli suunnilleen 40 m. Aukon sisäpuolella oli kiinne, jonka korkeus oli ainakin 150-160 m. mutta huhtavasti vielä korkeampi. Aukko oli kokonaan tiilimurausta.

2. Aukko on jätetty umpeen, ja sen sijaan on rakennettu 50 m:n paksuinen tiilinen reveteeraus.

3. Aukosta 26 m. itäpuolelle on rakennettu suuri oviaukko, jolloin aukon itäreinää on hajoitettu.

Aukko E2.

Piirros 16. Aukko ulkopuolelta

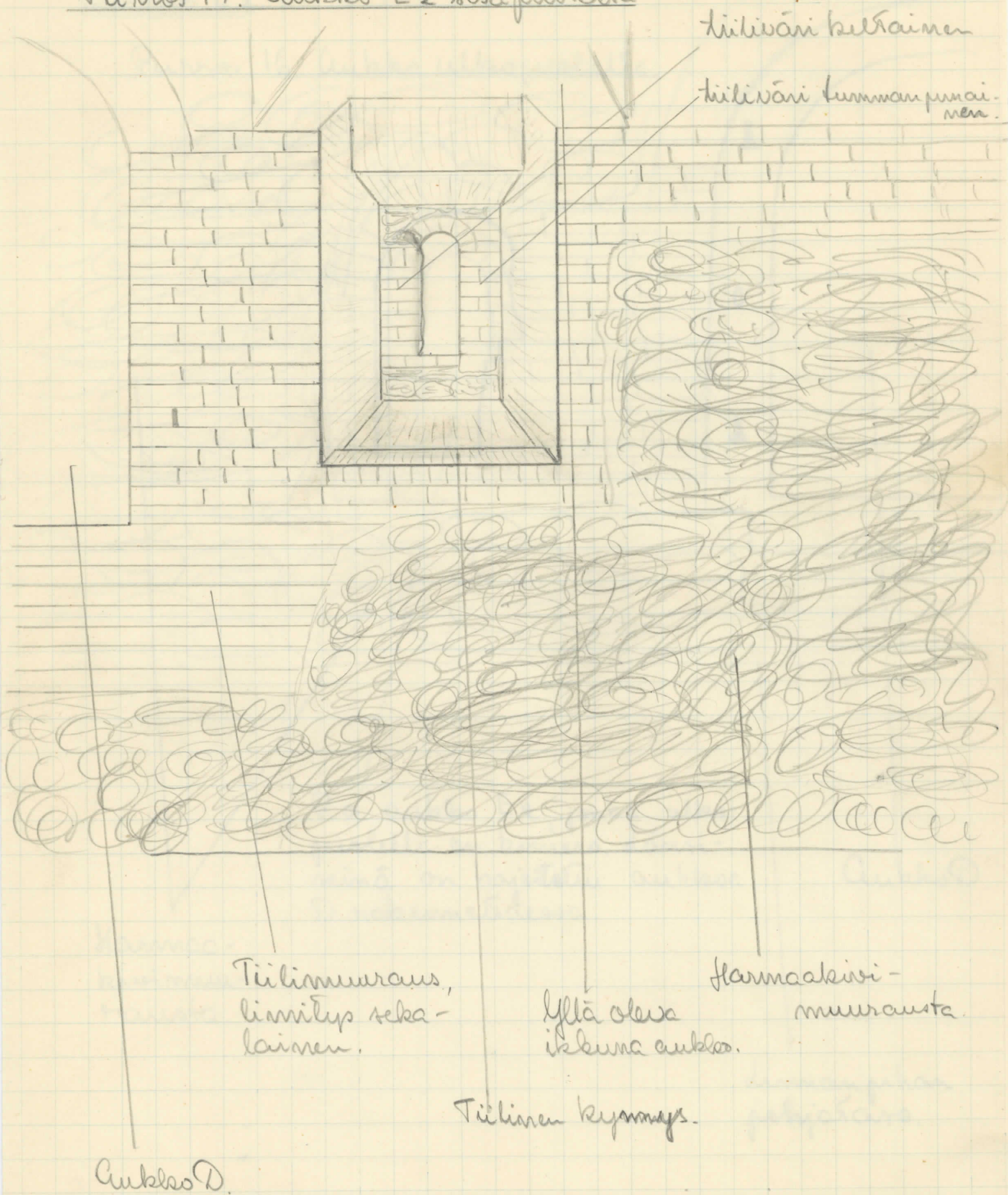
P.O. aukko E2, jonka ulkopuolelle on komero. dänri-seinä on hajotettu aukkoa D rakennetiedossa.

Hammac-
kivimuu-
rausta.

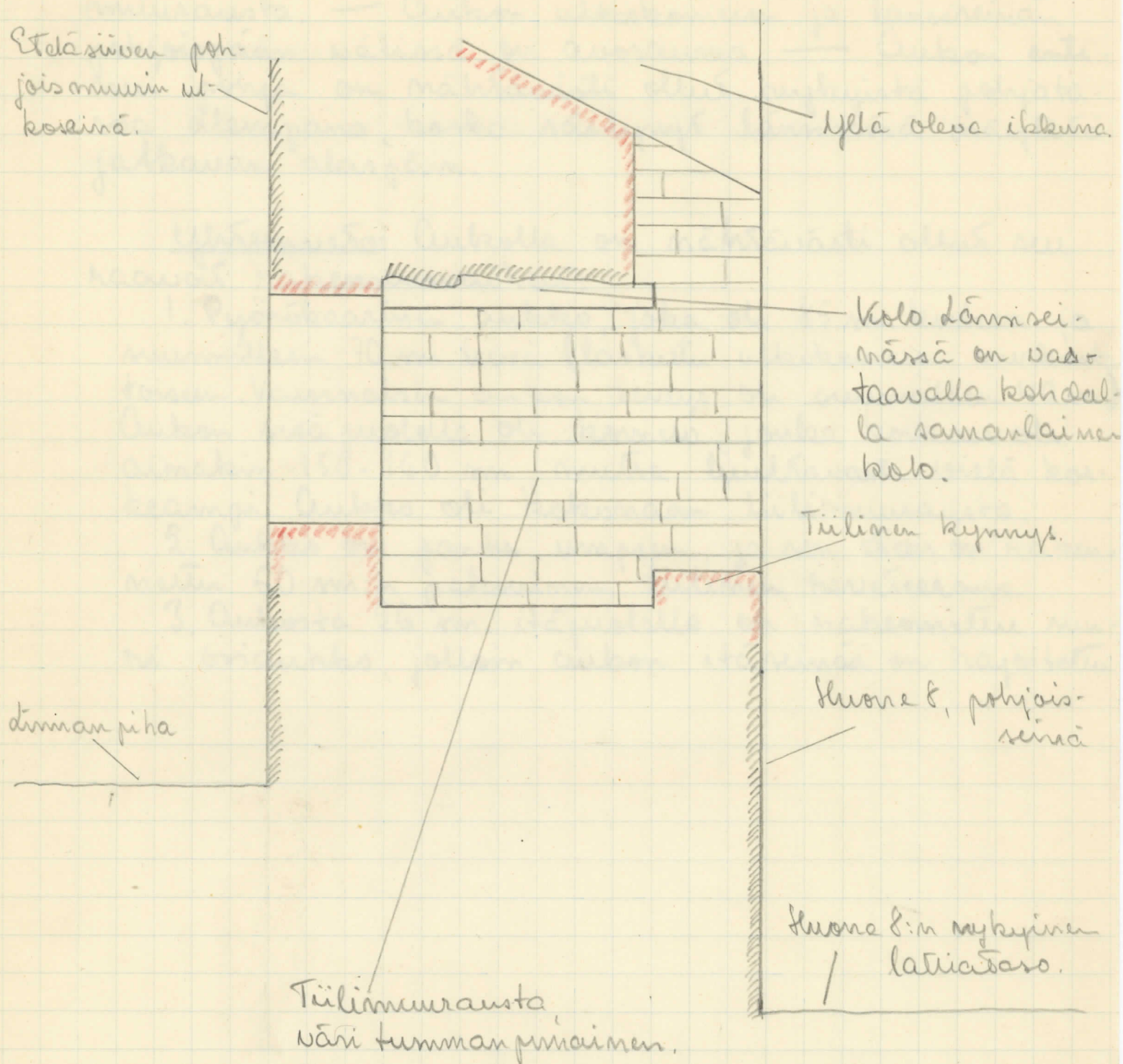
Aukko D.

linnain pihan
pohjakaava.

Piirros 17. Aukko E2 sisäpuolelta

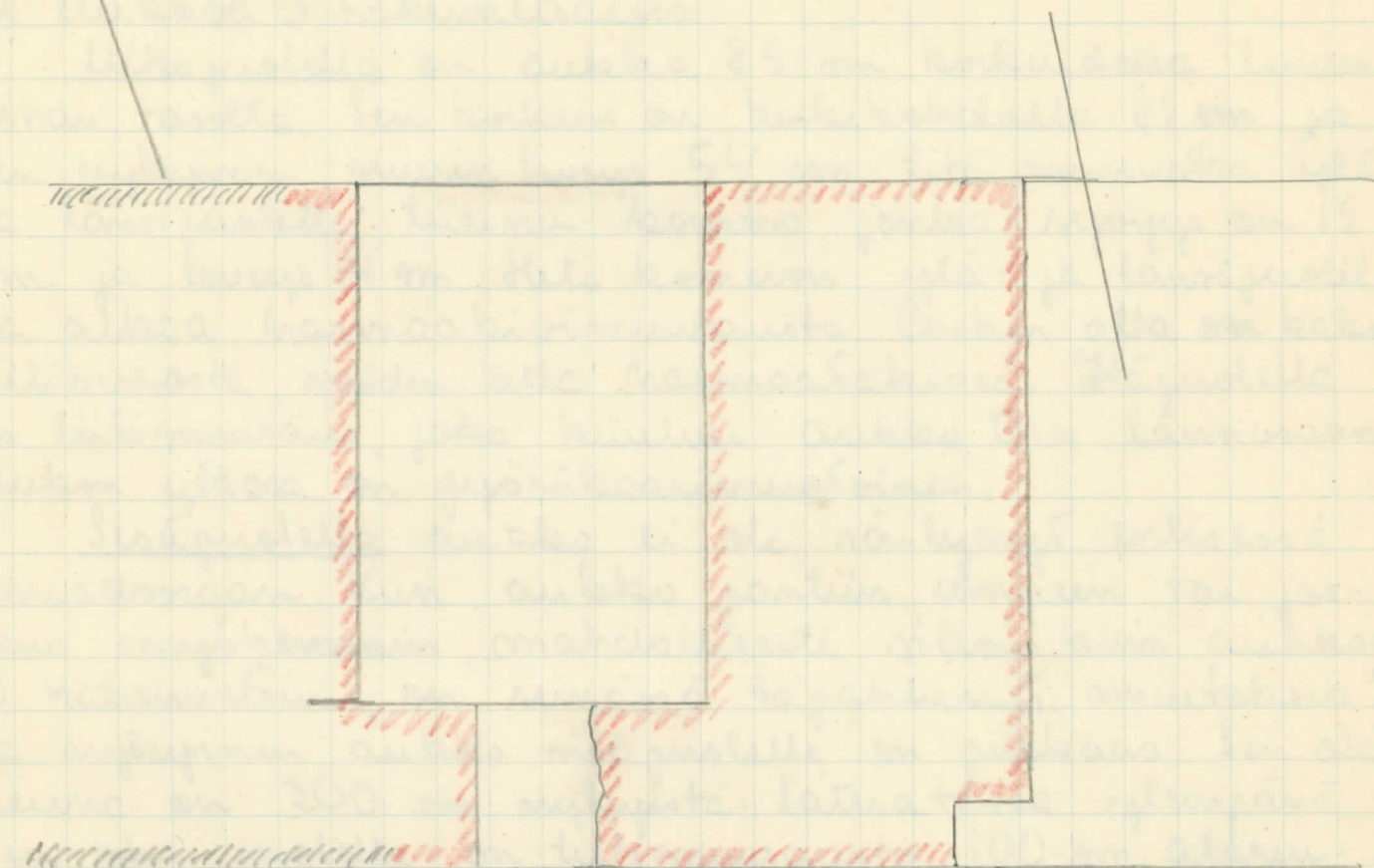
Piirros 18. Aukko E2 pystysuora leikkaus itäseinää kohti.

Piirros 19. Vakkasuvon leikkauksen aukosta E2.

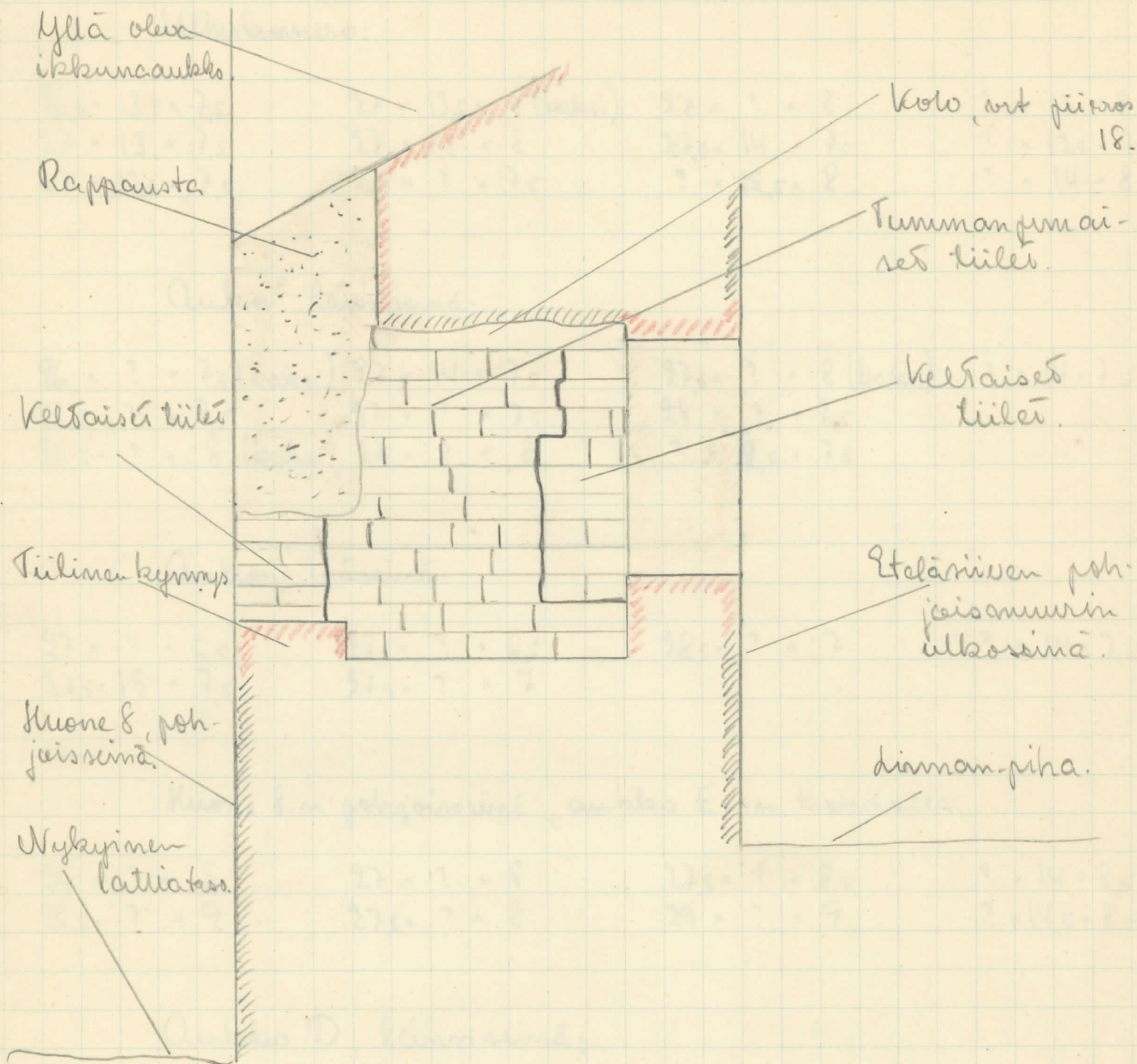
Huone 8:n pohjoiseinä

Aukko D.

Käytävän
pohjoismuurin
ulkoseinä.

Asunon (E2) länsiseinä.

Tiilimitat:

Kaaren alkuosarainen osa ja aukon itäseinä (tiiliväri tummanpunainen):

$$25,5 \times ? \times 8$$

$$26 \times 13,5 \times 7,5$$

$$26 \times ? \times 8 \text{ (kaksi)}$$

$$26 \times ? \times 8,5 \text{ (---)}$$

$$26,5 \times ? \times 8$$

$$26,5 \times ? \times 8,5$$

$$27 \times 13 \times 8,5$$

$$27 \times 13,5 \times 8$$

$$27 \times 14 \times 8$$

$$27 \times 14 \times 8,5$$

$$27 \times ? \times 8 \text{ (useita)}$$

$$27 \times ? \times 8,5 \text{ (kaksi)}$$

$$27,5 \times 13,5 \times 7,5$$

$$27,5 \times ? \times 8$$

$$28 \times 14 \times 8,5$$

$$28 \times ? \times 8$$

$$28 \times ? \times 8,5$$

$$? \times 13 \times 8$$

$$? \times 13 \times 8,5$$

$$? \times 13,5 \times 8$$

$$? \times 14 \times 8,5$$

Kaaren läntinen osa ja länniseinän pohjoispuoli (tiiliväri keuhkainen):

$$27 \times 14 \times 7$$

$$27 \times ? \times 6,5 \text{ (kaksi)}$$

$$27 \times ? \times 7$$

$$27,5 \times 14 \times 6,5$$

$$27,5 \times ? \times 7$$

$$? \times 14 \times 6,5 \text{ (kaksi)}$$

$$? \times 14 \times 7$$

$$? \times 14 \times 7,5$$

$$? \times 14,5 \times 6,5$$

$$? \times 14,5 \times 7 \text{ (useita)}$$

$$? \times 15 \times 7$$

Länniseinän keskiosa (tiiliväri tummanpunainen):

$$25,5 \times ? \times 8$$

$$26 \times 13,5 \times 8$$

$$26 \times 14 \times 8$$

$$26 \times ? \times 8$$

$$26 \times ? \times 8,5$$

$$26,5 \times ? \times 7,5$$

$$26,5 \times ? \times 8$$

$$26,5 \times ? \times 8,5$$

$$27 \times ? \times 8 \text{ (kaksi)}$$

$$? \times 12,5 \times 7,5$$

$$? \times 13 \times 7,5$$

$$? \times 13 \times 8 \text{ (kaksi)}$$

$$? \times 13,5 \times 8 \text{ (kaksi)}$$

$$? \times 13,5 \times 8,5$$

$$? \times 14 \times 8$$

$$? \times 14 \times 8,5$$

$$? \times 14,5 \times 8$$

Tiilimitas (jatkoo).

länssiseinän eteläosa sekä juheena olevan aukon ja aukko D:n välinen seinä (tiiliväri keltainen):

$27 \times ? \times 6,5$	$28 \times 14 \times 7$	$? \times 14 \times 6,5$
$27 \times ? \times 7$	$28 \times 14 \times 7,5$	$? \times 14 \times 7$
$27,5 \times 14 \times 7$	$28 \times ? \times 6,5$	$? \times 14,5 \times 6,5$
$27,5 \times ? \times 6,5$	$28 \times ? \times 7$ (kaksi)	$? \times 14,5 \times 7$ (kaksi)
$27,5 \times ? \times 7$	$28 \times ? \times 7,5$ " "	$? \times 14,5 \times 7,5$
$27,5 \times ? \times 7,5$		

Selitys:

Aukko E2 sijaitsee luone 8:n pohjoisseinässä, aukko D:n itäpuolella, johon välimatka ulkoseinän kohdalla on 65-82 cm. Vuoteen 1939 se oli suunnitelmamuurattu. Aukosta on säilynyt itäosa kokonaisuudessaan kun taas länniosa on osaksi hajoitettu, nähtävästi aukkoa D rakennettaessa.

Ulkopuolella on aukko 85 cm korkeudella kimmianpinnan nykyisestä pohjatasosta. Sen korkeus on keskikohdalla 104 cm, ja sen nykyinen suurin leveys 53 cm. Sitä reunustaa itä- ja yläpuolella tiilinen komero, jonka syvyys on 16 cm, ja leveys 15 cm. Varsinaisen aukon suurin leveys on sen takan 34 cm. Keti komeron ylä- ja itäpuolella on harmaakivimuurausta. Aukon alla on 2-3 tiilikerrosta, niiden alla harmaakivimuurausta. Lännipuolella on tiilimuuraus, joka kuuluu aukko D:n itäosaan. Aukon itä-, ylä- ja alapuolella on tiiliväri tummanpunainen lännipuolella on tiiliväri keltainen. — Aukon yläosa on pyörökaarimurtoinen.

Sisäpuolella on suuri komero, jonka alaosa

on 160 mm. Huone 8:n nykyiseksi lattiatasolta. Tämän sisäseinän kohdalla on 45 mm. leveä tiilinen kynnyks.^{*} Komeron leveys on 99 mm. ja sen korkeus 146 mm. Sen yläpuolella on yllä olevan ikkuna-aukon ikkunapenkin alaosa, jossa on sekä harmaakivi- että tiilimurausta.

Aukon länsiseinässä on keskellä osa alkuperäisestä seinästä. Tiiliväri on täällä tummanpuna. Sen pohjoispuolella siis ulkopuolelle päin on samanlainen tiilet kuin ulkokomeron länsipuolella, jonka kanssa tämä seinäosa myös on liitoksissa. Tiiliväri on täällä keuhkainen. Myöskin seinän eteläosassa on keuhkaisia tiilejä, jotka kuuluvat p.o. aukon ja Aukko D:n väliin seinään. Seinän yläpuolella on aivan harmaakivisin katon alla kolo, jonka pituus on 97 mm, korkeus 18 mm. ja syvyys 20 mm. Itäseinässä on vaastavalla kohdalla samanlainen kolo.

Aukon itäseinä on kaikesta päättäen säilynyt alkuperäisessä muodossaan. Tiiliväri on täällä samaa kuin ulkokomeron ylä- ja itäpuolella. Tiiliväri on tummanpuna. Seinän yläosassa on kolo, joka vastaa länsiseinän samalla kohdalla olevaan koloon. Kolon pituus on 99 mm, sen korkeus 15 mm. ja sen syvyys 24 mm.

Aukon lattiassa on sekä harmaakiviä että tiilimurausta.

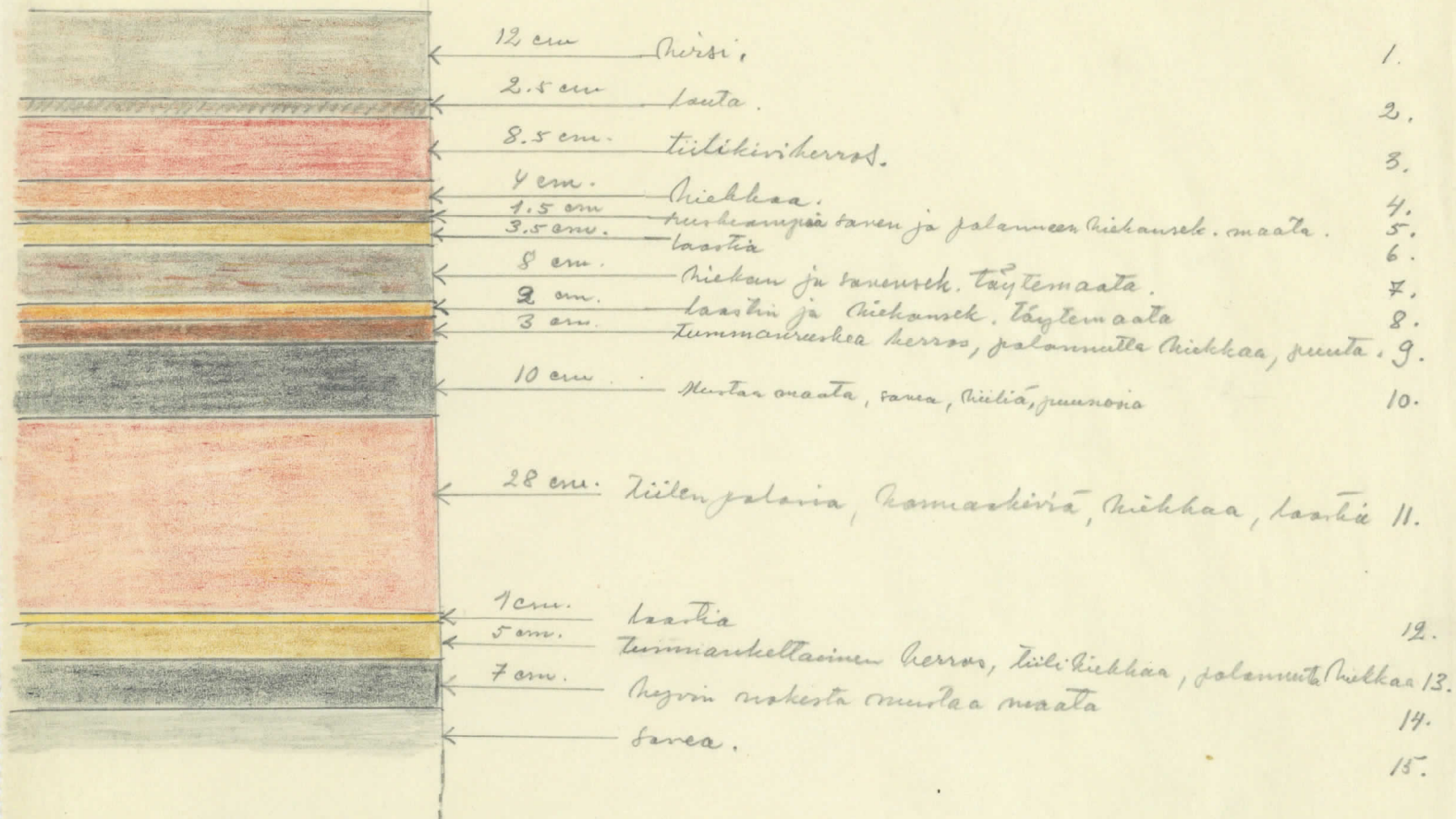
^{*}) Kynnyksen korkeus on 26 mm.

Aukko D.lyhyt selitys.

Aukko D sijaitsee huone 8:n pohjoisseinän itäpuoliskolla. Sen muoto on pyöreäkaarinen. Korkeus on 187 sm, ja leveys pohjan kohdalla 199 sm. Seinän paksuus on tässä kohdalla 176 sm. Ulkopuolella reunustaa aukkoa ylä- ja sivupuolilla komero, jonka syvyys on 23 sm. ja leveys 30 sm. Alapuolella on askel, jonka alareunasta välimatka linnanpihan nykyiselle tasolle on 30 sm. Sisäpuolella on välimatka huone 8:n nykyiselle lattiatasolle 188 sm.

Aukon kaarissa on rappaus. Seinistä on rappaus muutamasta paikasta pudonnut pois. Aukon seinät ovat kokomaismuodossa tiilimuurausta. Tiililaines on sekalainen, pituusmitat ovat 27 - 31,5 sm. Tiiliväli on osittain keltaista, osittain vaaleanpunaista. Linitys on sekalainen. Länsisseinässä on pohjoispuolella on 85 sm:n korkeudella 3 laudonpätkää, joiden leveys on 5,5, 7 ja 8 sm.

Aukkoa avaavassa on länsi- ja itäpuolille olevat aukot E₁ ja E₂ osaksi hävitetyt.

Hirsi on 0-määrästä -189 cm.

HUONE No 8

Pohjoisseinän aukot I, II, III, ja IV.

[Tiilet : Vrt "Tiilimittoja I"]

Kuusi 8.

Ko kuusi Cuuntaan Itä - Lounsi.

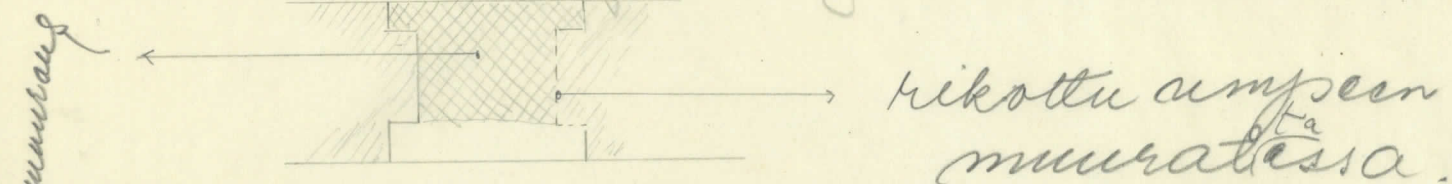
Etelä Seinä kinnon eteläisen
alkommuuri harmasta kiveä, limitys
lounsi puolella säännöllistä boordero.
Suurelleen huoneen puolivälistä
itään Seinä muurattu suuremista
kiveästä. Seinä ylä osa rappauksen
peittämä, joten limitystä vaikeampi
määrittellä.

Pohjois Seinä harmasta kiveä
limitys ylä säännöllistä joskin
saumat on koitella sassa vaalea-
suokkaan. Muurattu kalhki loostilla
ja hiilamalea. Seinä suurelta osalta
rappauksen peittämä. Tämän
seinän aukot lännestä lukiin: #

N:o 1

Vanha umpeen muurattu
ovi aukko tiilipielet suoka kulma-
profiili, josta säilynyt noin 1 m.
pitkinen jäte aukon lounsi pielessä
Aukko muutettu umpeen muurattu
suoka laiteen muotoiseksi Seinä-

Komeroile. Ulmpeinmuran
 alla sisimmistä pöydästä ja on
 se suoritettu harmalla kivellä.
 Täyte muraan kappale kierre
 päällä joka nyt on kokonnut.
 Ylhäältä kattaen koulun suoka-
 kaidetta. Sevännys muodoltaan.

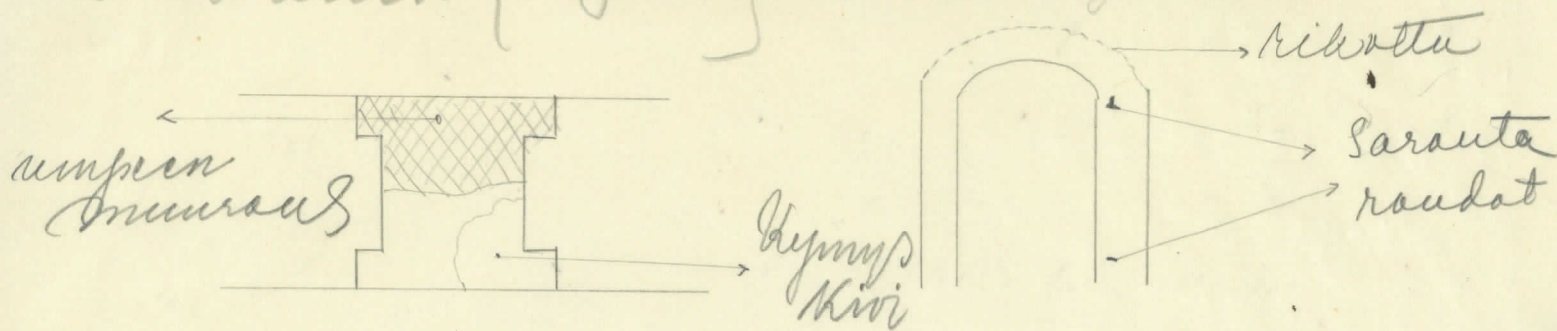

Ulkosa näkyy, että ovi aukko
 on ollut alkuun pyörökäärinen.
 Se sattuu lantisen tornin steen
 rakennuksen rakennuksen itäisen
 muurin kohdalle ja on ovi aukko
 tätä rakennusta, josta nyt ei ole kuin
 jättänyt jäljellä, murettu ulmpeen
 lantia ovi aukko on nähtävissä
 rakennuksen seinästä.

N:o II

Ovi aukko ulmpeen murettu.
 Täyte muraan alaosassa rivi
 harmasta kiveä yläosa tiiltä.
 Ovi aukko ollut segmentti

kaarinan ja pohjakäädältä:

Itäpisilässä säilynyt
noin autonpuolelta leveydeltä
alkuperäinen kynnyskivi. Itäpisilässä
ylimäinen saranta rauta säilynyt
ja alimaisesta kottikelmä. Ovi on
aunennut sisätoispuolelta. Oviauton
huoneen puoleiseen pykälän segmentti
kaari hahottuu pois nähtävästi
tehtäessä ikkunaa toiseen
kerrokseen ja mahdollisesti valon
johtamisiksi alas ^{huoneeseen} 8.
~~Qabko luultavasti itäpäästyksen~~
ovi N° 2. Ovi aukko muurattu
tältä nähtävältä.

N° III

Seura pyörä kaarinan oviaukko
joka kynnys on alkuunallut
noin 50 cm alempana, mutta
nyt täytetty tiilimuurauksella.

Ulkopuolella yleisintä tällainen
suorakaiteinen profiili

N° IV

Suorakaiteinen kevyenmy
seinässä nähtävästi vain seinäkomero,
pohja harmaata kiveä, mutta
piikit tiiltä komeron alareuna
on alkuaan ollut noin 50 cm alimpana
mutta on nyt täytetty tiilimuurauksella
tältä osalta. Yläosa on rikoitettu
nähtävästi toisen kerran
ikkunaa tahtaessa. Ulkopuolella
ei näy merkkejä siitä, että se olisi
jatkunut löysi seinän.

Itä seinä harmaata kiveä
muutamia huonoa työtä hienitys
asittain roppauksen peittämä
seinän etelä osassa ulkonee
noin ^{huoneen} puoleen pituuteen ja 1 metrin
korkeintaan muurin päte? joka
pohjois osassaan ei näytä olevan
liitettään muun seinän kanssa.

Jätteen limitys paljon huolelisempaa
samallaista kuin etelä seinä,
jäte ei ole liitteessä alaosaltaan
etelä seinän kanssa, mutta
on ollut sitä yläosaltaan.
Etelä seinässä näkyy jätteen
kohdalla murtopinta. Seinä jätteen
korkeudelta suurimaksi osaksi
roppauksen peittämänä. Seinäliitteessä
pohjois seinän kanssa.

Länsi seinämän muodostam
ja huonon yhteydessä kōsi-
telty matala muuri. Siinä allaan
nykyään ympäröimä atum oviaukon
tiilipiirret näkyvät muurin ala
osassa. Kattia tiiltä keuhkella
harmaa kivi laattaja sekä länsi seinän
vieressä kolme harmaa kivi laattaa.

WS nurkkassa pitkin etelä seinä
porun ja lankun katkelma sekä
samassa nurkkassa pitkin länsi
seinää. Nämä puu jätet ovat
tiili lattian päälle.

Keskeltä huonetta sen pituus suunnan
tiili lattia kapealta osalta rikki.

Kattoasi ale. / R. Hartano.

HLIONE N:o 8
(jatkoa)

I	Kaivaus	no II
II	-"-	no III
III	Almpoennunratte	oriatkko no II 8C
IV	-"-	aukko G.?

Huone 8. Kaivaus № II.

Jäililattia poistettuna, kaivaus aloitettiin pohjois, etelä nurkaurakassa jossa hiukan sekaisin multa kerros poistettuna 30 cm paksuudelta, esiin tulleet mukulakivet jotka ovat kiinteän savi-pohjan päällä, jätettiin paikalleen. Huoneen pohjois itä nurkassa noin 1 m:n syvä ja 2 m:n pitkä ^{20-30 cm leveä} tyvenneisy joka kulkee itä seinän pitkin, sivunneisy oli täytetty mullalla. Sen pohjalla mukulakiviä. 60 cm syväneisyssä

siltäältä ryhmä pienempiä mukulakiviä ryhmässä (saviin perustalla) (kivi ryhmästä 60 cm vanhaan muuriin jätti.) Suunnilleen huoneen

keski kohdalla etelä länsi suuntaan harmaa kivi muuri kiilakivistä jossa muutamassa parangäkkiä mainittu muuri on tehty siten että kivet ovat asetetut päällekkäin ilman laastia tai sidettä. ^(pohjois itä seinästä lähtien) muuri jätetty huoneen länsi seinän väliseinään saakka, mutta poikkeus kohdasta kohden 1, 10-20 cm levyiseltä.

Pohjois itä seinän nurkaurakassa vanhaan amppeleimuratuun ikkunaan aukon ja myllyseuran ovi aukon kohdalla noin 2 m:n etelään hiiltyneen puun päte. noin 2,30 pitkä.

Etelä itä seinän nurkaurakassa levyä, paksu laasti kerros. Etelä länsi suunta hiiltyneita parruja joiden leveys vaihtelee 25-30 cm leveyden. Länni seinästä harmaita kiviä samassa kohdalla. Kuten kilakivi muurien katkelmat.

1
Suimmalleen huoneen Keski Koidalla
lahouksen puun jätte joka pötkäsi taiseita
sitin että se kulkee Poljois itä suunta
sia koidalla etelä suuntaan pään ^{lounaan} ^{lounaan}
mitalli astian palasia. Etelä jo lausi
suunan kulmauksessa kohtausa tiilien
päällä on astia tuhta.

ylärauta nautaan pöä 2,5 täpi mittaan (etelä puolella)
Kiila kiviä, hiikkimäisten kiilji kiven joukossa joiden
alustana täyte maata, ^{jäsgoki} palanutta tiiltä, hiikkia
ja nokea runsaasti, itä puolella oli jopa 50 cm
paksuuden noki ja tiili kerros sen alla, palanutta
tiiltä 4-30 cm. 7 cm hiikkia kerros ja 7 cm ^{vaalea} aallikerros
hiintein soivinaan perustalta..

Huone 1 tä-tänsi suuntaan kulkeva kivi kadatus
jossa mudula kiven joukossa on kiila kiviä
(etenkin tänsipäästä) jossa on liitteessä
huone 5 den väliseen launsa, liite kohdalla
laastia, kiiltä täyte maan alustan päällä jolla
vuorostaan on hiinteitä sovi pohjalla..

Umpienmuuratun (nyttämmin purettu)
huone 5 on aallikon kohdalla 90 cm itään
hiittyneen puun ^{huonumitten 32 mtr pituus} jätteen ^{loveyks noin 30 cm} alustana on
täyte maata palanutta tiiltä sovi perustalla
jäte on ollut peitetty kivillä, ja laastikerroksella
ja täyte maalla.

1bä-pohjais muurissa ruosteen mustaa
hiidan sellainen sovi maa ^{sestä muutamia} kiila kiviä
huoneen pohjais sekä huone 5 den väliseen
perusta ^{huoneen pohjais} sellaisella sovi pohjalla.
(on mainittu hiidan sellaisella sovi pohjalla.
Koko pohj. seinää pitkin ^{lattia kerhi kihtaan} mudula kiviä

Huone 8 kaivaus III

(intodivite)

Liiviladotus? joka halkaisi huoneen, itä-
länsi suuntaan, puretaessa ja siirrettyä
kivet huone 7 täyteen, paljastui niiden
alta täytemaa kersas joka poistettiin, vietsaan
samaa paikkaan sestä myöskin kerauksena
hajonnut, hiiltynen puunjäte, Pohjois-Itä seinän
mukkausksesta, mutta huoneen etelä seinän
vieressä olevat puunjätteet jotka olivat paremman
säilyneet jätettiin. Koskemattomana paikalleen
ajassa ^{hupun} ^{lounaan} ^{osa} ^{alusta} ^{puun} ^{jätet} ^{maasta} ^{muuten} ^{viereistä} poistettiin
70-75 cm. Kiila kiviä paljastui itäpäässä keski-
kohdalla, mutta sen sijaan pohjois ja etelä
puolella mukula kiviä joiden seuran vaihtelee
keski kohdasta pienempään. Huone keski kohdalla
oli runsaasti hiikkää. (vähän kirkas värikkään ja
hienoa) Länsi etelä mukkausksesta kiinteä
savi kersas, sen alla kiilattuja kiviä tiheästi
mellkeinä päällekkäin asetetut, itse mukkausksesta
parhain jätet (seinän vierään ja suuntaan mukkausksesta.
(muodustaan kulmauksen) etelä seinän: 272
pitkä ja 10-12 cm leveä. Länsi seinän parhain jätet: 174
pitkä ja 10-12 cm leveä → siitä 12-20 cm pohjoiseen
pien leikkuri jätet 60 cm pitkä 20-30 cm leveä.
mauritut jätet ovat tiilikerroksen päällä jotka
ovat loppellaan ^{sestä jätet} ^{asetetut} niiden
mitat ovat: $27 \times 125 \times 9$ $28 \times 13 \times 8$ $265 \times 12 \times 8$.
tiilikerran alla: kaastia 10-12 cm paksuudelta
aita: täytemaa ^{15-20 cm} ^{ja saven} ^{sesta} ^{jossa} ^{kaasti} ^{ja} ^{tiilen} ^{jätet}
ovat havaittavissa myös jonkun verran nokkaa ja
hiiltä sekä pieniä osia lahonutta runtoa

Huone 8.

Umppeinmuruattu oviaukko ~~10~~^{= 8C} lännestä
lukiin. Muraus sisäpuolella tiileillä:
 $27 - 27.5 \times 14 \times$ (koko kappale) sekä käytännöllä
laastia runsaasti.

Ulkopuolta, keskellä aukkoa, suuri
harmaakivi, ympäröivää tiilimuurauksen
jossa saumat selvästi näkyvissä. tiilien mitat
 $25.5 \times 12.5 \times 7.5$. $2 \times 13 \times 8.5$. $2 \times 13 \times 8.5 - 9$.
 $28.5 \times 14.5 \times 8.5$. Mutta kikkuraisia tiiliä on
myöskin käytetty. Harmaa kivi paistassa
sekä tiilimuraus sisäpuolelta, paljastui
aukko, varustettuna kanta kisti kolla, joka
mitattiin, valokuvattiin sekä purettiin
ennen pristamista.

8. Rukko ~~II~~ 1 vaihe eli pinta kerros.

Umpinmuruattu tiileillä laastia
käyttämällä, niiden suurus: $26,5 \times 12 \times$
 $9-9,5$. $27,5 \times 13,5 \times 9-9,5$. $29 \times 11-12 \times 10$.

II vaihe, $17 \times 14,5 \times 6,5-7-7,5$ osa riikkinaisia.

N° 8.

Pohjois itä laukkauksessa perä tui laukkauksessa

60 x 80 leveä ja 150 pitkä muurin sisällä

Pohjois itä muurissa tui laukkauksessa
perä tui pohjois muurin 60 x 80 leveä ja
150 syvä muurin sisään, seinässä oli käytetty
erisuuruisia kullu kiviä ja alivat he
saumattu toisiinsa laastilla jotta olivat
käytetty säästään.

L. Pettersson 1939

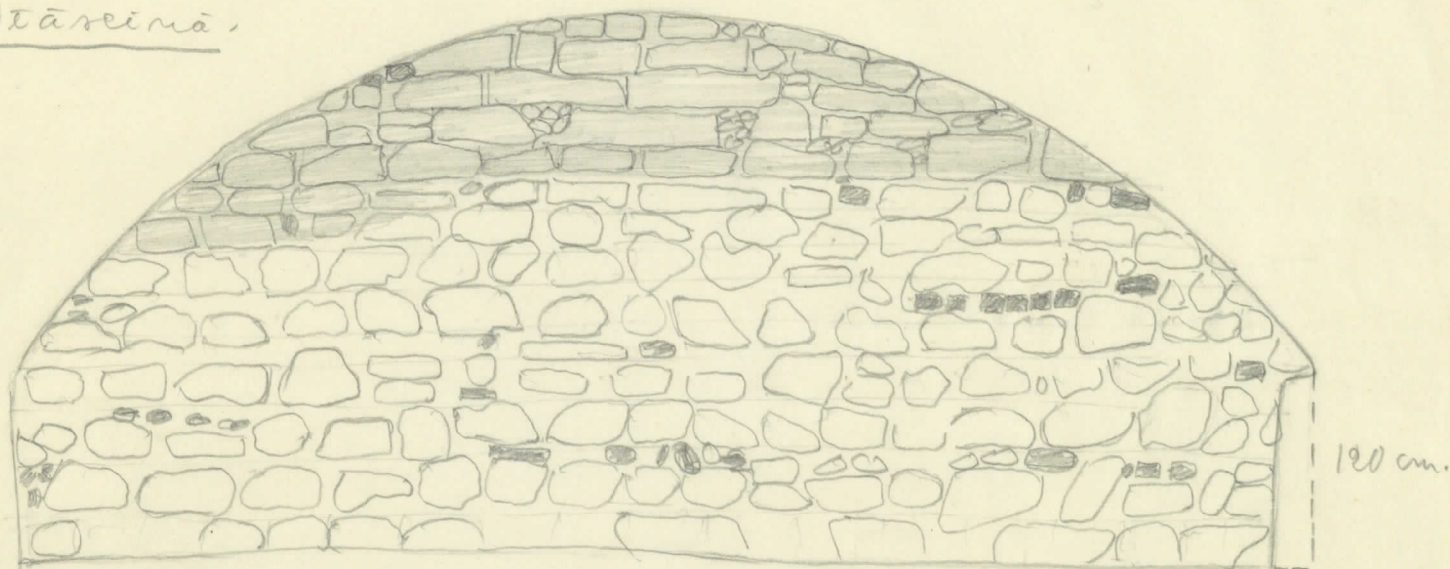
HUONE n:o 9
(täydellisesti)

(Huom: Kaikkien seinien ja ovien mitta- ja piirustukset
sisältyvät tähän kertomukseen.)

Luone nr. 9.

Kellari pohjoissivun keskiosassa olevien portait-
ten alla. Pakja-ala nelisivuinen, pitkulainen, paky-
-etelä-muntainen. Katto lyhyistä seinistä nouseva
tymppiholvi. Lännsireinässä ovi. Perimäntö; maaperi-
manto.

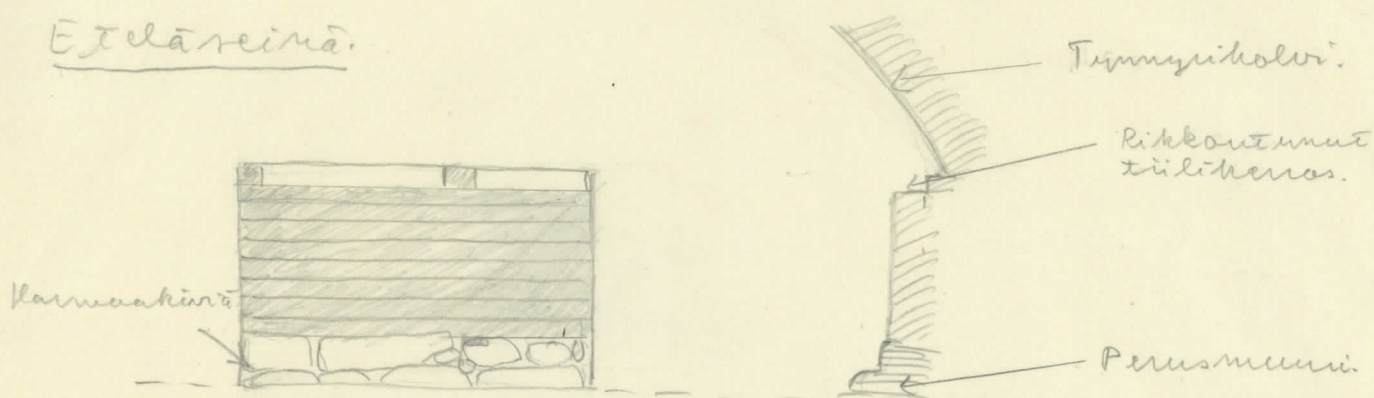
Itäseinä.

Itäseinä on ilman perusmuuria ja näyttää lepäävän
suoraan seuransekkaisen, kimmulan ravimaan päällä. Ei
ole liitoksessa pohj. - ja eteläseinän kanssa. Seinan ala-
osa m. 230 cm:n korkeuteen eulainista, sekä laakotuksista
että muntaisista luononkivistä. Kivet selvästi kerok-
nissa. Kivien väliet ^{mukulakivillä} täytetty kiven- ja tiilensimulla. Paikoi-
tellen eheitä (?) tiiliä ($26,5 \times ? \times 7,5$; $? \times 12 \times 8,5$; $? \times 13 \times 9$;
 $? \times 14 \times 9$; $? \times 14,5 \times 9$; $? \times 19,5 \times 9$; $? \times 12 \times 8,5$; $27,5 \times ?$
 $\times 7,5$; $27,5 \times ? \times 6$; $? \times 13 \times 9$). Laasti erittäin kovaa, vaa-
leankeltaista. Hiukka hienoa. Laasti peittää osittain seinäki-
vien ulkopinnan. — Seinan yläosan kivet selvästi valitut,
enimmäkseen nelisivuisia. Välissä kivensiruja ja muutamia
tiilensimukkaita ($? \times 13 \times 8$; $? \times ? \times 9$). Laasti tummempaa, huu-
metavasti helpommin murenevaa kuin seinän alaosassa. Ei
yleensä ulotu seinäpintaan raakka eikä peitä seinäkiviä.

Seinäpinnan keskiosa jatkuvan kuoneseen päin
pullistunut.

Eteläseinä.

Eteläseinä ei ole liitoksessa itä- ja länsiseinän kanssa.

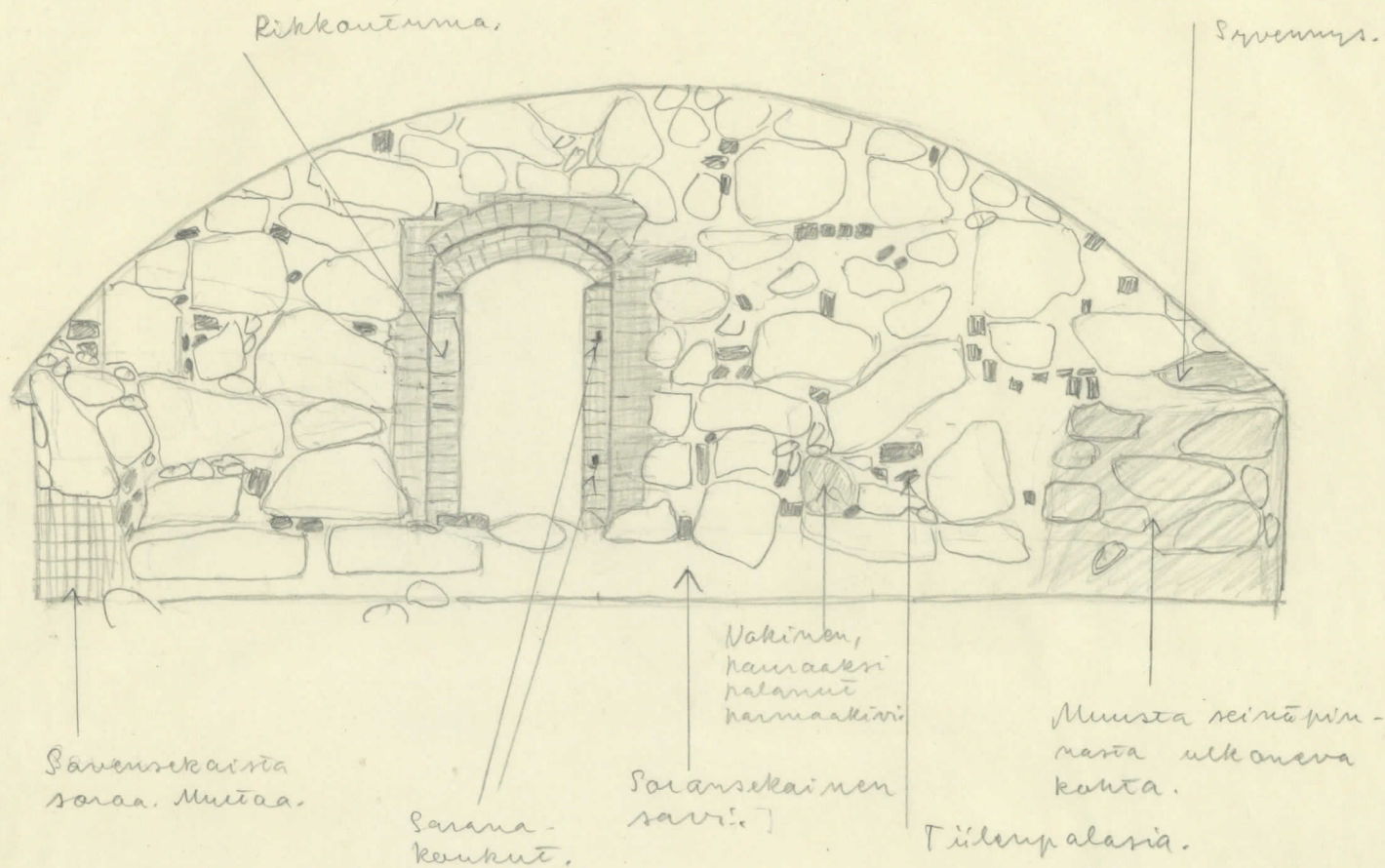
Alinna muusta seinästä n. 10-27 cm ulkoneva, n. 10-15 cm:n
karkuinen (kaivauksessa esilletulleesta savimaasta laskien)
karmmaakivistä tehty perusmuuri, tämän päällä paikoitellen
yläpuolella olevasta tiiliseinästä n. 3 cm ulkoneva karmma-
kivikerros. Kivet tasapintaisia, nelisivuisia. Välissä muuta-
mia mukalakivia. Seinäni yläosa tiilistä. Sekalimitys,
munkkilimitystä lähentelevä. Ylin tiilikeros mistä koko-
naan rikkoutunut. Sen takana (eteläpuolella) olevat tiilet
muoostavat n. 20 cm:n levyisen holvinkannan.
- Tiilimitat: 26-28 x 12,5-13 x 7,5-9,5.
Laasti karmmaakivien ja tiilien välissä keltaista (tummem-
paa kuin itäseinässä). Kovuus vaihtelee. Hickka hienvaa.

* Muntamissa koudissa kuitenkin n. 3-4 cm: n

vakuumien murentumut laastikerros alimpiin

kinien ja maan välissä.

* Luoteismurkassa, mainittu mekoneman yläpuolella on seinässä epäsäännöllinen m. 40 cm:n levyinen, 25 cm:n korkuinen ja 50 cm:n syväinen syvennys, josta pohjalla olevassa laastissa syvennyksessä on leen luonnontien jälki.

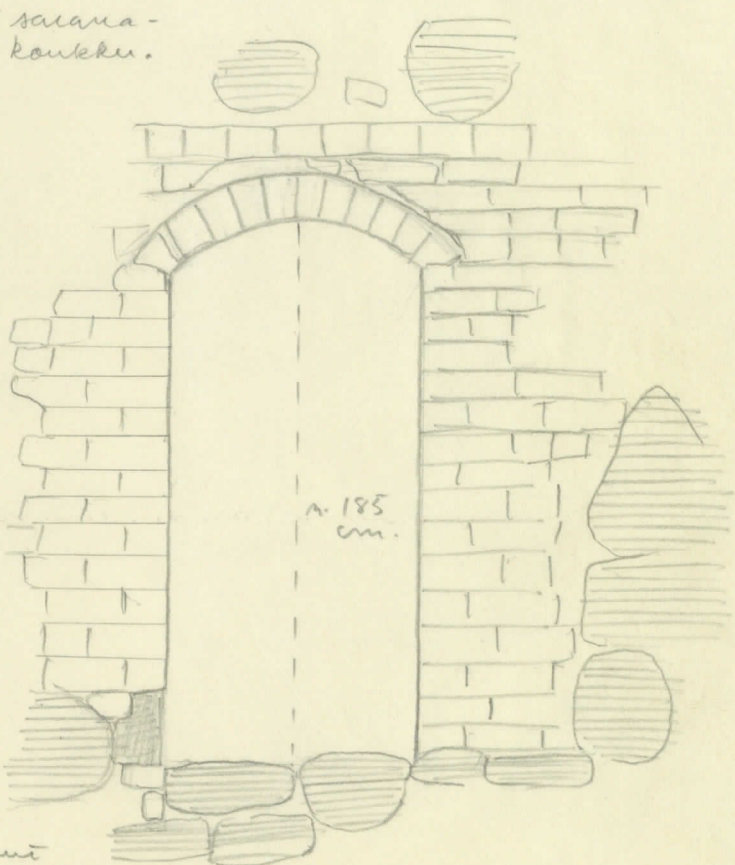
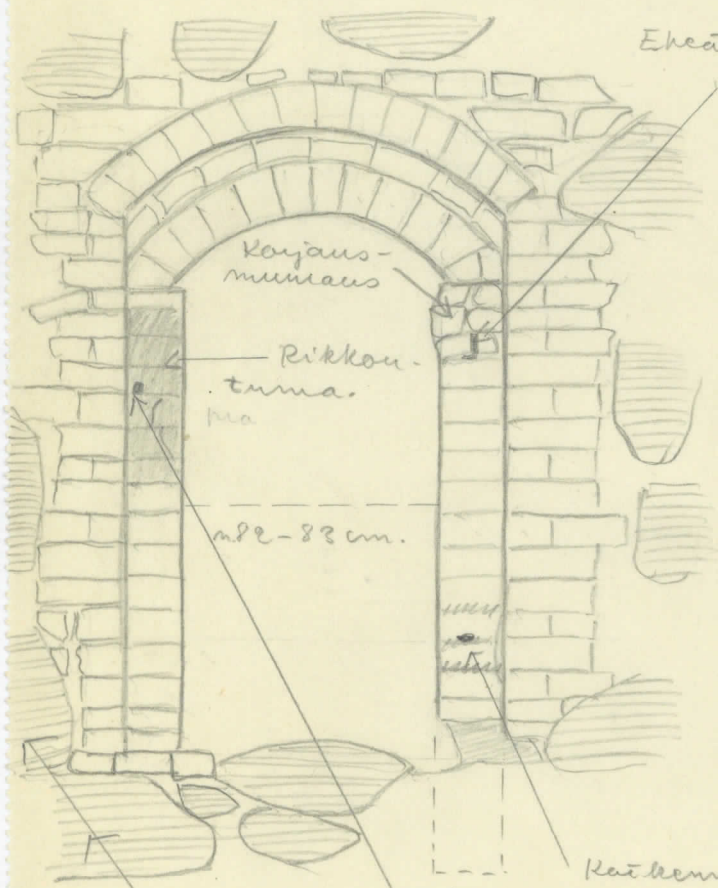
Länniseinä ilmaan perusmuuria. Lepää savensekaisen savi-
maan päällä. *Seinän ~~etelä~~ eteläosa ei ole liitoksessa etelä-
seinän kanssa vaan jääksee tämän ohi. Pohjoissei-
nän kanssa se reunijään on liitoksessa. Seinän pohjois-
osa ulkonee nim. muusta seinäpinnasta n. 6-23 cm
joten tämä osa seinää pohj. seinän kanssa muodostaa
tylppän kulman. Ulkoneuma kuuluu luultavasti vie-
reisen huoneen (n. 7 m) korillisnurkassa olevaan
pohji-eteläsuuntaan kulkevaan munnijänte-
seen, joka on liitoksessa huoneen pohjoissei-
nän kanssa. *— Lounaisnurkassa seinän alaa-
nassa, on n. 55 cm:n levyinen ja 65 cm:n korkui-
nen ~~suvennys~~ sivennys, jossa savensekaista soraa ja mui-
ta mukulakiviä. — Seinäkivet ei lainia, mui-
näkseen epä säännöllisiä. ^{harmaakiviä} Seinänpuoleiset riisnat

Kuitenkin melko tasaisia. Kivien välissä runsaasti kiven- ja tiilensiruja, mukula kiviä sekä muutamia keltaista tiiliä ($2, \times 2, \times 8,5$; $2, \times 13 \times 10$; $2, \times 13,5 \times 9$; $28 \times 2, \times 9$; $26,5 \times 2, \times 8,5$; $2, \times 13,5 \times 9$; $2, \times 13 \times 9$; Laasti, joka parhokseen, varsinkin seinän pohjoisosassa peittää seinäpintaa rauhauksen tavoin, huomattavasti keuhkaisempaa ja pehmeämpää kuin itäosassa. Suurehkoja kalkkikimpaleita.*

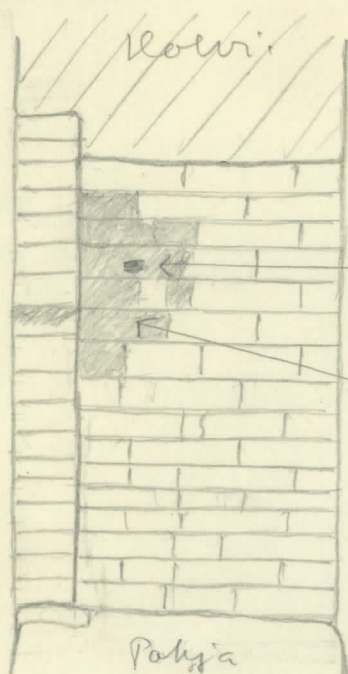
Oviaukko segmenttikaarinen, sisäpuoleltaan yksinkertaisella, suorakulmaisella profiililla varustettu, ulkopuolelta ilman profiilia. Pölyt ja kauniit tiilit.

Oviaukko idästä:

Oviaukko lännestä:

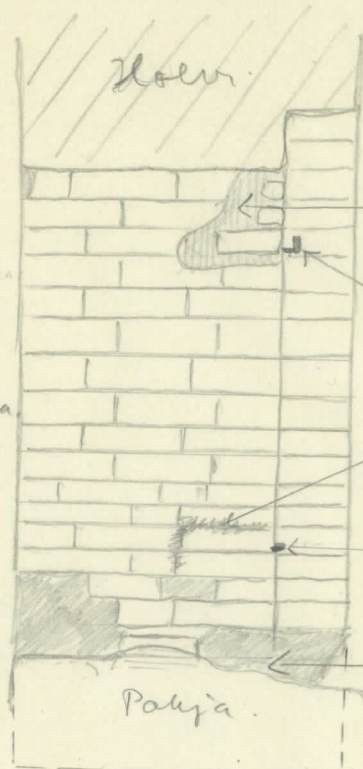

Katkennut 15 cm. sarana-koukku. Korjausmuunnos.
Harmaakiviä. Pyöreä, katkennut rautatappi.

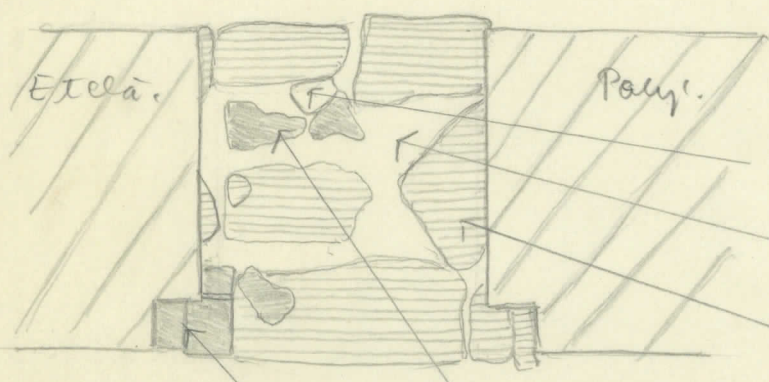
Katkennut
rautatappi.
Rikkoutuma.

Oviankon pohja.

Korjausmuuraus.
Valkea laasti.
Rikkiniäisiä
tiiliä.
Ehd. saranakoukku.
Korjausmuu-
raus.
Katkennut
saranakoukku.
Rikkoutuma.

90 cm.

Tiilenvälki (3) laastissa.
Murentunut laastia.
Kamaakiviä.

Aukon eteläpielen itäreuna on yläosastaan rikkoutunut. n. yhden tiilenvälkeyden syvyydeksi ja 30 cm:n leveydeksi. Rikkoutuneesta, suunnilleen pohjois- eteläsuuntaisesta, laastin peittämästä seinäpinnasta pistää esiin n. 5 cm:n pituinen ja 2 cm:n vahvinen, kamaakivi nostunut, nähtävää? Etäisyys huoneen seinäpinnasta 31 cm, aukon eteläpielen yläreunasta 36 cm, pielen pinnasta 13,5 cm. Tappi kunnut.

Aukon pohjoispielen alaosa rikkoutunut n. 15 - 30 cm:n korkeuteen. Väntisessä yläkulmassa samoin pieni rik-

keuhkuma. Pienen itäisessä yläkulmassa n. 32 x 30
cm:n suuruinen karsausmunaus, jossa pieni pullistunut
avaukseen päin n. 1,5 cm. Tiilet, yhta lukumääräisiä,
rikkinäisiä, mutta muuten samanlaisia kuin muut
avauksen tiilet. Laasti mittei valkoista, hieman kirkkaiden
ta. Melko pehmeätä (erotuu selvästi muusta avau-
ksen laastista. Vrti myöhem.). Karsausmunaus ulottuu
aukon itäreunassa olevan profiilin pohjoispuolelle
saakka.

Saman profiilin lännensivussa, 28 cm pienen yläreunan
alapuolella on n. 7 cm:n päässä aukon pielestä sautai-
nen, sivulta katsoen -muotoinen, edestä -
muotoinen sarana-aukku. Seinäm siinä menevä ora-
laties, n. 1,5 - 2 cm:n vahvuinen ja 5 cm:n levyinen, karsak-
si muostunut. Pystysuora ora läpikalkkaukseltaan pyöreä,
n. 2 cm:n vahvuinen. Alaosa vain 1,5 cm, sivulta latia.
Sarana-aukku on mainitun karsausmunauksen alareu-
nassa ja nähtiin olevan yhteydessä tämän kanssa. —
N. 103 cm alempana on tiilien välissä n. 3 cm:n levyi-
nen ja 2,5 cm:n vahvuinen pahasti muostuneen sarana-
aukun jätke. Alkup. muotoa vaikeaa todeta (mahd. saman-
lainen kuin edell.). Yksi yläpuolella oleva ja kaksi ala-
puolella olevaa tiiltä ulkonevat n. 1-2 cm pienen muus-
kalikkimäisyyttä niiden välillä*, kullentavaa, erikokoisia
ja hiemoa (Ilmeisesti karsausmunausta sarana-aukun
yhteydessä).

Aukonpuolelta ja segmentti-kaaren välissä n. 0 - 2 - 2,5
cm:n levyinen, pohjoispuolella vain heikosti erotu-
va pykälä. Kaaren tiilien välissä oleva laasti ulottuu
muutamien paikoin sappeauksen tavoin tiilien alle.
Tässä laastissa aukon suuntaan kulkeneiden tarapin-

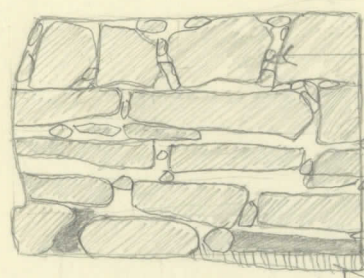
7
tähtien lautojen jälkiä.

Kaari, tämän yläpuolella oleva seinäpinta aukon molemmiin puoliin rikka muone nr. 9:n länsiseinän ylä-
osa oven pohjoispuolella ovat nakiria. Naki peittää
myös aukon pohjoispuolen ylempään kajaussuunnauk-
sen, näille. (Vrt. myöh. kirkon kamaakivi palaneet,
nakiriet kivet)

Tiilimitat: $27 \times 13,5 \times 7$; $28 \times 12,5 \times 9,5$; $22,5 \times$
 13×7 ; $27 \times ? \times 8,5$; $30 \times 14,5 \times 7$; $26,5 \times 13 \times 7,5$;
(pohj. pienen alemm. kaja; muunnos: $29,5 \times 13,5 \times 8,5$; 31
 $\times 14 \times 8$.)

Laasti suunnilleen samantyyppistä kuin länsiseinästä.
Kiekkia melko karkeata. Jonkossa kalkkekipaleita.

Ovian aukon pohja kamaakivista, tiilistä ja tiilen-
palasista. Muutamia kamaakivet ulottuvat oviaukon
tiilipöydän alle. Eteläpuolen profiili lepää tiilien
päällä ($? \times 13 \times 7,5$). Kivien välissä murenemutta, ket-
tentävää ja kamaakiekkaisista laastia. N. 17 cm länsisei-
nasta on tässä ehänä säilyneestä laastissa tarai-
nen, suunnilleen vaakasuora tiilenselke (?)

Kellertävää
laastia.

Vaaleaa, kovaa
laastia.

Murentumutta, kellertävää
mustaa laastia

Savea.

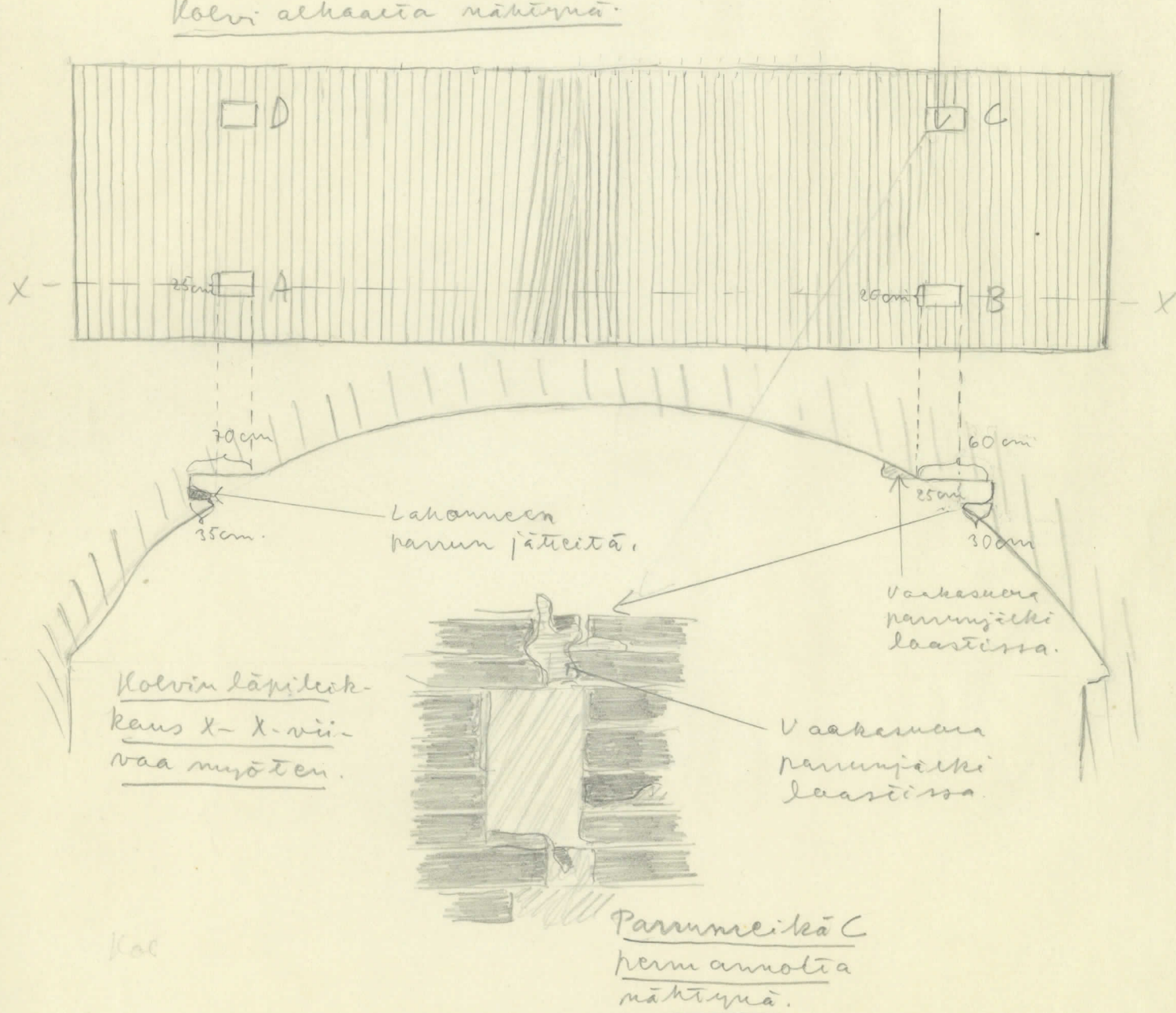
Karuaakirinen

Pohjoisseinä on liitoksessa lännisseinän kanssa, mutta jatkun itäseinän ohitse. Seinän länniseinän kaakri-alimmaista kivikerrosta ulkonevat muusta seinäpinnasta n. 4-8 cm. Alin kivikerros näytteää le-päänvään suoraan kiinteään saveen päällä. Seinän itä-osa peittää yhtä kivikerrosta ylempää. Alimman kiven alla ensin n. 5-6 cm:n vahvinen murentunut, kellertävä ja karkeahiekkainen laastikerros, tämän alla n. 10 cm:n vahvinen, mukulakiviä sisältävä mustakerros. Alin-na kiinteä savimaa. Alimman kivikerroksen kahden läntisimmän kiven välissä mustaa. Kahden alim-man kivikerroksen muissa raoissa yllämainittunlais-ta (kosteuden takia) murentunutta laastia. Nämä *kivet tulivat esille, kun permannon istomaakerros oli pois-tettu. — Kahden seinäavauksen kivikerroksen kivet pit-kulaisia, epä säännöllisiä, loukkoja. Yhimmät kivet lyhyehköjä, samoin loukkoja. Kivien välisissä raoissa runsaasti kivenessiä. Laasti, joka vain paikoitellen ulottuu seinäpintaan asti (vt. itäseinän yläosa), kahden alemman kivikerroksen välissä vaaleata, erit-täin kovaa, hiekkamelko karkeata. Seinän yläosassa kellertävää, pientä hiekkikimpaleita sisältävää. Peh-meämpää kuin edellinen (Sunnilleen samanlaista kuin lännisseinässä).

Huoneita katuava laakea tyynyholvi on tiilis-
 tä, pohjois- ja eteläseinältä nouseva. Puhjoisessa
 holvi nousee suoraan seinäpinnasta*, etelässä maini-
 tulta 20 cm:n levyiseltä pykälältä. Holvin itären-
 na lepää yläosastaan itäseinän varassa. Holvin
 päilännireinän väliin jää n. 0-2-6 cm:n levyinen,
 reunoiltaan epätasainen rako. Holvin pohjoisosa
 huoneeseen päin pullistunut.

Pannurikä.

Holvi alhaalta nähtynä.

Kolvissa neljä vaakasuoraa parunnereikää, kaksi kolvien kummassakin päässä. Suureus yläreunasta reian reian m. 60-70 cm, leveys m. 20-25 cm, korkeus m. 25 cm. A:n pohjalla lahanneen, ei palaneen parun jäteä. B:n yläreunassa, kolvien pinnassa olevassa laastissa vaakasuoran parun jälki.

Tiilimitat: $27 \times 2 \times 8,5$; $2 \times 13 \times 9,5$; $28 \times 2 \times 8,5$; $28 \times 2 \times 9$; $22 \times 2 \times 8$; ~~$27 \times 2 \times 8,5$~~ ; $2 \times 13 \times 8,5$; $26,5 \times 2 \times 8,5$; $28,5 \times 2 \times 8$; $29 \times 2 \times 10$.

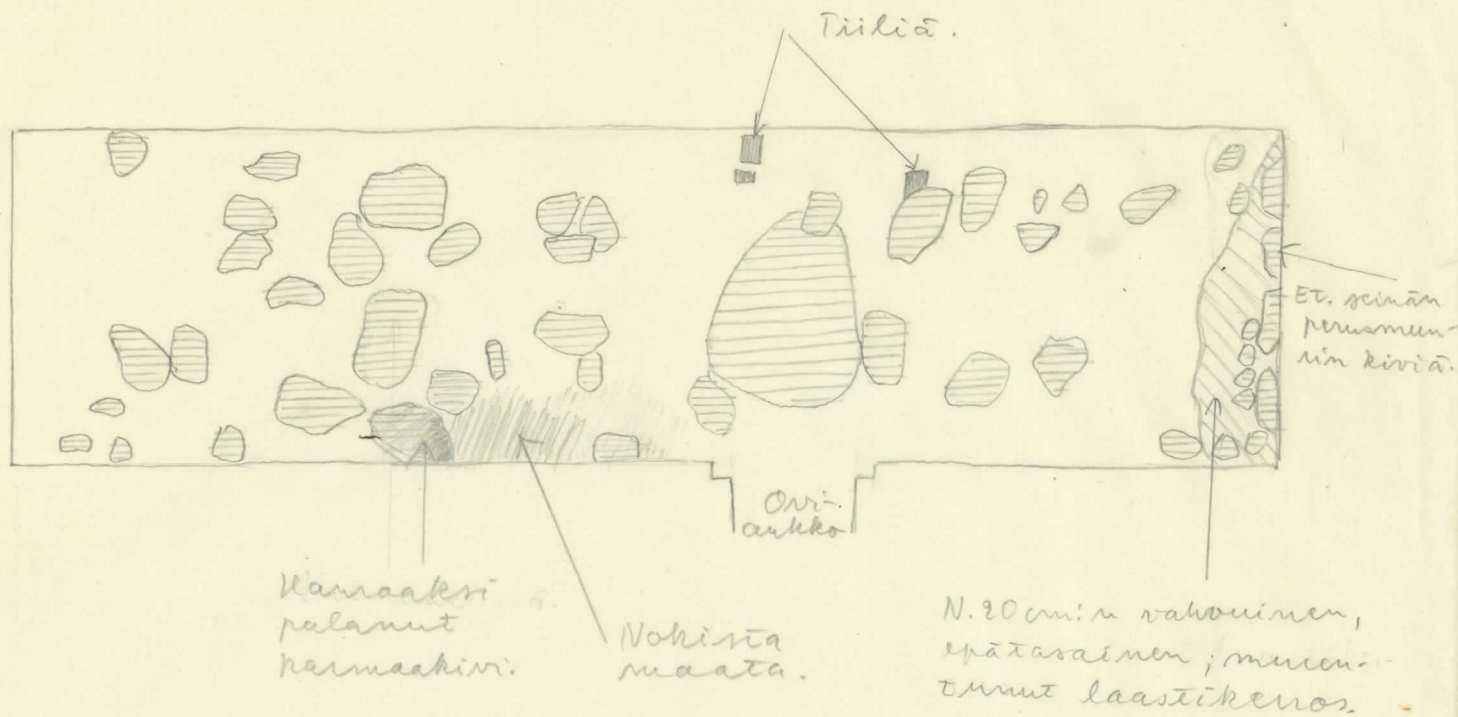
Sekalimitys. Tiilet enimmäkseen juoksussa. Laasti kovaa, kellentävää. Runsaasti pieniä kalkkipalasia. Kiekkia melko hieman. — Laasti ulkonee tiilien välisistä saumoista ja peittää niillä täällä osittain tiilien pinnan. Tästä laastissa kolvinseunttaisten laatojen jälkiä.

Kolvien tiilet ja etenkin laasti nahisia, samoin parunnereikien laasti. Kuv. avianuko ja laastin

mittoja mm. koulutelu 1915, v

Permanto.

11

Permanto oli savensekaisen itomaan peite, joka eteläseinän kohdalla ulottui n. 90-65 cm:n päähen seinän ularennasta, pohjoisseinän kohdalla n. 100-80 cm:n päähen mainittuun seinän ularennasta. Ditomaakerroksesta löytyi permannon eteläosasta m.m. savistaan kappaleita.

Kun itomaakerros oli poistettu tuli esiin savisekaisen savimaa joka ulottui itä- ja länsiseinän raho orittain pohjoisseinän alle. Savimaa näyttää olevan kiinteätä ja korkeamatonta.

Saven päällä oli erikokoisia, kllman järjestyttä olevia harmaakiviä, joista monet nähtävät esiin mainittu itomaakerroksesta. Kivet näyttävät kuuluvan mainittuun savimaahan. Oviaukon ja luoteismuuran keskivälillä oli länsiseinän juuresta orittain seinä-kivien pämpäiden alla olevan murentuneen laastikerroksen alle ulottuva harmaakivi, jonka eteläosa oli kannaaksi palanut. Kivien leveys saven päällä, sen yläosa oli näkyvissä itomaan yläpuolella.

... ..
 Eteläpuolella istumaa oli n. 80 x 50 cm
 suurista alasta. (Vrt. oviaukko, länsiseinä ja holvi).

Itäseinän edustalla, oviaukon pohdalla oli kaksi ont-
 tain raven peittämää tiiltä ($26 \times 12 \times 8,5$; $26,5 \times 12,5$
 $\times 9$) sekä yksi tiilenpätkä. Toinen khta tiili ulottuu
 länsipuolella olevan harmaakiven alle.

Eteläseinän pinnassa oli itäseinästä länsiseinään ulot-
 tuva n. 25-50 cm:n levyinen ja n. 20 cm:n vahvu-
 nen, pinnaltaan epätasainen, murentunut laastiker-
 ros. Tämä peitti seinän perusmuurin.

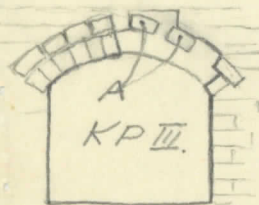
L. Petersson.

Wirkkoon johtavan porras-
huoneen alin kerros.

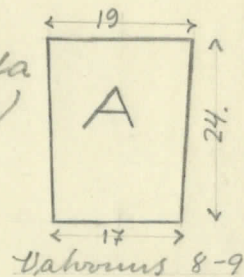
K P III

Eteläsiiven yhteydessä oleva, nyk. kirkkoon johtava porrashuoneen alim. kerroksen läntisen seinän ulkopuolella oleva pohjoisemman komeron umpeenmuuraus-tiilet:

8x12x26, 9x12,5x27, 9x13,5x28, 8,5x13x28, 9x12,5x26,5, 9x13x27, 9,5x13x27,5, 9,5x13x27, 10x12,5x?, 9x17x33,5, 8,5x16,5x32,5, 8x15,5x?, 8x14x?, 7,5x15x?, 10x13x27,5, 10x13,5x28,5. Saman aukon täytemuuraus 8,5x12,5x?, 9x13x?, 9,5x12,5x?, 7,5x14x28, 7,5x14,5x28,5, 8,5x14,5x?, 7,5x14,5x?, 7,5x15x?, 8x15,5x?, 6,5x13x24,5.

Komeron ump. muurausta purettaessa irtaantui komeron rikkoutuneen holhin yläpuolella lattellaan olevasta varrasta (A kohdasta) kaksi tiiltä, toinen rikkiäinen.

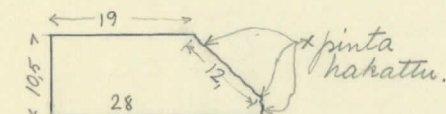

K P II.

Eteläsiiven yhteydessä olevan nyk. kirkkoon johtavan porrashuoneen alimman kerroksen itäisessä ulkoseinässä olevan pohjoisemman komeron umpeenmuuraus-tiilet: 7x14x29, 7,5x14,5x28,5, 8x14x28,5, 8x14x29,5, 8x13,5x29, 7,5x13x?, 7,5x14-14,5x?, 8x13,5-14x?, 7x13-13,5x?, 8x14x29, 8x13,5x28, 7,5x13,5x28, 8,5x14,5x?, 9x12,5x27,5, 9x13x27,5, 9x13x27, 9,5x13,5x27,5, 8x15,5x?, 9x15x29, 9x17x34, 7x13x25, 7,5x13,5x24,5, 9,5x16,5x?,

K P I.

Et. siiven yhteydessä olevan nyk. kirkkoon johtavan porrashuoneen alimman kerroksen itäisessä ulkoseinässä oleva eteläisemmän komeron umpeenmuuraus-tiilet: 8,5x12,5x27, 8,5x13,5x26,5, 8,5x13,5x28,5, 9x12x26,5, 9x13x27, 9x13,5x28, 9,5x12,5x27, 9,5x12,5x26,5, 9,5x12x26,5, 9,5x13x27,5, 9,5x13x28, 9,5x12x25, 9x13x26, 9x12x26, 9,5x13x28,5, 7,5x14x28, 7,5x14,5x28,5, 7,5x13,5x28,5, 8x14,5x29,5, 7,5x15x29, 10x12,5x27, 9,5x13x28, 9,5x13x27,5.

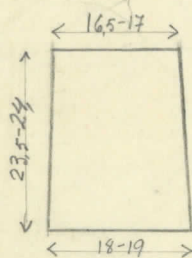
Leveys 13,
1 kpl.

Sekä yksi mahd. taralisesta seinätiilestä hakattu muototiili.

K P.

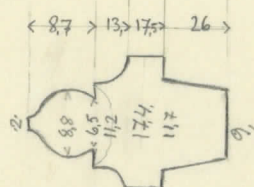
Et. siiven yhteydessä olevan, nyk. kirkkoon johtavan porras-
huoneen alimmassa kerroksessa olleet, 5 den alimman porras-
askelan tiilet: $8 \times 13 \times 28$, $8 \times 12 \times 26,5$, $8,5 \times 12 \times 27$, $8,5 \times 13 \times 26,5$, $8,5 \times 13 \times 27,5$,
 $8,5 \times 12,5 \times 27$, $9 \times 12,5 \times 27$, $8,5 \times 12,5 \times 27,5$, $8,5 \times 13 \times 27$, $9 \times 13 \times 27$, $9 \times 13 \times 28$, $9 \times 12,5 \times 26$,
 $9 \times 13 \times 27,5$, $9,5 \times 12,5 \times 27$, $9,5 \times 13 \times 27,5$, $9,5 \times 12,5 \times 26,5$, $9,5 \times 13 \times 27$, $9,5 \times 13 \times 28$, $10 \times 13 \times 28$,
 $10 \times 12,5 \times 27$, $9 \times 14 \times 28$, $9 \times 13 \times 29,5$, $9 \times 13,5 \times 29$, $8,5 \times 13 \times 31$, $8 \times 13 \times 31,5$, $9 \times 15 \times 30$,
 $6 \times 14,5 \times 29,5-30$, $6,5 \times 14,5 \times 30$, $6 \times 15 \times 30$, $6,5 \times 15 \times 30$, $7 \times 14,5 \times 30$, $7,5 \times 15 \times 31$, $7 \times 13 \times 27$,
 $6,5 \times 14,5 \times 26$, $7,5 \times 13 \times 27$, $7,5 \times 14 \times 28$, muutama $8,5 \times 16 \times 33,5$, $10 \times 16 \times ?$, $9 \times 17 \times ?$.

HOLVITIILIÄ

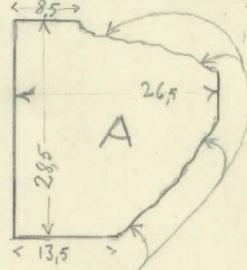
Vahvuus 8-9,
eheitä 4 kpl.
riikkiin. 4 kpl.

PROF. TIILIÄ

Vahvuus: 10,
8 eheitä 6 kpl.
riikkiin 1 kpl.
palasia 4 kpl.

MAH. RIK. LATTIATIILI.

x riikkiin.
Vahvuus 9,
1 kpl.

Yksi lattia tiili $8-8,5 \times$
 $26,5 \times 27$, sekä yksi
riikkiin. mahd. lattia-
tiili A.

L. Pettersson 1939.

HUONE NO 10

1. Kuvaus (ei tiilimittoja)
2. Kaivaus 1. (Lattia)
- [3. Kaivaus 2 (-" -).]

Huom. N:o 3. Kirj. myös. undestann!

[Tiilet: Vrt "Tiilimittoj's I"]

1500 - 100 g/m²
52 x 9 = 120 m²

157,5 g/m²

Latviaa kaivetuksessa löytyi etä seinän ^{huone 10} vieressä, oven ja pohj. seinän välillä runsaasti muurilaastea.
~~Seuraava tulkinta kuvien kaksituumien mukaan~~ hohkaa,
~~hiottua~~ lakonnutta puuta.

Laastin seasta löytyi eläimen (kissan?) kallo.

Pahj. seinän itäosan juuresta tavattiin lahonneen
muun kappaleita ja tuolia.

Latviaa syvemmälle kaivettaessa selkittiin, että kivilatomus jätkäsi huoneen itäpääkän, ja että se alkuaan näyttää muodostaneen suunnikkaan muotoisen kuvion keskilatuian ympärille. Viemä-
rifahtoa kaivettaessa on se vahingoittunut eteläi-
sen oven kohdalla ja pohj. seinän itäpäässä.

Pohj, oven edessä, kaakkoismurkassa ja eteläseinän kes-
kellä se on pantunut parvien tukiä alleiden kive-
kasojen alle.

Koollisuuskasta, kivilaitamukien väällä, oli lahan-
neita, onttain tuohien peittämiä hiirviä, joista kaksi oli
pohjoisen kivilaitamukien sisäreunalla, yksi itäisen kivi-
laitamukien keskellä, muodostaen suunnilleen suo-
ran kulman edellisten hiirvien kanssa. Itäseiniän juu-
redesta itäseiniän oven eteen. Sisempi hiirvi on onttain
itäsen parann kivitukien alla.

Huane m. 10.

* Thirsien pään välissä ja yläpuolella on mynn-
kipinnassa myöhemmän kalyntsen merkkejä.

XX Länssimunnissa kalmevintä vaakasuorassa linjassa
olevaa suvennusty sekä ykri suvenni suvennys.
Kulmaulokkeesta tähtäessä ykri vintä suvennusta.

Thane 10.

Kuane neliön muotoinen. Leveähuokasta
pistä siihen kuitenkin suunnikkaan muotoi-
nen ulkonema. Ovi eteläreunan länsikääntä,
segmenttikaarinen, sekä itäreunan keskellä, sa-
moin segmenttikaarinen.

Eteläseinällä, oven oikealla puolella, seinän keskellä segmenttikaarinen kamero lunkkuriin, oven vasemmalla puolella samantyyppinen, mutta puoleksi länsi-seinän sisäpuolelle menevä.

Seinät suurimmalta osalta harmaakiveriä, oven
ja kameroitten pielit kuitenkin tiilestä, samoin
luoteiskulmassa olevan ulkoneman muhkaja etelä-
seinän ylimmä osan entisen katonrajan kohdalla.

Itäseinään on suunniteltu entiseen katamajaan
upotettu kaksiosakasmuotoa kiinteä ulottuen pohj. seinästä
n. 1 m:n kääntämäteläseinästä. *

Täällä ei ole väärässä lisä kivi n. 1,5 m:n levyi-
nen syvennys, joka latuasta ulottuu hieman maisi-
tum kiven yläpuolelle.

Pohjoisseinän yläreunassa tiilestä muunnattuja katonaukun
lokeroita, *x
Lattian muodosta maamintaa, josta keski-
hinnestä vähän länteen kallio on näkyvissä, sa-
moin pohjoisseinän länsipäässä.

Polytrichum n. 1,5 m pitkästä kulkua seinän
suuntainen matala luonnonkivilaakseli ulomman
kulman lakkeen edestä huoneen keskivaiheille saak-
ka.

Saima-
Saimanlainen eläin on pihakkaaleiden oven
edestä kulma-
edestä kulma-
muodostavat suunnilleen suoran kulman.

Malemnien avien välillä havaittavissa epäselvempi
matala kivilaitamus.

Latvian ylitse on arctiğin kolme parrua, suuunassa
dohj. — etelä; Päätt ja keskiasat kivien tukemat.
Keskimmäiset parrusta vain eteläosa jätellä, kes-
kellä ollut kivikara(?) hävinnyt.

Luinalla intokiviä ja tiiliv.

Kuane m. 10.

Kaivaus m. 2.

Kuaneen poikki kulkevat hiekoja niiden alla olevat ki-
vikasat poistettiin suunnilleen nelikulmaisen
kivilatomuksen tasalle, samoin kivilatomuksen
ulkopuolella ollut maa viemäriputken alla
ja vierestä olevaa maata lukuunottamatta. ^{XX} —
Kalliota voitiin remata luoteismurkan suunnikkaan-
muotoisen ulokkeen (kokonaisuudessaan kalliolle
rakennettu) kohdasta itäseiniän itäisemmän ik-
kunakomeron ja huoneeseen m. 11 jättävän oven edus-
talle sekä pitkin länsiseinää m. 11,5 m:n väähän
tälle sekä pitkin länsiseinää m. 11,5 m:n väähän
tälle. Länsiseinän perki- ja itäseiniä ei kui-
tenkaan lepyä suoranaisesti kallialla vaan kivense-
kaisen savikemoksen väällä. Kallio viettää keskilä-
tiältä koilliseen ja lounaiseen päin. Viemäriputki-
ta m. 1-2 m itään se tekee pyörähuoran murkan alus-
pään ja jatkuu vaakasuorana itäseiniän oven edustalle,
johon kaivetuissa kuopissa se jälleen nousee loivasti
seinää kahden. Koillisnurkassa ei kaivauksessa tavat-
tu kalliota. Kallion pintaa on tahallisesti tyhötty sorvillä.
Hirsien alla olevat kiviakat ovat autuneet muualle.
Pöytäluoteismurkassa rakennettiin pienemmistä
kivistä tonttien latomusten väälle. Oven edessä olevissa lato-
murkissa pienempiä murkkeitä, yksi kummassakin.
Luoteismurkan kiviakat lepyä suoraan
kallialla. —
Lätiällä oleva nelisivuinen kivilatomus, edellisessä
kaivauksessa nurmimurri osaksi paljastunut, oli
pääosin viemäriputken kohdalla rikkoutunut myös
itä- ja länsisivuilla, ilmeisesti mainittuista kiviakso-
ista. — Tältä tavasta kivilatomuksen poh-
ja tehtäessä. — Täältä tavattiin kivilatomuksen poh-
jaisiin alia, putken itäpuolella, jossa yksoikeita-
sen kivilatomuksen katkelma näkyi ulkoreunassa ja
kolminkertaisen sisäreunassa. Myös putken länsipuolella
oli latomuksen alla rikkoutuneita tiiliä. Latomuksen
länsiseinän ja länsiseinän välillä oli muutamia
lätiätiiliä epäjärjestyksessä, nähtävästi paikalle
heitettyjä. Viemäriputken reunassa oli samoin muu-
tampia tiiliä.

*-Latomuksen sisäpuolella, sen koillisnurkassa, oli lato-
muksen ulkuseinän tasalla laastin, saven ja tiilensiru-
jen muodostama lattiantapainen pakkas, johon kai-
vauksessa poistettiin. Sen alla oli tummempaa maata
ja muutamia laakakiviä.

Eteläseinän oven edessä olevat laakakivet paljastuivat
kokonaan ja ovat nähtävästi muodostaneet rapun en-
nen oven laajentamista. Ne liittyvät oven länsipuoleen, jom-
ka alaosaa ulottuu yhtä tiilensirumitta idemmäksi kuin
alasaralla jonka sarakonkku on rakenteeltaan erilainen
kuin lämmempänä oleva ylempi sarakonkku. Pappukiviä
on ilmeisesti siirretty mukea laskettuaessa.

XX Maa oli vainanä tummankkoa, löytyä sisäitävää, syvem-
mällä soanrakista savea paitti länsiseinän edessä,
josta tavattiin puhdasta savea ja koillisnurkassa, josta
tumma maa ulottui kaivauksen pohjaan asti.

~~Kuane m. 6.~~

~~Kaivaus m. 3.~~

~~Lattialla olevat palikat ja laudat poistettiin.
Orituain länsiseinän alla ollut pohj. eteläsuuntaan
kulkeva hirsi jätettiin paikoilleen. Puitten alla
olevaa intamasta poistettaessa tuli esiin ilmeisen sel-
vää päijerystä aistettuja harmaakiviä. Eteläisen
oven edessä olevaa huopaa kaivettiin syvemmälle,
jolloin tavattiin pienempiä harmaakiviä sekä koilli-
sena launaisen kulkevan laamun näköisiä jätteitä.~~

~~Selvä~~
45

~~L. Pettersson.~~

L. Pettersson 1939

HLONE no 10.
(pattern)

Kaivans no 2: permanto

Luone n. 10.

Permanto.

Kaivaus n. 2.

Poranjalkei

Kivikasan
jätteen.

Tasapinn-
taimen
kivi.

Laakeita
pönnäski-
riä.

Tasapinn-
taisia
kiviä.

Kivikasan
jätteen.

Kellertävän
laastin
jälkiä.

Kivikasojen
jätteen.

Poranjalkei.

Syvennys
Ponjalla kallio.

Lahonneita hirsiä.

Tiiliä kolmessa
kenoksessa.
Ei laastia.

Tummaa
maata.

Kuoppa. Pohjalla savea,
joka ulottuu länsisei-
män alle.

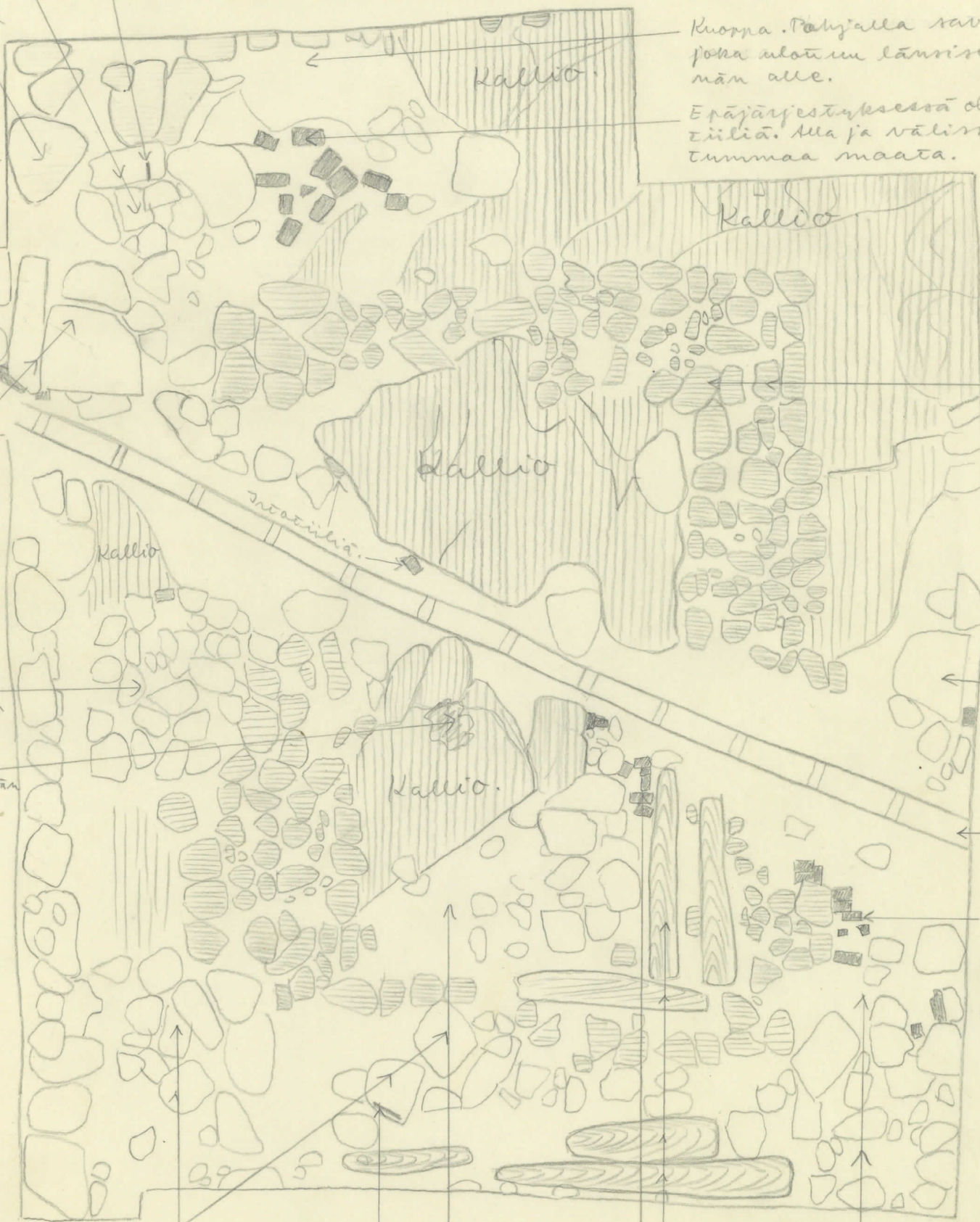
Epäjärjestyksessä olevia
tiiliä. Alla ja välissä
tummaa maata.

Kivilatomus.

Kivikasan jätteen.

Viemäri-
putki.

Tiilimur-
rausta

Kuoneen poikki kukevat, pohjois-etelä-
suuntaiset hirret ja niiden alla olevat kivi-
kasat poistettiin suunnilleen nelikulmaisen
kivilatomuksen tasalle, samoin kivilato-
muksen ulko ja sisäpuolella ollut maa
viemäriputken alla ja vieressä olevaa maa-
ta lukuunottamatta. Maa oli ylempänä
tummaakkoa, löyryä sisältävää, syvem-
mällä sorasekaista savea paitsi länsi-
seinän edessä, jossa oli puhdasta savea
(kallion seinän alla) ja koillisnurkasta,
jossa tumma maa ulottui kaivauksen
pohjaan asti.

Kalliota voitiin seurata luoteisnurkan
suunnikkaanmuotoisen ulokkeen (kokonaan
kalliolle rakennettu) kohdalta eteläseinän itäi-
semmän ikkunakomeron ja huoneeseen n.
11 johtavan oven edustalle sekä pitkin län-
siseinää n. 1 m:n pääkän eteläseinästä. Län-
siseinän kerki- ja eteläosa ei kuitenkaan lepää
suoraan kalliolle vaan kivensekaisen savi-
kerroksen päällä. Kallio viettää keskilat-

tiasta koilliseen ja lounaiseen päin. Viemäriputkesta n. 1-2 m. itään se tekee pystysuoran mutkan alaspäin ja jatkuu suunnilleen vaakasuorana itäseinän oven edustalle, johon kaivetuissa kuopassa se jälleen nousee loivasti seinää kohti. Koillis-putkesta ei kaivauksessa tavattu kalliota.

— Viemäriputkea laskettaessa on kallion keskelle räjäytetty n. N.N.O. — S.S.W. — suunnainen noma. Kallion pinta noman molemmiin puoliin on tällöin rikkoutunut. Noman itäpuolella, ehkästä kalliopinnoassa, on kellertävän laastin päteitä, näntävästi Nunnakirkon keskipylvästä.

Hirsien alla olleet kivikasat osoittuivat muualla paitsi luoteismurhasta rakennetuiksi pienemmistä kivistä tehtyjen latomusten päälle. Oven edessä olevissa latomuksissa porausten merkkejä, yksi kummassakin. Luoteismurhan kivikasa lepäsi suoraan kalliolla.

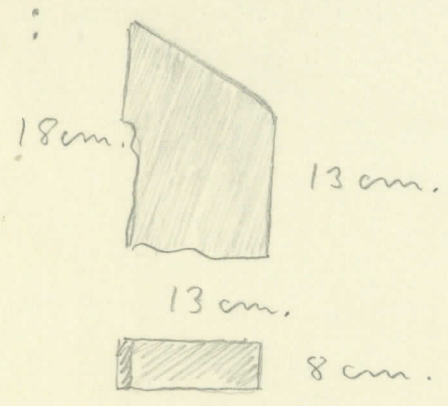
Permannolla oleva, ensimmäisessä kaivauksessa suurimmaksi osaksi paljastunut

Kivilatomus on n. 120 cm:n levyinen. Etäisyys pohj. seinästä n. 165 cm, eteläseinästä n. 150 cm, itäseinästä n. 125 cm ja länsi-seinästä n. 240 cm. Kiviä on vain yhdessä kerroksessa, ilman laastia. Kivet erilaisia, mukulakiviä, pienehköjä laakakiviä ja osittain lohkotunja kiviä. - Latomus oli, paitsi viemäriputken kohdalla rik-
koutunut myös itä-länsi- ja eteläsivunilla, ilmeisesti mainittuja kivistä tehtäessä. Latomuksen sisäpuolella, sen koillisiskulmassa, oli suunnilleen latomuksen yläpinnan tasalla laastin, saven ja tiilensirujen muodostama, lounaisreunataan epätasainen, lattian-
tapainen pakkas, n. 10-20 cm:n vahvinen. Alla oli tummaa maata ja muutamia laakeita haimakiviä.

Kivilatomuksen länsireunan ja länsisei-
nän välillä muutamia epäjärjestyksessä
olevia tiiliä ($23 \times 15,5 \times 7,5$; $23,5 \times 16 \times 7$; 24×16
 $\times 7$; $24 \times 16,5 \times 7$; $2, \times 13 \times 7,5$). Tiilien välissä ja
alla tummaa maata.

Kivilatamukseen pohjoisreunan alta, viemäriputken itäpuolelta pisti esiin muutamia lappellaan olevia, pohjois-etelä-suuntaisia tiiliä ($30 \times 14,5 \times 8$; $29 \times 15 \times 9$; $2 \times 13,5 \times 2$). Tiilien välissä kellutavää kärkekikkakaista laastia, joka n. 1 cm:n vahvuisena kerroksena ulottuu tiilien alle. Tiilet yhdessä kerroksessa. Muuraus jatkuu etelään kivilatamukseen alle.

Tästä kohdasta hieman länteen, kivilatamukseen sisäreunan alla, pohj.-etelä- ja itä-länsi-suuntaisia, osittain rikkoutuneita tiiliä ($2 \times 14 \times 9$; $13,5 \times 2 \times 7,5$) lappellaan kolmessa kerroksessa. Tiilien välissä ei ollut laastia. Joukossa yksi katkennut profiilitiili:

Viemäriputken uomassa oli muutamia, nähtävästi myöhemmin paikalle joutuneita istotiiliä.

Eteläseinän oviankon pohjalla, länsin-
 sen juurella olevat laakakivet paljastuivat
 nyt kokonaan. Ne ovat nähtävästi muodos-
 taneet portaat ennen oviankon laajentamista.
 Niitä on nähtävästi siirretty putkea lasketta-
 essa. - Paraskivistä pohjoiseen lisäksi kaksi
 rläpinnaltaan suunnilleen vaakasuoraa
 harmaakiveä, jotka mahdollisesti ovat yh-
 tydessä portaan kanssa. - Oviankon ja
 lounaismukan välissä, eteläseinän juures-
 sa, rläpinnaltaan tasainen, mielii vaaka-
 suora harmaakivi.

L. Petersson,

HUONE N:o 11

- I. Huone 11: Kuvaus ilman tiilimittoja
II Huone 11: Kupolin tiilet (ruutu tiilimittoihin)
III Huone 11: Kairaukset II, III ja IV

[Tiilet. Vrt Tiilimittoja I]

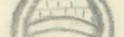
Huoneen malala huone. Eteläinen seinä.
 Eteläisen seinän oikealla puolella; läntisen sei-
 män vieressä portaita ja segmenttikaarinen ovi-
 kulkuaukko joka johtaa ovinimiskäihin missä portaat jatku-
 vat tiiliseen kirkkaimmahan eteiseen. Siitä johtaa suorakul-
 mainen oviaukko ^{kaksine} juneorineen jalkalle. Ovikulkuauk-
 ko ulkopuolella ylälaudassa yksinkert. suorakulmainen pro-
 fiili. Ovinimiski ulkopuolella myös yksinkert. suora-
 kulmainen profiili; segmentti kaari. Kulkuaukon ylä-
 puolella kahden tiiliseinän suuruinen reikä joka johtaa
 eteiseen. Reikän yläpuolelta tiilikivi putoavat pois. Etei-
 sen, ^{sekä} läntisessä ja itäisessä seinässä, segmentti-kaa-
 rinen komero. Lattia eteisessä tehty tiilistä. Pää-
 puolelta juneori, jätetty kahtia ylä- ja ala-ovi. Eteisestä
 johtaa 5 porrashuonetta alas huoneeseen, 3 ensimmäistä
 eteis, laskien ^{ainoastaan} tiilistä, ja kahri seuraava tiilistä min-
 ka päälle on sijaitellu leveät harmaat kivet.
 Seinän sisäpuolella tiilikerrassa. Olen vasemmalla
 puolella suorakulmainen komero missä ulkonuori muo-
 dostaa takaseinän. Vasemmalle siitä komerosta, tai-
 nen ^{kattoon ulottuva} komero, segmenttikaarinen, muuri muodostaa
 takaseinän, muuri tehty isästä kiveistä ja tiiliki-
 vistä. Tästä komerosta johtaa segmenttikaarinen
 aukko murena välillä alavaan komeroon joka

sikertlapuslatta

Sisa

Hausen H. (Jälkö)

oikealla puolella, ^{sisä}
 on yhtä korkeaa kuin huone, ~~oikealla puolella, ^{sisä}~~
 vasemalla puolella ammastaaⁿ (metlini korkeus,
 kameroon eteläseinä muodostaa muun isoin kivi-
 neen, ^{ja eteläseinä} muuraukset jonne kameras-^{sen}, itäseinä
 seinä rakennettiin², muurattu laastilla, ~~eteläseinä~~
~~muurattu rakennettiin² ja laastilla~~. Kameroita vier-
 sa reikä ^{myöskin} johtaa ashen mainittuun kameroon.

Stäinens seinä. Seinää muodostaa kaksi kattoon ulattuvaa triangelikaaria komeroa, mihin² ylhäältä naim. juoksut² ovat täytetty tiilillä niin että sequentikaari on syntyynyt. Komeron takaseinää muodostaa

Taa muuri, muur. itäistä kiistä laastilla, rivat
tiilikiveistä. Pohjoisseinä. Kaksi saunaloista
kornetta, vähän leveämpää. Läntinen seinä.
Myös kaksi saunaloista kornetta yhtä
suurat kuin itäisenä seinänä. Vasemmangus-
leisesta kornesta yhtä segmenttikäärinen
ovi aukko kumme N° 10.

Katto muodoltaan 6 triangelikalvia, yksi
pienempi joka nousee ja kaksi isompaa kes-
kellä. Pohj. seinä ja etel. seinä keskeltä jak-
taa yli kuode joka jakaa katon kahtia. Lii-
tä ja itäisen ja läntisen seinän välistä tri-
angelikalvinta riippuu alas kaksi rautaista
tankoa, niiden päissä reikä.

Hume 11 (Goth.)

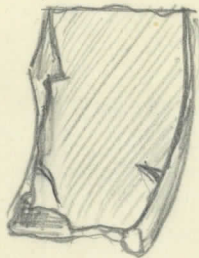
Lattia tehty tiilikivestä. Missä tiilikivet ovat juu-
sa näkyy isojärvien ja niirien.

Jatkoo huone No 11.

Huone No 11:stä kypolit rappauksen peittämät, osa tiiliä
 näkyvissä: $8,5 \times 12,5 \times ?$, $8,5 \times 13 \times ?$, $8,5 \times 13,5 \times ?$, $9 \times 13 \times ?$, $9 \times 12,5 \times ?$, $9 \times 13,5 \times ?$,
 $9,5 \times 13 \times ?$, $9,5 \times 13,5 \times ?$, $10 \times 13 \times ?$, $9 \times 14 \times ?$, $9,5 \times 14,5 \times ?$, $10 \times 14,5 \times ?$, $8,5 \times 12,5 \times ?$, $8,5 \times$
 $12,5 \times ?$, $8,5 \times ? \times 28,5$, $9,5 \times ? \times 28,5$, kypolin ruoteet: tiilet omahd.
 tarallisia seinätiiliä, joista on kulmat hakattu pois $8,5 \times$
 $13 \times ?$, $9,5 \times 13 \times ?$, $9,5 \times 14 \times ?$.

Tiilistä kivilattia puretassa, noin 10/10 pa
 paikkoittain 20 km cm hiekkasekoitteen multa.
 kerroksen peittämänä paljastui itä seinän
 keskikohdalla 40-41½ cm leveä ja 2-2½ m mte
 pitkä 1 tiilikerrokseen muuri tai lattianjäte
 länteen päin, tiilet ovat asetetut pitkittäin,
 lappellaan ja laastikerroksen peittämänä
 noin 52½ cm itä seinästä ja 31 cm mainitusta
 tiililattian reunasta pohjoiseen kaunis
 muotoinen profiili tiili, mutta kerroksen
 ympäröimänä. Huoneen pohja ja itä seinän
 nurkauksessa 1 tiilikappale (19 cm pitkä 13 leveä
 myös lappellaan) 1,03 cm pohjois seinän keskikohdalla
 41-42½ cm leveä ja 82 cm pitkä tiilinen jäte-
 (vastaava tai samantainen kuin itä seinän keski-
 kohdalla) tiilet 26-27 x 12-12,5 x 14-14,5 x
 8-8,5. Tiiltä, tiilen kappaleita ja pari pienempää
 mukula kiveä mainittujen tiilijätteen ja huoneen
 pohjois itä seinän välillä. Tiilijätteen kulman
 harmaita mukulakiviä, yhdenä koraalireidillä.
 Pohjois etelässä, kohdassa kohteen lounaan
 puun jätin. ^{Huoneen 7. krt} etelä seinästä ^{nurkasta} 2 mte länteen
 marimaa kivi muuri jätin pään alla käytävällä
 laastikerroksella myös joku tiilen kappale
 esiintyy kivila ^{etelän} seinästä puolella tai pitkin
 6 tiiltä kappellaan ilman laastisauvausta
 * Paikkoittain laastikerroksia ja betonaisia
 pinta kiviä. * 155 x 12 x 7½, 31 x 135 x 7,5.

A small, square, textured drawing, possibly a sketch of a face or a stylized figure, enclosed in a square border. The drawing is done in a dark, possibly ink or charcoal, style with some shading and cross-hatching. It appears to be a study or a small artwork.

Loytoja:
Lahen palasca +
soo Astien Lappatete

Huom N° 11. Kaivaus N° III

Kuin edellämainittu kaivauksessa esiintyneet
tulet, mukulakivet sekä muurijäte olivat
kartotetut jätettiin kaivaus syvemmälle -

1. Huoneen pohjois itä nurkassa poistettui-
noin 55cm paksuinen multa kerros jonka
jälkeen tuli näkyviin loppellaan ^{laastia multa} olevat tiilien
perusta joka on laastia, multaa sekä savea.

Kaivaus N° II mainitun profiilitiilen kohdalla 2
lahouneen puun jätteen jotka kuluvat suunta
länsi itä. Pohjois seinän ^{muurin} perusta
savea sekainen multa kerros, seinän ^{keski} kohdalla
lako laadun jäte loppellaan, seinää ^{seiniä} täsmäntäen.
Länsi itä nurkassa on missä nykyinen on
aika vanha tiilipohjainen. ^{porras} 5 askelmaa jossa

Kohdan alimmat ovat kirkkikiwi laattajien
peittämät, myös alimaisu askelman perusta
leprää mainittujen lattojen päällä - niiden
alla, mullan sekainen laasti kerros jonka
alusta on savea tölle.

Huom 11. Kaivaus № IV.

Itä länsi seltä pohjois itelä suuntaan
kulttuva tiilimuurauk^{se} laastimuurauk^{se} pohjalla
puruttin tuli esille ^{loppu} saviinmaan perustuks
Itelä siinä vieressä alon^{se} ^{mutkallakkeiden} ^{seksi}
^{oleva} multa kerros, (täytettyä) poistettiin ja sen alla
esillä tuli lahousen laudun tai parrun jät^e
joka vuorostaan on saviinmaan perustalla,
saviinmaan alla harmaa kivi näkyvissä.
Löytöjä: saviastian kappaleita sekä
lasin palasia, + 1 kantanauha.